

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ**Από το αριθμ. 3/20-3-2015 Πρακτικό Συνεδρίασης**

του **Περιφερειακού Συμβουλίου Ηπείρου** (άρθρο 113 Ν.3852/2010 και αριθμ. 137/2014 ανακήρυξη του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ιωαννίνων και το από 30/8/2014 Πρωτόκολλο Ορκωμοσίας), το οποίο συνεδρίασε δημόσια στα Ιωάννινα και στην αίθουσα συνεδριάσεων Π.Σ. (Διοικητήριο β' όροφος), **στις είκοσι (20) του μηνός Μαρτίου του έτους 2015, ημέρα Παρασκευή και ώρα 15.30**, κατόπιν της με αριθμ. πρωτ.: **οικ. 31099/915/13-3-2015 Πρόσκλησης του Προέδρου του**

Στη συνεδρίαση, στην οποία κλήθηκαν νομίμως όλα τα μέλη του Π.Σ., παραβρέθηκαν και μετείχαν οι:

- Α. Αλέξανδρος Καχριμάνης, Περιφερειάρχης Ηπείρου.
 Β. 1. Σταύρος Παργανάς, Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου
 2. Πολυξένη (Τζένη) Ταπρατζή – Κοιλια, Αντιπρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου
 3. Δημήτριος Χαμπίμπης, Γραμματέας του Περιφερειακού Συμβουλίου
 Γ. 1. Βασίλειος Ψαθάς, Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Άρτας
 2. Θωμάς Πιτούλης, Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Θεσπρωτίας
 3. Θεοδώρα (Τατιάνα) Καλογιάννη, Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Ιωαννίνων
 4. Ευστράτιος Ιωάννου, Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Πρέβεζας
 Δ. 1. Ιωάννης Κατέρης, Θεματικός Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου
 2. Ιωάννης Καραμπίνας, Θεματικός Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου
 3. Οδυσσεάς Πότσης, Θεματικός Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου
 4. Κωνσταντίνος Σιράβας, Θεματικός Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου
 5. Περικλής Βασιλάκης, Θεματικός Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου

Ε. Περιφερειακοί Σύμβουλοι:

- 1.Παπαδημητρίου Κωνσταντίνος (Ντίνος) 2. Βαρέλης Δημήτριος 3.Σίμου – Τάσιου Αναστασία 4. Χουλιάρας Βασίλειος 5.Δημάκος Δημήτριος 6. Σπανοπούλου – Σάρρα Ηλιάνα 7.Φίλη – Πασχάλη Αντιγόνη- Βασιλική 8.Λάμπρου Αλκιβιάδης 9.Τσιάρα Σταυρούλα 10.Τύρου – Ούζα Αναστασία(Νατάσσα), 11. Παπαχρήστου Βασίλειος 12. Μητροκόστα Παναγιώτα (Γιούλα) 13.Καττής Νικόλαος 14.Ντέτσικας Κωνσταντίνος 15.Γοργόλης Βασίλειος 16.Μπάγιας Μιχαήλ 17.Λάζος Ιωάννης 18.Καραμάνη Καλλιόπη (Κέλλυ) 19.Σπυρέλης Μιχαήλ 20.Γιολδάσης Βασίλειος του Βησσαρίωνα 21. Γεροβασιλή Όλγα 22.Γιολδάσης Βασίλειος του Θεοδώρου 23. Γκούντας Κωνσταντίνος 24.Πάντος Παναγιώτης 25.Τσίκαρης Βασίλειος 26.Μπασσιούκας Κωνσταντίνος 26.Κωνής Δημήτριος 27. Πάικας Σπυριδών 28.Πάνης Χαράλαμπος (Μπάμπης) 29.Ζάψας Γεώργιος 30. Χατζεφραϊμιδής Πρόδρομος (Μάκης) 31.Ζάκας Γεώργιος 32.Τσουμάνη Όλγα (Όλυ) 33.Ζιώβας Βασίλειος 34. Κωτσταντής Κωνσταντίνος 35.Αναγνώστου Κωνσταντίνος 36.Μπαρτζώκας Σπυριδών 37.Ζήκος Νικόλαος

Στη συνεδρίαση δεν παραβρέθηκαν οι κ.κ.: Νικόλαος Κάτσιος, Βαγγελής Απόστολος, Παπαγρηγορίου Νικόλαος, Κωνής Δημήτριος, Γούσης Χρήστος και Μπούμπα Βασιλική, τακτικά μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου, αν και νόμιμα κλήθηκαν.

ΣΤ. Για τη Γραμματειακή υποστήριξη παραβρέθηκαν στη συνεδρίαση οι υπάλληλοι της Περιφέρειας Ηπείρου: Θεοδώρα Μήτσιου και Ανθούλα Κατηρτζίδη.

Στη συνεδρίαση παραβρέθηκαν επίσης, ο Εκτελεστικός Γραμματέας Περιφέρειας Ηπείρου, υπηρεσιακοί παράγοντες και ενδιαφερόμενοι για τα θέματα.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Ηπείρου, ευρισκόμενο σε απαρτία, συζήτησε και αποφάσισε για το παρακάτω, Ημερήσιας Διάταξης, θέμα:

Θέμα 2^ο

=====

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου 2014-2020 (ενημέρωση)**Αιρεσιμότητες (Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και τους ΡΟΜΑ) (υιοθέτηση)**

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Ηπείρου, έχοντας υπόψη:

- Τις διατάξεις του Νόμου 3852/2010 (ΦΕΚ 87/7-6-2010 τ. Α΄) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.**
- Τον Οργανισμό της Περιφέρειας Ηπείρου (Π.Δ. 140/2010 ΦΕΚ 233/27-12-2010 τ. Α΄)**
- Τον αριθμ. 16853/6-4-2011 πρότυπο κανονισμό λειτουργίας του Περιφερειακού Συμβουλίου, που εξέδωσε ο Υπουργός Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 661/20-4-2011 – τ. Β΄)**
- Το τεύχος με τίτλο «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014-2020», όπως κατατέθηκε στο Συμβούλιο από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Ηπείρου (Α.Π./Π.Σ.: 31122/916/13-3-2015) (συνημμένα με α/α: 16 στο φάκελο 1/2015 συνημμένων εισηγήσεων κ.λπ. στα θέματα του Π.Σ.), παρουσιάστηκε από την αρμόδια**

Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε Ιωαννίνων κα Καλογιάννη και αναλύθηκε επί μέρους από στελέχη της ως άνω Υπηρεσίας.

5. Τις τοποθετήσεις του Περιφερειάρχη, των επικεφαλής των παρατάξεων και μελών του Π.Σ., καθώς και ό,τι κατατέθηκε σχετικά (συνημμένα με α/α 17 και 18 στο φάκελο 1/2015 συνημμένων εισηγήσεων κ.λπ. στα θέματα του Π.Σ.)

**& ό,τι διατυπώθηκε κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης,
(αναλυτικά στα απομαγνητοφωνημένα πρακτικά της συνεδρίασης)**

**Αποφασίζει κατά πλειοψηφία
(απόφαση: 3/7/20-3-2015)**

Υιοθετεί τις Στρατηγικές που αναπτύχθηκαν με σκοπό να ικανοποιήσουν τις αιρεσιμότητες, ήτοι: Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Περιφερειακή Στρατηγική για τους ΡΟΜΑ, όπως αυτές διατυπώνονται στο αναγραφόμενο (υπ. στοιχ. 4) κατατεθέν τεύχος της Υπηρεσίας, το οποίο επισυνάπτεται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας.

Σημειώνεται ότι:

1) Η παράταξη «ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΝΑΤΡΟΠΗΣ», ψήφισε θετικά στην παραπάνω απόφαση, ως ένα υποχρεωτικό βήμα, υποστηρίζοντας ότι η συζήτηση που έγινε για το ΠΕΠ Ηπείρου, έχει μόνο ενημερωτικό χαρακτήρα, διότι το ΠΕΠ Ηπείρου έχει ήδη συζητηθεί στην προηγούμενη θητεία του Περιφερειακού Συμβουλίου, στην οποία η παράταξη τους δεν συμμετείχε. Και είναι εγκεκριμένο το Πρόγραμμα, χωρίς να υπάρχει η δυνατότητα αλλαγών.

Εκείνοι διαφωνούν με πολλές παραμέτρους και στοχεύσεις και κατέθεσαν τις παρατηρήσεις τους γι' αυτό. Όμως είναι υποχρεωμένοι πλέον να το αποδεχθούν και δεν θα βάλουν εμπόδιο στην υλοποίησή του.

Κατά συνέπεια, αποδέχθηκαν και τις αιρεσιμότητες, αντιλαμβανόμενοι ότι χωρίς αυτές δεν θα υπάρξει ΠΕΠ.

Η επικεφαλής της παράταξης έκανε και μία συγκεκριμένη παρατήρηση για το θεματικό στόχο 9 του Προγράμματος, που αφορά κοινωνική ένταξη των ΡΟΜΑ και τόνισε ότι δεν πρόκειται για καταπολέμηση της φτώχειας αλλά για την υποστήριξη στη κάλυψη βασικών αναγκών μέχρις ότου η αγορά ισορροπήσει και απαλλαγεί από τις αρνητικές συνέπειες του νεοφιλελευθερισμού όσον αφορά τη φτώχεια και την ανθρωπιστική κρίση.

Τόνισαν όμως ότι είναι καθοριστικής σημασίας από εδώ και πέρα οι εξειδικεύσεις του ΠΕΠ να είναι αποτέλεσμα ευρείας συζήτησης και συμμετοχής, ώστε να μεγιστοποιηθεί το αποτέλεσμα αυτού του Προγράμματος και να μην χαθεί ακόμη μια ευκαιρία για την ανάπτυξη του τόπου..

Θα πρέπει να δοθεί μεγάλη έμφαση στις ενδοπεριφερειακές ανισότητες και να ακολουθηθεί μια άλλη πολιτική, που μέχρι σήμερα, από ότι φαίνεται, δεν έχει ακολουθηθεί.

Να δημιουργηθεί μία άλλη περιφερειακή συνείδηση, η οποία μπορεί να προϋποθέτει και ανισομερή κατανομή των διαθέσιμων, προκειμένου να καλυφθούν οι ιδιαιτερότητες των αναγκών της κάθε περιοχής.

Τέλος, επεσήμαναν ότι θα τους ενδιέφερε να παρακολουθούν από κοντά όλα τα βήματα της υλοποίησης του εν λόγω Προγράμματος, για να έχουν τη πλήρη ενημέρωση, που θα τους οδηγεί στις σωστές αποφάσεις στο Π.Σ.

Από μέλη της παράταξης τονίστηκε ιδιαίτερα, η προσοχή με την οποία θα πρέπει να αξιοποιηθούν τα κονδύλια που αφορούν την Υγεία και την Έρευνα, τονίζοντας χαρακτηριστικά ότι πρέπει να δοθεί η πρότερη βαρύτητα στην πρόληψη.

Παρατίθεται αυτούσια η τοποθέτηση της παράταξης, όπως εγγράφως κατατέθηκε (συνημμένα με α/α 17 στο φάκελο 1/2015 συνημμένων εισηγήσεων κ.λπ. στα θέματα του Π.Σ.):

«

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ «ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΝΑΤΡΟΠΗΣ»

Φέρεται σήμερα προς ενημέρωση του Π.Σ. το Π.Ε.Π. ΗΠΕΙΡΟΥ 2014-2020 κατά τη διάρκεια κατάρτισης του οποίου η νέα παράταξη μας δεν συμμετείχε, καθώς όπως προκύπτει και από την εισήγηση η διαβούλευση άρχισε τον Σεπτέμβριο του 2012 και ολοκληρώθηκε στις 1-8-2014 πριν δηλαδή αναλάβουν τα καθήκοντά τους τα νέα Περιφερειακά Συμβούλια.

Θα ήθελα αρχικά να αναφερθώ σχολιάζοντας πολιτικά το χρήσιμο είναι η αλήθεια αυτό εργαλείο ανάπτυξης και για την περιοχή μας με μια σύντομη προσέγγιση για την μέχρι σήμερα εμπειρία από τη διαχείριση του ΕΣΠΑ και τα αποτελέσματά του.

Λυπάμαι αν θα στενοχωρήσω και θα απογοητεύσω πολλούς αλλά σαφώς και δεν θα πρέπει να είμαστε περήφανοι για τον τρόπο που επενδύσαμε και αξιοποιήσαμε τα κονδύλια του ΕΣΠΑ στην περιοχή μας. Και οι ευθύνες είναι διαχρονικές και έχουν ονοματεπώνυμο. Αυτό όμως αποτελεί μια μεγάλη συζήτηση και δεν είναι αντικείμενο της σημερινής συνεδρίασης, οπότε και δεν θα επεκταθούμε περισσότερο.

Τα μέχρι σήμερα συμπεράσματα όμως οφείλουμε να τα αξιολογήσουμε όλοι μας και πρωτίστως η σημερινή κυβέρνηση, στην οποία έχει εναποθέσει τις ελπίδες της η συντριπτική πλειοψηφία του ελληνικού λαού, προκειμένου και στον τομέα αυτό να διαπραγματευτεί και να αλλάξει σταδιακά το υπάρχον ομολογουμένως ανπναπτυξιακό μοντέλο διαχείρισης του ΕΣΠΑ. Μέσα από ευρύτατες διαβουλεύσεις με το σύνολο των εμπλεκόμενων φορέων.

Διότι είναι αναγκαίο να σπάσει η κατεστημένη μορφή διαχείρισης από τις δυνάμεις εκείνες που μοιράστηκαν την εξουσία και πρωταγωνίστησαν στα φαινόμενα διαπλοκής τις προηγούμενες δεκαετίες και να διαμορφωθεί ένα σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο δημοκρατικού ελέγχου και συμμετοχής στον προγραμματισμό και στον απολογισμό. Γιατί και στην Ήπειρο οι πρωταγωνιστές αλλά και οι προκλητικά ωφελούμενοι είναι λίγοι και γνωστοί.

Σαφώς και αναγνωρίζουμε ότι το ΠΕΠ 2014-2020 που εισηγήσατε σήμερα έχει ως πλαίσιο εφαρμογής του το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) 2014-2020, τις αιρεσιμότητες, τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς για τις κοινές διατάξεις των Διαρθρωτικών Ταμείων, για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και ότι εξαιτίας αυτών υπάρχει μια ασφυξία αλλά και πολλές δεσμεύσεις, εντούτοις όμως για τις προτεινόμενες δράσεις απουσιάζει καταρχήν παντελώς η διαβούλευση και εντοπίζονται σοβαρές και αδικαιολόγητες ελλείψεις στις βασικές υποδομές μεταφορών, στην ενέργεια, στις δράσεις φυσικού αλλά και αστικού περιβάλλοντος, στις δράσεις τουρισμού – πολιτισμού, δυστυχώς στην έρευνα που δεν περιλαμβάνεται και όπου υφίσταται μέσω συμπράξεων και προγραμματικών συμβάσεων εντάσσεται ξεκομμένη από την συνολική πρόταση με αποτέλεσμα να καταλήγουμε σε αποσπασματική προσέγγιση

των δράσεων που συνεπάγεται την ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής ανισότητας ακόμη και τις ανισότητες ανάμεσα στους δήμους καθώς και την ενίσχυση τελικά ανταναπυξιακών έργων.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να αναφέρω ότι σχετικά με τα απαιτούμενα στάδια για την ενεργοποίηση του ΠΕΠ 2014-2020 έχει ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός, η κατάρτιση και η έγκριση του προγράμματος, όμως βρίσκεται σε εκκρεμότητα η εξειδίκευσή του και δικαιολογητα καθυστερεί η σύσταση της Επιτροπής Παρακολούθησης σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4314/2014 η οποία είναι αρμόδια να εγκρίνει τα κριτήρια επιλογής των πράξεων και να προβεί στην έκδοση των προσκλήσεων.

Α) Ξεκινώντας λοιπόν τον σχολιασμό σε ότι αφορά τη σημερινή ενημέρωση για την περιφερειακή στρατηγική για την κοινωνική ένταξη και για τους ΡΟΜΑ, εύκολα διαπιστώνεται η απαξίωση και υποβάθμιση του θέματος από την Περιφερειακή Αρχή κρίνοντας από τη διαβούλευση που ποτέ δεν έγινε. Εκτός και αν δηλώνετε περήφανοι ως Περιφερειακή Αρχή με το αναρτάτε για Διαβούλευση το Σχέδιο Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη των Ευπαθών Ομάδων στις 21-01-2015 και να ορίζετε καταληκτική ημερομηνία αυτής στις 30-01-2015 και μάλιστα χωρίς καμία άλλη ενημέρωση των παρατάξεων του Π.Σ. πρωτίστως αλλά και των αρμόδιων φορέων.

Εκεί όμως που σπάσατε κάθε παγκόσμιο ρεκόρ είναι το χρονικό διάστημα της διαβούλευσης που καθορίσατε για την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Σχεδίου για την κοινωνική ένταξη των Ρομά της Περιφέρειας Ηπείρου, το οποίο αναρτήθηκε για διαβούλευση στις 27-12-2014 και ορίσατε ως καταληκτική ημερομηνία αυτής την 31^η -12-2014 και μάλιστα χωρίς καμία άλλη ενημέρωση των παρατάξεων του Π.Σ. πρωτίστως αλλά και των αρμόδιων φορέων.

Βέβαια πρέπει να σημειωθεί ότι η επιλογή σας αυτή για διαβούλευση του εν λόγω επιχειρησιακού σχεδίου (ΡΟΜΑ) μέσα στις γιορτές των Χριστουγέννων και με περιθώριο μόνο τριών (3) εργάσιμων ημερών (27/12 Σάββατο) καταδεικνύει με τον πλέον εμφαντικό τρόπο, πόσο μεγάλη σημασία έχει για εσάς ο συγκεκριμένος άξονας. Φροντίσατε με τις ενέργειες σας να τον απαξιώσετε σε υπερθετικό μάλιστα βαθμό. Και δεν σας τιμά καθόλου αυτό.

Αν βέβαια θέλετε να επιμεινείτε σε ότι αφορά τη διαβούλευση για τον άξονα της κοινωνικής ένταξης και μας καταλογίζετε εμμονές, σας καλούμε προς απόδειξη του αντιθέτου να προσκομίσετε στα πρακτικά του Π.Σ. τις προτάσεις των φορέων. Και για να μη σας βάζουμε δύσκολα σας δηλώνουμε ότι θα μας αρκούσαν μόνο οι προτάσεις των Δήμων της Ηπείρου, οι οποίοι σύμφωνα με τον Καλλικράτη ασκούν πλέον τις περισσότερες αν όχι όλες τις αρμοδιότητες στον τομέα Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, σύμφωνα με το άρθρο 94B.

Β) Σε ότι αφορά τη στρατηγική της έξυπνης εξειδίκευσης οι παρατηρήσεις μας εντάσσονται στους παρακάτω άξονες:

1. Ν. 4310/2014 – ΕΡΕΥΝΑ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

- Εκκρεμεί η σύσταση του Περιφερειακού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΣΕΚ), όπως προβλέπεται στο άρθρο 10 του Ν. 4310/2014 (ΦΕΚ 258/Α/8.12.2014).
- Η πρώτη ενέργεια αφορά τη συγκρότηση 3μελούς Επιτροπής αξιολόγησης υποψηφιοτήτων και την προκήρυξη ανοικτής πρόσκλησης υποβολής υποψηφιοτήτων.
- Σημειώνεται ότι στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας έρευνας και τεχνολογίας (Γ.Γ.Ε.Τ.) δημοσιεύονται οι προκηρύξεις των αρμόδιων Επιτροπών στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ημερομηνία πρόσκλησης 16/3 και λήξης υποβολής υποψηφιοτήτων 1/4) και στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου (ημερομηνία πρόσκλησης 29/1 και λήξης υποβολής υποψηφιοτήτων 6/2)
- Η καθυστέρηση σύστασης του θεσμοθετημένου Περιφερειακού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΣΕΚ) θα οδηγήσει στην απαξίωσή του, καθώς θα έχει διαμορφωθεί το αναλυτικό πλαίσιο δράσεων.

2. ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (RIS)

• **Η εκπόνηση του προγράμματος και της RIS έγινε με τη συμμετοχή του άτυπου Περιφερειακού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας, το οποίο δεν λειτούργησε με ανοικτές διαδικασίες και άμεση δημοσιότητα (με ευθύνη και των διορισμένων εκπροσώπων φορέων),** δεν δημιούργησε θεματικές ομάδες εργασίας ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή του αξιόλογου ερευνητικού και επιστημονικού δυναμικού της περιοχής, δεν διοργάνωσε εξειδικευμένες συναντήσεις εργασίας, ημερίδες, συνέδρια, δεν κατάφερε να εκπονήσει επεξεργασμένα θεματικά κείμενα και οδικούς χάρτες για την προώθηση της έρευνας και καινοτομίας στους καίριους οικονομικούς κλάδους.

- Η περιφερειακή RIS βασίστηκε στο παραδοτέο του ιδιώτη συμβούλου, επιλέγοντας 4 τομείς προτεραιότητας, χωρίς όμως την εκπόνηση της απαραίτητης εξειδίκευσης, καθώς δεν έχουν ενεργοποιηθεί θεματικές ομάδες εργασίας.
- Η εξειδίκευση του προγράμματος και ο σχεδιασμός των προσκλήσεων πρέπει να αποτελέσει πεδίο ουσιαστικής και εξειδικευμένης διαβούλευσης με τις υποδομές έρευνας και παραγωγής γνώσης, τους φορείς εκπροσώπησης των επιχειρηματιών, τους κοινωνικούς φορείς, τους δήμους.
- Δεν έχουν ληφθεί οι αποφάσεις για τη σύσταση ομάδων εργασίας που θα επεξεργαστούν την εξειδίκευση των προτάσεων.

ΠΕΠ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Το πρόγραμμα ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ δεν φαίνεται να καλύπτει σημαντικά έργα υποδομών για τη διασύνδεση της Περιφέρειας και συγκεκριμένα.

- Σιδηροδρομική σύνδεση Ηγουμενίτσα – Ιωάννινα – Καλαμπάκα (υπάρχουν μελέτες – κόστος έργου 1,7 δις €).
- Η Γ' φάση του λιμανιού της Ηγουμενίτσας που είναι ενταγμένη στην τρέχουσα περίοδο, δεν προχωρά λόγω οικονομικών προβλημάτων και υπάρχουν ενστάσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αναγκαιότητα περαιτέρω επέκτασής του. Λόγω έλλειψης πόρων η μεταφορά του έργου στη νέα περίοδο είναι αμφίβολη.
- Το αεροδρόμιο δεν πληροί τους όρους επιλεξιμότητας του Κανονισμού και συνεπώς θα συνεχιστεί η προβληματική κατασκευή του με εθνικούς πόρους. Δεν έχει εξασφαλιστεί η διασύνδεση της Πρέβεζας με την Ιόνια οδό για την αξιοποίηση του αεροδρομίου του Ακτίου, ως διεθνές αεροδρόμιο – πιθανά χρειάζεται αναβάθμιση.
- Η σύνδεση Ιωάννινα – Κακκαβιά (συνέχεια της Ιόνιας οδού), κόστους 280 εκ. €, γίνεται προσπάθεια να χρηματοδοτηθεί από χρηματοδοτικό εργαλείο της Ε.Ε., εκτός ΕΣΠΑ (η προθεσμία παράδοσης της μελέτης λήγει τον προσεχή Απρίλιο).
- Στο σημείο αυτό οφείλουμε να σταθούμε με επικριτική διάθεση απέναντι στον κ. Περιφερειάρχη για την απουσία παρέμβασής του και πρωτοβουλιών σε ότι αφορά τον Ε-65, για την υλοποίηση του οποίου αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες από τις άλλες ενδιαφερόμενες Περιφέρειες και όχι από τη δική μας.

Έργα περιφερειακής σημασίας πρέπει να καλυφθούν μέσω των πόρων του νέου ΠΕΠ.

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Το ΥΠ.Ε.Κ.Α. πρότεινε τη διάθεση πόρων στο ΠΕΠ, για την εγκατάσταση έξυπνων μετρητών κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος 5,5 εκ. €.

Δεν προβλέπεται η χρηματοδότηση των βασικών υποδομών διασύνδεσης της Περιφέρειας (π.χ. σιδηροδρομικό δίκτυο, αεροδρόμιο, ολοκλήρωση Ιόνιας οδού ως Αλβανία), παραμένουν σημαντικές ελλείψεις στην ολοκλήρωση του περιφερειακού οδικού δικτύου (π.χ. σύνδεση Πρέβεζας με Ιόνια οδό, ολοκλήρωση της αναβάθμισης της παραλιακής Πρέβεζας – Ηγουμενίτσας, οδική σύνδεση με Αλβανία μέσω Σαγιάδας). Δεν αποτυπώνονται σημαντικές παρεμβάσεις στα δίκτυα ενέργειας. Δεν υπάρχει καμία μελέτη του υδάτινου δυναμικού της Ηπείρου που μπορεί να αξιοποιηθεί για ενεργειακούς σκοπούς (ακόμη και τα ρέματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν προς αυτή την κατεύθυνση).

ΔΡΑΣΕΙΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Τα έργα που προβλέπονται στον ΠΕΣΔΑ (εργοστάσιο επεξεργασίας απορριμμάτων, σταθμοί μεταφόρτωσης) θα χρηματοδοτηθούν από το Ε.Π. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.

Το ΠΕΠ Ηπείρου εστιάζεται στα έργα διαχείρισης αποβλήτων (γιατί άραγε;), όπου προβλέπεται η μεταφορά έργων από την τρέχουσα περίοδο – ποσό συμβάσεων 15 εκ. € και υπάρχει λίστα ώριμων έργων.

Τα έργα ύδρευσης αφορούν μικρές μεταφορές έργων της τρέχουσας περιόδου.

Δεν φαίνεται να καλύπτονται οι ανάγκες χωροταξικού σχεδιασμού, με βάση το νέο νομικό πλαίσιο, η εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων για τις προστατευόμενες περιοχές (π.χ. δικτύου Natura 2000).

ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Υποχρέωση διάθεσης του 6% των πόρων του ΕΤΠΑ ΤΟΥ ΠΕΠ σε δράσεις Ολοκληρωμένων Αστικών Σχεδίων.

Η πρόβλεψη αφορά μόνο το Δήμο Ιωαννιτών, βάσει πληθυσμιακού κριτηρίου (70.000) από μελέτη του ΟΟΣΑ, αφήνοντας εκτός τα υπόλοιπα αστικά κέντρα.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Έργα αρχαιολογικά αποκλειστικά στις διαδρομές αρχαίων θεάτρων – δεν καλύπτεται πλήρως το αρχικά σχεδιαζόμενο κόστος των 17 εκ. € - υπάρχει θέμα με την Ε.Ε., η οποία προβλέπει ανώτατο όριο για κάθε παρέμβαση 5.000.000 € - οπότε χρειάζεται η προσαρμογή των προγραμματισμένων έργων Δωδώνης –Νικόπολης.

Δεν υπάρχουν επαρκή κονδύλια και προγραμματισμός για δημόσια έργα υποδομών τουρισμού.

ΕΝΔΟΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ

- Το πρόγραμμα δεν προβλέπει διάθεση επαρκών πόρων για τα αστικά κέντρα Άρτας, Ηγουμενίτσας και Πρέβεζας.
Δεν προβλέπεται διάθεση πόρων ΕΤΠΑ για προγράμματα χωρικής ανάπτυξης σε αγροτικές περιοχές, ώστε μέσω προγραμμάτων Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ ή CLLD) ως διάδοχος του LEADER, ώστε με τη συνδρομή πόρων από το Γεωργικό Ταμείο (ΕΓΤΑΑ) και το Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) να υπάρξει μια ευκαιρία για την ύπαιθρο και τους περιφερειακούς Δήμους.
Αν ρωτήσει ένας Δήμαρχος Περιφερειακού Δήμου σήμερα ποιες ευκαιρίες έχει για το Δήμο του από το ΠΕΠ, δυστυχώς φαίνεται ότι αυτές δεν υπάρχουν.

Από το σύνολο των παρατηρήσεων προκύπτει ξεκάθαρα ότι απαιτείται εξαντλητική διαβούλευση για την επίτευξη των μέγιστων δυνατών αποτελεσμάτων.

Για να χρηματοδοτηθούν και αναπτυχθούν παραγωγικές διαδικασίες και όχι άσκοπες δράσεις.

Υπάρχουν σημεία στα οποία παρατηρείται καθυστέρηση στη λήψη αποφάσεων για τις περαιτέρω ενέργειες, ευχόμαστε να μην είναι εφησυχασμός ή συνειδητή απαξίωση των αρμοδίων φορέων, στη λογική ενός ξεπερασμένου συγκεντρωτισμού.

Προς την κατεύθυνση αυτή προτείνουμε να συσταθεί επιτροπή του Π.Σ. για την εξειδίκευση των προτάσεων, για τον προγραμματισμό των δράσεων αναπτυξιακού χαρακτήρα για την Ήπειρο, για τα έργα που πρόκειται να προταθούν, στην οποία και είμαστε διατεθειμένοι να συμμετέχουμε εποικοδομητικά.

Γιατί είναι σίγουρο ότι στην εξειδίκευση του προγράμματος μέσω της οποίας θα δοθούν οι κατευθύνσεις για την Ήπειρο, θα κριθούμε όλοι μας, συμπολίτευση πρωτίστως και αντιπολίτευση δευτερευόντως, πιο αυστηρά από τους πολίτες.

Σπύρος Πάικας

Περιφερειακός Σύμβουλος «ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΝΑΤΡΟΠΗΣ»

»

2) Η παράταξη «ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ», ψήφισε θετικά με τις εξής παρατηρήσεις:

- Τόνισαν την ανάγκη αξιοποίησης αυτού του χρηματοδοτικού εργαλείου και να μην αποτελέσει και αυτό το Πρόγραμμα μια χαμένη ευκαιρία, όπως τόσες άλλες στο παρελθόν.
- Είναι αναγκαία η αλλαγή τακτικής.
- Να γίνει σωστή παρακολούθηση του Προγράμματος, με τη συγκρότηση των απαραίτητων Επιτροπών.
- Να υπάρξει πρόβλεψη για την αναθεώρηση
- Να υπάρξει εξωστρέφεια και να ενημερωθούν έγκαιρα όσοι έχουν ενδιαφέρον να μπουν στις διαδικασίες αυτού του Προγράμματος
- Όλα θα πρέπει να γίνουν με οργανωμένο τρόπο και με το κατάλληλο επιτελείο στελεχών, τόσο από την Περιφέρεια, όσο και από εξωτερικούς ειδικούς συνεργάτες, που σίγουρα υπάρχουν επιλεκτα στελέχη, τα οποία πολλές φορές δεν αξιοποιούνται και αναγκάζονται να καταφύγουν στο εξωτερικό, όπου και βέβαια διαπρέπουν.
- Απαιτείται να γίνει ένα οργανωμένο επιτελείο, το οποίο θα κάνει κυριολεκτικά «σαφάρι» για την αναζήτηση συνεργασιών και συμπράξεων.
- Να αξιοποιηθούν όλα τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ηπείρου, στον πρωτογενή τομέα, στον πολιτισμό, στον τουρισμό, στο περιβάλλον, στη μεταποίηση, στις υπηρεσίες, στη μεταφορές κ.λπ.
- Θα πρέπει το Πρόγραμμα να φθάσει στον τελικό δικαιούχο- χρήστη.
- Η ανάπτυξη δεν θα έλθει μόνο με την ανταγωνιστικότητα - που σίγουρα αποτελεί κρίσιμη παράμετρο- απαιτείται και η ολοκλήρωση των υποδομών, αλλά και με συμμετοχή και της επιχείρησης.
- Να υπάρξει γενικώς μια εξωστρέφεια στο Πρόγραμμα με ευρεία ενημέρωση, ημερίδες κ.λπ., όπου να κληθούν να παίξουν το ρόλο τους και οι νέες τοπικές αρχές της Αυτοδιοίκησης.
- Να διαμορφωθεί ένα κοινό Σχέδιο, όλης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Φορέων και των Ιδιωτών.
- Να αξιοποιηθεί η εμπειρία του παρελθόντος, Να αλλάξει το παραγωγικό μοντέλο, που ακολουθούνταν μέχρι σήμερα. Να επιλεγούν δράσεις που θα υποστηρίζουν την ανάπτυξη της περιοχής και θα βοηθούν στην άρση του κοινωνικού αποκλεισμού, της φτώχειας και της ανεργίας.
- Να αξιοποιηθούν τα κονδύλια με τον καλύτερο τρόπο, με δημοκρατικό προγραμματισμό και χωρίς αποσπασματικές σκόρπιες παρεμβάσεις.

Μειοψηφούν:

1) Η παράταξη «ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΗΠΕΙΡΟΥ», η οποία διατήρησε τις απόψεις της, όπως κατατέθηκαν.

Έχουν μια διαφορετική αντίληψη για την αξιοποίηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων που αποτελούν χρήματα των λαών των κρατών μελών.

Διαφωνούν με τον προσανατολισμό τους και με τον τρόπο που επενδύονται.

Δεν επιδοτείται η κρατική ευθύνη στο σχεδιασμό.

Όλο το ενδιαφέρον συγκεντρώνεται στο πως θα ενισχυθούν οι μεγάλοι μονοπωλιακοί όμιλοι και όχι πως θα καλυφθούν βασικές λαϊκές ανάγκες που έχουν να κάνουν με την υγεία, με την παιδεία, με την εξασφάλιση της εργασίας κ.λπ.

Πιστεύουν ότι τίποτε δεν μπορεί να αλλάξει αν δεν υπάρξει οργάνωση της οικονομίας με κεντρικό σχεδιασμό και αν δεν πάρει ο λαός το κουμάντο της οικονομίας στα χέρια του και αν δεν υπάρξει απόφαση για σύγκρουση.

Επιγραμματικά, οι άξονες διεκδίκησης στους οποίους κατέληξαν είναι:

1. Μέτρα ανακούφισης ανέργων.
2. Υποδομές και έργα για τις λαϊκές ανάγκες που θα ικανοποιούν τις πραγματικές ανάγκες της λαϊκής οικογένειας.
3. Μέτρα για την αντισεισμική θωράκιση, την αντιπλημμυρική προστασία και την προστασία του περιβάλλοντος.
4. Μέτρα - έργα για λαϊκή κατοικία, δημόσια σχολεία και νοσοκομεία με κατάργηση της επιχειρηματικής δράσης.
5. Οργάνωση της λαϊκής πάλης ενάντια στην ιδιωτικοποίηση - ξεπούλημα της δημόσιας περιουσίας (εργοστάσιο ΑΣΑ, ΧΥΤΑ, Λιμάνι Ηγουμενίτσας, Αεροδρόμιο Ακτίου, κλπ)

Παρατίθενται αυτούσιες οι θέσεις της παράταξης, όπως εγγράφως κατατέθηκαν (συνημμένα με α/α 18 στο φάκελο 1/2015 συνημμένων εισηγήσεων κ.λπ. στα θέματα του Π.Σ.):

« **Θέσεις της «ΛΑΪΚΗΣ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗΣ» για το ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020**

Όλα αυτά τα χρόνια γίναμε μάρτυρες των αποτελεσμάτων, των συνεπειών, του συγκεκριμένου δρόμου ανάπτυξης, που ως πυρήνα έχει το κέρδος και την εκμετάλλευση. Στη ίδια κατεύθυνση είναι και οι προτάσεις της 5ης προγραμματικής περιόδου της Περιφέρειας Ηπείρου. **Είναι ένα κείμενο** (παρόμοιοι οι θεματικοί στόχοι για όλες τις περιφέρειες της χώρας) **που υιοθετεί της κεντρικές κατευθύνσεις της ΕΕ, των ελληνικών κυβερνήσεων, ικανοποιώντας ουσιαστικά τις προτεραιότητες των μονοπωλιακών ομίλων για την όποια οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.**

Πακτωλός δικών μας χρημάτων για να στηριχτεί η καπιταλιστική ανάπτυξη και κερδοφορία.

Στην Περιφέρεια Ηπείρου, όπως και σε όλη τη χώρα, υπάρχουν τάξεις που δεν έχουν ενιαίο συμφέρον στο συγκεκριμένο δρόμο ανάπτυξης.

Αφορά το νέο **πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο**, μέσα από το οποίο χρηματοδοτείται η υλοποίηση των στρατηγικών επιλογών και στοχεύσεων της ΕΕ, όπως αυτές ιεραρχούνται από την αντιδραστική στρατηγική της "Ευρώπης 2020" και εξειδικεύονται από το Νέο Δημοσιονομικό Σύμφωνο, το Σύμφωνο για το ευρώ και για την προώθηση της "Ενισχυμένης Οικονομικής Διακυβέρνησης".

Σ' αυτό το πλαίσιο το υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας εξέδωσε την πρώτη εγκύκλιο για την προετοιμασία του σχεδιασμού και της κατάρτισης του αναπτυξιακού προγραμματισμού για το 2014 - 2020.

Σ' αυτήν καθορίζονται οι θεματικοί στόχοι και οι επενδυτικές προτεραιότητες που τους υπηρετούν και οι οποίοι πρέπει να εξειδικεύονται από τα τομεακά και περιφερειακά προγράμματα, καθώς και το χρονοδιάγραμμα.

Καθορίστηκαν και για την περιφέρεια Ηπείρου δέκα θεματικοί στόχοι, όπως αναφέρονται στην εισήγηση

Στο πλαίσιο του σχεδιασμού που εφαρμόστηκε έως σήμερα θα υπάρχουν τρεις ουσιαστικές διαφορές:

α) ως προς το ύψος των διαθέσιμων πόρων, το οποίο αναμένεται να μειωθεί, για την Ελλάδα αυτή υπολογίζεται στα 8 δισ. ευρώ,

β) ως προς τις προϋποθέσεις εκταμίευσης καθορίζεται η εισαγωγή μιας σειράς από αιρεσιμότητες-προϋποθέσεις και η συνεχής αξιολόγηση τους και

γ) ως προς τη δεσμευτικότερη κατεύθυνση των πόρων σε συγκεκριμένες επενδυτικές προτεραιότητες με ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία.

Ολόκληρο το πρόγραμμα στοιχειοθετείται, τεκμηριώνεται με βάση τον εναρμονισμό του στην αντιδραστική στρατηγική της ΕΕ "Ευρώπη 2020".

Ισόρροπη, σχεδιασμένη και με κοινωνικό πρόσωπο ανάπτυξη στον καπιταλισμό, δεν γίνεται.

Είναι ουτοπία, κοροϊδία, είναι πολιτική απάτη. Έτσι κι αλλιώς όλη η κατάσταση που περιγράφεται μέσα στο παρόν σχέδιο με φτώχεια, ανεργία, απόκλιση από ευρωπαϊκό μέσο όρο, υπαξιοποίηση αναπτυξιακών παραγωγικών δυνατοτήτων εξελίσσεται μέσα σε αυτό το μοντέλο ανάπτυξης.

Έχουμε απόκλιση, αντί για σύγκλιση. Δεν χωράνε αυταπάτες. Όταν έρθει η ανάπτυξη μετά τη κρίση, θα κυριαρχούν και τότε τα αποτελέσματα αυτής της βάρβαρης πολιτικής: μισθοί πείνας, ανύπαρκτα κοινωνικά, εργασιακά, ασφαλιστικά δικαιώματα και ΣΣΕ.

Όπως προκύπτει αβίαστα από τα στοιχεία του σχεδίου, τα προπαγανδιστικά επιχειρήματα της ΕΕ, των κομμάτων της και των απολογητών της, για "Ευρώπη της αλληλεγγύης και της συνοχής" που δήθεν μπορούσε να υλοποιηθεί από την περιφερειακή πολιτική της ΕΕ, αποδείχτηκαν ένα ακόμη από τα μεγάλα ψέματα με τα οποία αστοί και ομορταστές χειραγωγούσαν λαϊκές συνειδήσεις και προσπαθούσαν να χτίσουν συμμαχίες με τμήματα των μεσαίων στρωμάτων, χρησιμοποιώντας ευρωενωσιακά κονδύλια.

Καμία "πολιτική συνοχής" της ΕΕ δεν μπορεί να περιορίσει και πολύ περισσότερο να εξαλείψει την ανισόμετρη ανάπτυξη που είναι το αναπόφευκτο αποτέλεσμα του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής, που λειτουργεί με αποκλειστικό κριτήριο το κέρδος του κεφαλαίου και γι' αυτό αναπτύσσεται με απόλυτη αναρχία.

Το ελληνικό ΕΣΠΑ αποτέλεσε ένα μακροπρόθεσμο σχεδιασμό που ανταποκρινόταν κυρίως στον πρωταρχικό στόχο της ΕΕ να συντονίσει και να εντάξει όλες τις πολιτικές στο πλαίσιο της Στρατηγικής "ΕΕ-2020". Οι χρηματοδοτούμενες δράσεις υπακούουν υποχρεωτικά στις γενικότερες αντιλαϊκές πολιτικές της στρατηγικής της ΕΕ "Ευρώπη 2020", το Σύμφωνο Σταθερότητας, το "Σύμφωνο για το ευρώ +", το "Ευρωπαϊκό Εξάμηνο" και την "Οικονομική Διακυβέρνηση" της ΕΕ. Το 63% των διαθέσιμων κονδυλίων από τα διαρθρωτικά ταμεία χρηματοδοτούν δράσεις που συμβάλλουν άμεσα στη στρατηγική ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της κερδοφορίας των μονοπωλίων.

Το μεγαλύτερο τμήμα των κονδυλίων αυτών, επιστρέφει άμεσα στους μονοπωλιακούς ομίλους των ισχυρών καπιταλιστικών κρατών της ΕΕ. Στην Ελλάδα, μάλιστα, το τμήμα αυτό είναι πάνω από 45%, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής*, ενώ το υπόλοιπο λυμναιείται η ντόπια αστική τάξη.

Οι ευρωενωσιακοί πόροι κατευθύνονται σε σχέδια, έργα και δράσεις για να επιταχύνουν τις καπιταλιστικές αναδιαρθρώσεις και την ολοκλήρωση της εσωτερικής καπιταλιστικής αγοράς της ΕΕ, την απελευθέρωση των αγορών και τις ιδιωτικοποιήσεις, να εντείνουν την επίθεση στις εργασιακές σχέσεις και τα ασφαλιστικά δικαιώματα των εργαζομένων.

Αυτή η πολιτική είχε ως αποτέλεσμα να διευρύνει τις ανισομετρίες του εσωτερικού της χώρας, ανάμεσα στις περιφέρειες. Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2011 όλες οι περιφέρειές της βρίσκονται κάτω από το 75% του μέσου όρου του ΑΕΠ της ΕΕ.

Η Ηπειρος, βρίσκεται πάντα στη τελευταία θέση.

Υπάρχει όρος που υποχωρώνει τα κράτη - μέλη να συνάπτουν με την Επιτροπή **"Συμβάσεις Εταιρικής Σχέσης"**. Η Σύμβαση αυτή θα καθορίζει τη συνολική συμβολή σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο στους στόχους και τις δεσμεύσεις για την υλοποίηση της στρατηγικής "Ευρώπη 2020". Η αδυναμία επίτευξης αυτών των όρων μπορεί να οδηγήσει στην αναστολή ή ακόμα και στην ακύρωση διάθεσης ευρωενωσιακών κονδυλίων, ενώ για τα κράτη - μέλη που έχουν υπογράψει δανειακές συμβάσεις και "μνημόνια" ο έλεγχος των χρηματοδοτούμενων δράσεων υπό εξέλιξη και η ανάθεση καινούριων περνά στην Επιτροπή. (αναφέρεται καθαρά και στο κείμενο της Περιφέρειας.)

Κριτική ανά Θεματικό Στόχο και άξονα προτεραιότητας.

1. Έρευνα και καινοτομία (το ερώτημα που πάντοτε θέτουμε είναι: έρευνα για ποιον; Πού αυτή προσανατολίζεται;). Μόνο ως πρόκληση ηχούν τα αναγραφόμενα. Σε λοβοτομημένους απευθύνεται η πρόταση; Ποιανού πολιτική ευθύνεται για την κατάντια στους τομείς αυτούς; Ποιος έκλεισε τα εργοστάσια; Ποιος ξεπάτωσε παραδοσιακές καλλιέργειες; Πώς εισάγουμε μεταλλαγμένα; Ποιος επιδότησε με εκατομμύρια τον Αργυρό, ο οποίος έκλεισε τα δύο εργοστάσια κλωστοϋφαντουργίας και τώρα μας κάνει μαθήματα πολιτικής και διαχειριστικής ικανότητας; Γιατί δεν έχουν αποζημιωθεί ακόμα οι αγρότες από τις καταστροφές; Όλη η χρηματοδότηση κινείται στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας.

Αλήθεια, σε ποιους τομείς, πόσοι και με ποιες εργασιακές συνθήκες θα δούλευαν αν ήταν αλλιώς τα πράγματα, αν είχαμε λαϊκή οικονομία, με κεντρικό σχεδιασμό, εργατικό, λαϊκό έλεγχο και σταθερή μόνιμη εργασία για όλους;

2. Ανταγωνιστικότητα και εξωστρέφεια. Αλήθεια, γιατί έχουμε κατάρρευση στη μεταποίηση και στις κατασκευές; Γιατί έκλεισαν εκατοντάδες βιοτεχνίες και με επιδότηση μεταφέρθηκαν στις όμορες χώρες, με συνέπεια να χαθούν χιλιάδες θέσεις εργασίας; Συνέπεια της εφαρμογής των 4 ελευθεριών της συνθήκης του Μάαστριχτ που ψήφισαν όλα τα κόμματα "πλην Λακεδαιμονίων" (δηλ. το ΚΚΕ)! Η αλήθεια είναι η πλήρης στήριξη των επιχειρηματιών.

Ποια είναι η αιτία που δεν αναπτύσσονται οι κλάδοι παρόλο που υπάρχουν πόροι, πρώτες ύλες, εξειδικευμένο προσωπικό, υποδομές, τεχνογνωσία; Φταίει το κακό το ριζικό μας ή το συγκεκριμένο κοινωνικοπολιτικό σύστημα;

3. Ενεργειακή αναδιάρθρωση. Αφ' ενός μεν επιβάλλεται προσαρμογή στους γενικούς στόχους της ΕΕ για ΑΠΕ και ενεργειακή ανεξάρτηση από προμηθευτές τύπου Ρωσίας και αφ' ετέρου οι Ελληνικοί υδρογονάνθρακες γίνονται πηγή πλούτου για τα Ευρωπαϊκά μονοπώλια. Η απελευθέρωση της Ενέργειας και η ιδιωτικοποίησή της επέβαλαν ενεργειακή φτώχεια, πανάκριβα τιμολόγια, καταστροφή του περιβάλλοντος. (φωτοβολταϊκά, ανεμογεννήτριες, βιοκαύσιμα, "μικρή" ΔΕΗ) Προκαλεί η ιδιωτικοποίηση του φράγματος του Πουρναρίου.

Η ηλεκτρική Ενέργεια από δημόσιο αγαθό, μετατράπηκε σε πανάκριβο εμπόρευμα για τη λαϊκή οικογένεια.

4. Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Ποια η πολιτική της κεντρικής εξουσίας και της περιφέρειας Ηπείρου που αφορά στα αντιπλημμυρικά έργα, την αντισησμική προστασία την πυροπροστασία και την πολιτική προστασία; Η κατάσταση είναι δραματική από τις ζημιές. Το μόνο που κάνετε είναι να δίνεται απευθείας αναθέσεις έργα αποκατάστασης. Και για τα ζητήματα αυτά η "Λαϊκή Σύσπειρωση" έχει καταθέσει εισήγηση. Ο προγραμματισμός της ΠΗ θα αποδειχθεί για μια ακόμα φορά κενό γράμμα, ανώδυνες διακηρύξεις.

5. Προστασία περιβάλλοντος. Στο σχέδιο προβάλλεται η οικοκαιοτομία και οι πράσινες επενδύσεις. Επιδιώκεται η αειφόρος καπιταλιστική κερδοφορία. Στις προτεραιότητες της ΠΗ γίνεται αναφορά στη διαχείριση των υγρών και στερεών αποβλήτων. Έχοντας την εμπειρία από εργοστάσια της περιοχής, των ΧΥΤΑ, καθώς επίσης και την κατάσταση του Αμβρακικού κόλπου και της λίμνης Παμβώτιδας, όπως και στην αποκατάσταση των λατομείων, καταλαβαίνουμε για ποια προστασία περιβάλλοντος μιλάμε. Κατά τα άλλα μιλάμε για προστασία της ποιότητας των εσωτερικών υδάτων και τον έλεγχο των εξορύξεων. Μήπως ότι έχουμε αρκετές προστατευμένες περιοχές έσωσε την κατάσταση από την επιχειρηματική βαρβαρότητα και καταλήστευση;

6. Μεταφορές. Αναφέρεται σε όλο το κείμενο ως στρατηγική - οριζόντια υποδομή που αλληλεπιδρά με τους υπόλοιπους άξονες και ως εκ τούτου έχει την πιο μεγάλη χρηματοδότηση. (πάντα αυτό ήταν το επιχείρημα). Παρ' όλα αυτά, υπάρχει τεράστια καθυστέρηση στο δυτικό άξονα(Αντιρριο-Γιάννενα-Κακαβιά). Ιδιωτικοποιήθηκε η Ζεύξη Πρέβεζας-Ακτίου, η Ζεύξη Ρίου -Αντιρρίου, η ΕΓΝΑΤΙΑ, με συνέπεια να οδικό δίκτυο να είναι απροσπέλαστο για τα λαϊκά στρώματα, λόγω φτώχειας και ακριβών διοδίων. Ταυτόχρονα εξελίσσεται περαιτέρω η ιδιωτικοποίηση του λιμανιού Ηγουμενίτσας και του αεροδρομίου του Ακτίου.

7. Προώθηση απασχόλησης. Αφού η εργασία έγινε απασχόληση και από δικαίωμα έγινε ευκαιρία, μετά τα ΤΣΑ και τις ελαστικές μορφές εργασίας, φτάσαμε στις ενεργητικές μορφές απασχόλησης, τις οποίες στηρίζει η ΠΗ. Το πρόβλημα της ανεργίας δεν μπορεί να λυθεί στον καπιταλισμό, είναι σύμφυτο του ίδιου του συστήματος. Θέλετε μια αύξηση του ποσοστού απασχόλησης με άθλιες εργασιακές συνθήκες για αύξηση της παραγόμενης υπεραξίας και των κερδών, για οριακή αύξηση στη λαϊκή ικανότητα κατανάλωσης .

8. Κοινωνική συνοχή. Οι επιπτώσεις είναι δραματικές, είτε το σύστημα βρίσκεται σε κρίση, είτε σε ανάπτυξη. Στην ΕΕ 150 εκατομμύρια ζουν κάτω από το όριο φτώχειας, από τα οποία 3 εκατ. στη χώρα μας. Κυβέρνηση και κόμματα του ευρωμονόδρομου προβάλλουν ως λύση για την επιβίωση το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα. Θα μοιράζουν ψίχουλα στους ποιο εξαθλιωμένους. Συγχρόνως, ενισχύεται η μορφή κοινωνικής οικονομίας και ΚΟΙΝΣΕΠ, τόσο από την κυβέρνηση, όσο και από την αξιωματική αντιπολίτευση. Οι επιπτώσεις σε Υγεία, σε Πρόνοια και Παιδεία είναι οδυνηρές. Το σύστημα ό,τι είχε να δώσει, το έδωσε προ πολλού. Ο άλλος δρόμος ανάπτυξης είναι ρεαλιστικός και επίκαιρος.

9. Βελτίωση εκπαιδευτικών υποδομών. Τι να πρωτοπείς για το θέμα αυτό; Βασική προτεραιότητα αποτελεί η κατάρτιση, η απόκτηση δεξιοτήτων και η δια βίου μάθηση. Ποιος έχει ευθύνη για την έλλειψη αντισημιακής θωράκισης των σχολείων, τις παγωμένες αίθουσες, την έλλειψη φοιτητικής στέγης, και τον υποσιτισμό των παιδιών;

10. Υγεία. Παρουσιάζεται ο τομέας της υγείας ως επιχειρηματική δράση και τουριστικό προϊόν, μακριά από τις ανάγκες των λαϊκών στρωμάτων για πρόληψη και για θεραπεία.

Είναι προφανές ότι φιλολαϊκή διαχείριση δεν μπορεί να γίνει όσο η αστική τάξη της χώρας έχει τα κλειδιά της οικονομίας και την πολιτική εξουσία. Μέχρι ο λαός να συνειδητοποιήσει τη δύναμή του και να διεκδικήσει για τον εαυτό του την εξουσία εμείς, ως Κόμμα και ως συνδυασμός που στηρίζεται από το ΚΚΕ, θα είμαστε μαχητική αντιπολίτευση.

Οι άξονες διεκδίκησης που προβάλλουμε εμείς στο κίνημα είναι για:

1. Μέτρα ανακούφισης ανέργων.
2. Υποδομές και έργα για τις λαϊκές ανάγκες που θα ικανοποιούν τις πραγματικές ανάγκες της λαϊκής οικογένειας.
3. Μέτρα για την αντισημιακή θωράκιση, την αντιπλημμυρική προστασία, και την προστασία του περιβάλλοντος.
4. Μέτρα - έργα για λαϊκή κατοικία, δημόσια σχολεία και νοσοκομεία με κατάργηση της επιχειρηματικής δράσης.
5. Οργάνωση της λαϊκής πάλης ενάντια στην ιδιωτικοποίηση - ξεπούλημα της δημόσιας περιουσίας (εργοστάσιο ΑΣΑ,ΧΥΤΑ, Λιμάνι Ηγουμενίτσας, Αεροδρόμιο Ακτίου, κλπ)

Επιβεβαιώνονται λοιπόν πλήρως οι θέσεις του ΚΚΕ για το χαρακτήρα και τη φύση της ΕΕ. Η ικανοποίηση των λαϊκών αναγκών είναι αδύνατη κάτω από τη λειτουργία του σιδερένιου νόμου του κέρδους. Υπάρχει λύση, υπάρχει άλλος δρόμος ανάπτυξης που βάζει στο επίκεντρο τον άνθρωπο και τις σύγχρονες λαϊκές ανάγκες.

Αυτός ο δρόμος της ρήξης και της αποδέσμευσης από την ΕΕ και τις άλλες ιμπεριαλιστικές ενώσεις, ο δρόμος της Λαϊκής Εξουσίας, της Λαϊκής Οικονομίας, μπορεί να οδηγήσει στη λαϊκή ευημερία, να βάλει στο επίκεντρο της ανάπτυξης τον εργαζόμενο άνθρωπο και τις ανάγκες του, να οδηγήσει στον περιορισμό και στην πορεία στην εξάλειψη των κοινωνικών και περιφερειακών αντιθέσεων.

Εύλογα λοιπόν εκφράζουμε την αντίθεση μας στο Σχέδιο Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Ηπείρου 2014-2020. »

2) Η παράταξη «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΥΓΗ για την ΗΠΕΙΡΟ», η οποία διαφώνησε, επισημαίνοντας κάποιες βασικές παραμέτρους που ισχύουν και που συντελούν στο να μην μπορούν να τοποθετηθούν θετικά στο όλο θέμα.

Κατ' αρχάς οι προδιαγραφές του Προγράμματος μπαίνουν από την Ε.Ε. και η Ελλάδα δεν μπορεί να παίξει κανένα ουσιαστικό ρόλο στον προγραμματισμό των έργων. Δεν έχει τη δυνατότητα να βάλει εκείνη τις προτεραιότητες.

Η Ελλάδα δεν μπορεί να αθετήσει τις υποχρεώσεις της, γιατί οι δανειστές θα προχωρήσουν σε ξεπούλημα περιουσιακών στοιχείων της, εκείνοι πιστεύουν ότι η ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στον πρωτογενή τομέα, γιατί μόνο έτσι η Περιφέρεια και η χώρα, γενικότερα, θα μπορέσει να σταθεί στα πόδια της.

Επίσης, επεσήμαναν ότι δεν μπορεί να είναι κανείς υπερήφανος για τον τόσο μεγάλο αριθμό ξενιτεμένων επιστημόνων.

Όσον αφορά τα προγράμματα της υποστήριξης των ΡΟΜΑ, τόνισαν ότι πρόκειται καθαρά για μια εκμετάλλευση της αδύναμης θέσης τους, προκειμένου να «ροκανίζουν» οι εκάστοτε κυβερνήσεις της χώρας μερικές εκατοντάδες ευρώ.

Τίποτε ουσιαστικό δεν τους προσφέρουν.

Διαφωνούν με αυτού τους είδους τις «ψευδοσυμπάθειες» που δείχνουν στους μετανάστες ΡΟΜΑ, τονίζοντας ότι αυτού του είδους οι πολιτικές αφ' ενός δημιουργούν προβλήματα στο ήδη εξασθενημένο εργατικό δυναμικό της χώρας και αφ' ετέρου κινδυνεύουν να μετατρέψουν τη χώρα και την περιοχή σε «χωματερή ανθρώπων ψυχών»

3) Η παράταξη «ΑΡΙΣΤΕΡΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ στην ΗΠΕΙΡΟ», η οποία δήλωσε ότι το ΕΣΠΑ 2014 – 2020, το οποίο εγκρίθηκε από την Ε.Ε. στα τέλη του προηγούμενου χρόνου, αναδεικνύεται σε εργαλείο προώθησης των αντεργατικών – αντιλαϊκών μέτρων, που εφαρμόστηκαν την τελευταία πενταετία στην Ελλάδα. Υπό αυτή την έννοια αποτελεί απάντηση στην καπιταλιστική κρίση προς όφελος των οικονομικά κυρίαρχων. Όπως συνοπτικά περιγράφεται και στη συνέχεια, θέτει προϋποθέσεις και όρους για την ένταξη πράξεων σ' αυτό, οι οποίες σχεδόν αποκλειστικά σχετίζονται με την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και την ανάκαμψη της κερδοφορίας. Η αναφορά στο σχετικό κεφάλαιο του κειμένου του ΣΕΣ είναι ξεκάθαρη. Συνδέει την ευρωπαϊκή χρηματοδότηση με την προώθηση των θεσμικών και οργανωτικών αλλαγών, που έχουν ξεκινήσει στην Ελλάδα, για τη μετάβαση σε ένα νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα το οποίο αποβλέπει στη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων στον παγκόσμιο χώρο, με περαιτέρω αναβάθμιση και δημιουργία των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων τόσο σε κεντρικό, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

Η αστική τάξη της χώρας μας, σε αгаσθή συνεργασία με το πολιτικό προσωπικό των αστικών κομμάτων, προχωρεί γοργά στην μετατροπή της Ελληνικής Κοινωνίας σε ζώνη φτώχειας, υπανάπτυξης και ανεργίας.

Προσπερνώντας το περιεχόμενο της έκθεσης ιδεών και τις φανφάρες του κειμένου και μπαίνοντας στην ουσία φαίνονται καθαρά:

- 1) σπατάλη χρημάτων σε συμβούλους ημετέρους του συστήματος, χωρίς καμιά διαφάνεια και ουσία.
- 2) σπατάλη χρημάτων σε διάφορα ταξίδια και συναντήσεις, που το μόνο που προσφέρουν είναι παροχή τουρισμού στους ημέτερους.
- 3) ενίσχυση της δράσης των διαφόρων Μ.Κ.Ο. για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, που σημαίνει καταλήστευση των χρημάτων των φορολογουμένων από οργανώσεις ημετέρων, με πρόσχημα τη φτώχεια.

Να καταργηθούν όλες οι Μ.Κ.Ο., να ελεγχθούν μέχρι τώρα οι δράσεις τους από τη δικαιοσύνη και να αναληφθεί το καθήκον της αντιμετώπισης της φτώχειας από κρατικές Υπηρεσίες.

Τα χρήματα να δίνονται στους ανέργους και όχι στα «λαμόγια» των Μ.Κ.Ο.

4) Ορίζεται σαν κινητήριος μοχλός ανάπτυξης οι ιδιωτικές επενδύσεις και μάλιστα σε τομείς αμφιβόλου προοπτικής ανάπτυξης. Ο μηχανισμός δε επιλογής, το που θα οδηγηθούν οι επιδοτήσεις χωρίς διαφάνεια και δημοκρατικό έλεγχο, το μόνο που εγγυάται είναι η κυριαρχία των ρουσφετιών και της μίζας. Είδαμε πολύ καλά – συνέχισε ο επικεφαλής της παράταξης- με φωτεινό παράδειγμα και τη δική μας τη ΒΙΠΕ και τις ΒΙΠΕ των άλλων περιοχών, πόσα πήρανε και τι προσφέρουν σήμερα. Μην πάω και κατ' επέκταση στην ιδιωτικοποίηση της ΔΩΔΩΝΗΣ, που οδηγεί στην πλήρη καταστροφή της κτηνοτροφίας και κέρδη για λίγους και καταστροφή των πολλών. Η αστική τάξη στη χώρα μας νοιάζεται μόνο για να μοιράσει μόνο για τον εαυτό της τα χρήματα από τα Ευρωπαϊκά ταμεία. Όλη η φασαρία για το ΕΣΠΑ είναι για να μοιραστούν τα χρήματα σε 400 με 500 οικογένειες στην Ελλάδα. Για τη συντριπτική πλειοψηφία της κοινωνίας το μέλλον που προδιαγράφουν είναι μισθοί πείνας και ανεργία. Για μας είναι όσο ποτέ επίκαιρο ο γενικός ξεσηκωμός για την ανατροπή αυτών των σχεδίων και της ληστείας και να απαιτήσουμε:

- Σχεδιασμένη ανάπτυξη της γεωργοκτηνοτροφίας, με μοχλό κρατική τράπεζα των αγροτοκτηνοτρόφων και των συνεταιρισμών
- Επανακρατικοποίηση της ΔΩΔΩΝΗΣ και μετατροπή σε μοχλό ανάπτυξης της περιοχής.
- Ανάπτυξη δραστηριοτήτων των Δήμων και της Περιφέρειας στον έλεγχο του υδάτινου πλούτου, την επεξεργασία των απορριμμάτων.
- Καμία κερδοσκοπία σε νερά και απορρίμματα.
- Αφαίρεση από ιδιώτες της δυνατότητας εκμετάλλευσης αυτών των αγαθών.
- Ανάπτυξη της ενδοπεριφερειακής δραστηριότητας, στο πλάι των μεγάλων κοινωνικοποιημένων βιομηχανικών μονάδων, που να αγκαλιάζει όλους τους τομείς της βασικής οικονομικής δραστηριότητας, όπως είναι η ενέργεια, μεταλλευτική βιομηχανία, τηλεπικοινωνίες ζωτροφές κ.λπ.

Κλείνοντας, αναφέρθηκαν στις περικοπές των πιστώσεων που έγιναν από την Τοπική Αυτοδιοίκηση και που θάπρεπε να παραμένουν ως πόροι στον τόπο, γιατί αποτελούν χρήματα του Ελληνικού Λαού και να αποφασίζουν οι τοπικές αρχές πως θα τους διαθέσουν για την ανάπτυξη της περιοχής.

Επίσης, τονίστηκε ιδιαίτερα η μη σωστή αξιοποίηση των χρημάτων που είχαν δοθεί στο παρελθόν για την ανακούφιση των αναγκών των ΡΟΜΑ και την «αγρανάπαυση».

Τέλος, πιστεύουν ότι δεν έχει καμία έννοια να δίνονται μεταπτυχιακοί τίτλοι σε σπουδαστές, από τη στιγμή που δε δημιουργείται καμία υποδομή για την μετέπειτα αξιοποίησή τους. Υπάρχει μεγάλος αριθμός σπουδαστών με μεταπτυχιακούς τίτλους που παραμένουν άνεργοι ή μεταναστεύουν στο εξωτερικό.

Και δεν παρατηρούν επίσης καμία παρέμβαση που να αφορά την αξιοποίηση του δασικού πλούτου της περιοχής, που απασχολεί ένα μεγάλο αριθμό δασεργατών και συμμετέχει στην οικονομία του τόπου με σημαντικό ποσοστό.

.....
Το παρόν Πρακτικό, αφού συντάχθηκε, αναγνώσθηκε και βεβαιώθηκε, υπογράφεται ως εξής:

Ο Πρόεδρος του Π.Σ.

Σταύρος Παργανάς

Η Αντιπρόεδρος του Π.Σ

Πολυξένη (Τζένη) Ταπραντζή - Κοιλια

**Ακριβές Απόσπασμα
 Η Πρακτικογράφος**

Ο Γραμματέας του Π.Σ.

Δημήτριος Χαμπίμης

Θεοδώρα Κ. Μήτσιου

**Ακολουθεί το επισυναπτόμενο στην παρούσα απόφαση τεύχος με τίτλο
 «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014-2020»
 (αναπόσπαστο μέρος αυτής)**

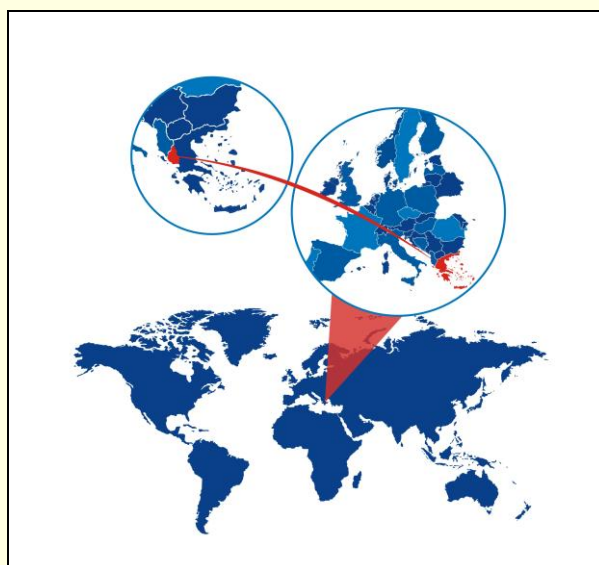

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

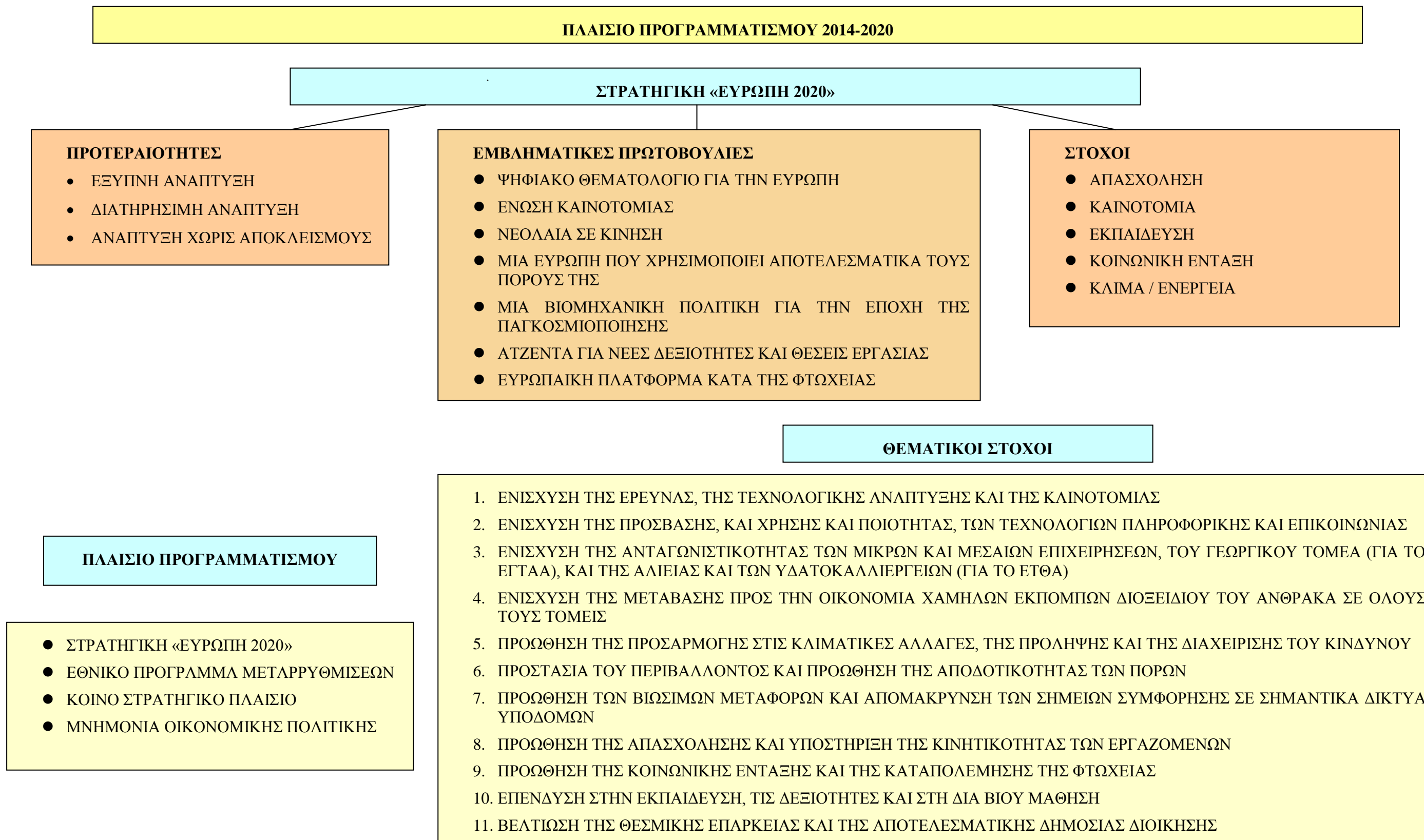
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014-2020

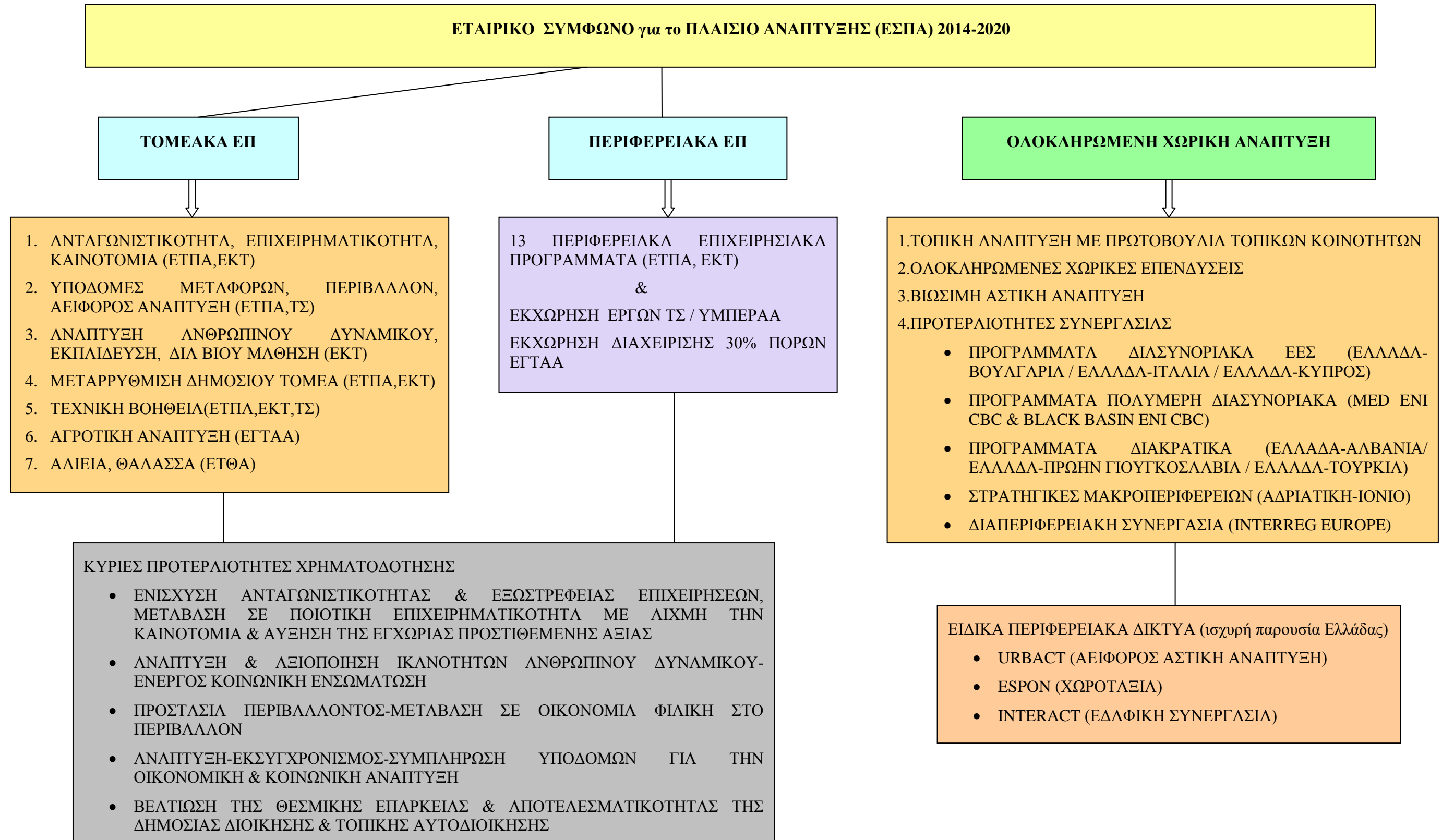

*Ιωάννινα, 20/3/2015
Συνεδρίαση Περιφερειακού Συμβουλίου Ηπείρου*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Πλαίσιο προγραμματισμού 2014-2020
2. Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020
3. Όραμα / Στόχοι / Αποτελέσματα
4. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου 2014-2020
5. Οργάνωση / Διάρθρωση / Διαβούλευση
6. Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης Ηπείρου
7. Δράσεις ΕΚΤ στο ΠΕΠ Ηπείρου

Αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας Ηπείρου

Με βάση την υφιστάμενη κατάσταση, τις εμπειρίες του παρελθόντος, τις επισημάνσεις της ΕΕ (position paper), καθώς και τους στόχους που τίθενται σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, αναδεικνύεται το αναπτυξιακό όραμα για την περίοδο 2014-2020.

Μέσα από μια διαρκή διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης, η Περιφέρεια υποστηρίζει το όραμα, να καταστεί «Αξιοβίωτη και αυτοτροφοδοτούμενη, έχοντας εξωστρεφή ανάπτυξη, εστιασμένη στις παραγωγικές δραστηριότητες που αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα και ενισχύουν την τοπική ταυτότητα, με σεβασμό στο περιβάλλον, την ιστορία και τον πολίτη της Ηπείρου».

Το αναπτυξιακό όραμα παραμένει επίκαιρο (από την έγκρισή του Δεκέμβριος 2011) και συμπληρώνεται από την επιδίωξη για υλοποίηση μίας στρατηγικής «Εξυπνης Εξειδίκευσης» εστιασμένης σε επιλεγμένους κλάδους στους οποίους η Περιφέρεια διαθέτει τα πιο ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα. Οι τομείς αυτοί είναι:

1. Πρωτογενής τομέας – μεταποίηση – αγροδιατροφή – γαστρονομία.
2. Βιομηχανία της εμπειρίας: Τουρισμός, Πολιτισμός & Δημιουργική Οικονομία.
3. ΤΠΕ και νεανική επιχειρηματικότητα.
4. Υγεία και Ευεξία.

Η επίτευξη του οράματος, θα αποτελέσει σημαντικό σημείο εκκίνησης στο νέο Αναπτυξιακό Πρότυπο της χώρας που σκιαγραφείται για το 2021, καθώς σε αυτό προσδιορίζονται ως κρίσιμοι τομείς για την επανεκκίνηση της οικονομίας τόσο ο κλάδος του τουρισμού, όσο και ο πρωτογενής τομέας.

Τέλος, το αναπτυξιακό όραμα περιλαμβάνει μία ολοκληρωμένη χωρική προσέγγιση με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων για προγράμματα τοπικής ανάπτυξης με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων, για ολοκληρωμένες δράσεις για βιώσιμη αστική ανάπτυξη και για ολοκληρωμένες εδαφικές επενδύσεις (ΟΕΕ).

Στρατηγικός Σχεδιασμός

Για την επίτευξη του Αναπτυξιακού Οράματος, διαμορφώνεται ένα συνεκτικό πλέγμα πέντε Στρατηγικών Στόχων (Σ.Σ). Ειδικότερα:

- Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ (ΣΣ1).
- Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος ανάπτυξη (ΣΣ2).
- Ενίσχυση υποδομών μεταφορών (ΣΣ3).
- Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας (Σ.Σ4).
- Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση διακρίσεων (ΣΣ5).

Η Περιφέρεια ως μια από τις φτωχότερες της Ευρώπης καλείται να διαφοροποιήσει τη στρατηγική για την οικονομική της ανάπτυξη, προσπαθώντας να συνταχθεί μαζί με όλους τους οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες οι οποίοι μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη της. Βασικές στρατηγικές επιλογές προς αυτή την κατεύθυνση αποτελούν η ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας, με

έμφαση στην καινοτομία και τις ΤΠΕ, η ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών και υποδομών (υγείας, πρόνοιας και εκπαίδευσης), καθώς και η ενίσχυση των υποδομών μεταφορών σε συνάρτηση πάντα με την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη.

Το ΕΠ εστιάζεται σε πέντε Άξονες Προτεραιότητας – εκτός της Τεχνικής Βοήθειας - (οι οποίοι αντιστοιχούν στους σχετικούς ΣΣ). Ειδικότερα και σε συσχέτιση με τους Θ.Σ της ΕΕ2020:

- **Άξονας Προτεραιότητας 1: Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ** (ΘΣ 1 - ΘΣ 2 -ΘΣ 3)
- **Άξονας Προτεραιότητας 2:Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος ανάπτυξη** (ΘΣ 4 - ΘΣ 5 - ΘΣ 6)
- **Άξονας Προτεραιότητας 3: Ενίσχυση υποδομών μεταφορών** (ΘΣ 7)
- **Άξονας Προτεραιότητας 4: Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας** (ΘΣ 9 - ΘΣ 10, όπου περιλαμβάνει Επενδυτικές Προτεραιότητες ΕΤΠΑ).
- **Άξονας Προτεραιότητας 5: Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση διακρίσεων** (ΘΣ 8 – ΘΣ9, περιλαμβάνει Επενδυτικές Προτεραιότητες ΕΚΤ).

Επιχειρησιακός Σχεδιασμός / Αποτελέσματα

ΆΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΠΕ

Θεματικός στόχος 1: «Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας»

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

- Ενίσχυση της σύνδεσης έρευνας και παραγωγής.
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων.
- Αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων που παράγουν νέα/διαφοροποιημένα προϊόντα στην αγορά.
- Αύξηση της απασχόλησης στον τομέα της έρευνας, τεχνολογίας και καινοτομίας.

Θεματικός στόχος 2: «Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών»

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

- Αύξηση της χρήσης ηλεκτρονικά παρεχόμενων υπηρεσιών από τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
- Ενσωμάτωση των ΤΠΕ για την αξιοποίηση του τοπικού δυναμικού στην αναπτυξιακή διαδικασία

- Δημιουργία κατάλληλου υπόβαθρου για το σχεδιασμό και υλοποίηση αναπτυξιακής πολιτικής και τη βελτίωση συνθηκών ανάπτυξης επιχειρηματικότητας

Σημειώνεται ότι οι δράσεις είναι συμπληρωματικές αντίστοιχων δράσεων που θα αναπτυχθούν από το ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».

Θεματικός στόχος 3: «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων»

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

- Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ, με ενσωμάτωση ΤΠΕ
- Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας σε τομείς με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, με έμφαση στην καινοτομία και στην εξωστρέφεια.
- Ανάπτυξη προϊόντων, υπηρεσιών ή/και διαδικασιών υψηλής προστιθέμενης αξίας.
- Αύξηση της απασχόλησης

ΆΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Θεματικός στόχος 4: «Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς»

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

- Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας.
- Μείωση των ετήσιων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Θεματικός στόχος 5: «Πρόωθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων»

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

- Μείωση των δασικών πυρκαγιών, των πλημμυρών και άλλων φυσικών καταστροφών, καθώς και των επιπτώσεών τους στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.
- Χαρτογράφηση της εξέλιξης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε τοπικό επίπεδο.
- Βελτίωση ποιοτικά και ποσοτικά της άμεσης ανταπόκρισης στη διαχείριση κινδύνων.

Θεματικός στόχος 6: «Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και πρόωθηση της αποδοτικότητας των πόρων»

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

- Η προστασία και διαχείριση των υδατικών πόρων.
- Η αποτελεσματική διαχείριση των αστικών υγρών αποβλήτων, με ολοκλήρωση της κάλυψης των αναγκών σε Υποδομές Διαχείρισης.
- Η ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας και η Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος, συνδράμοντας στις προσπάθειες του αντίστοιχου τομεακού προγράμματος για τη θεσμοθέτηση ενός διοικητικού Συστήματος Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών.
- Η προστασία και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος μέσω ολοκληρωμένου σχεδιασμού με στόχο την ενίσχυση του τουρισμού και της τοπικής οικονομίας.
- Η Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη μέσω Ολοκληρωμένων Στρατηγικών.

Άξονας Προτεραιότητας 3: Ενίσχυση υποδομών μεταφορών

Θεματικός στόχος 7: «Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων»

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

- Βελτίωση ενδοπεριφερειακής κινητικότητας.
- Ενίσχυση οδικής ασφάλειας και μείωση των ατυχημάτων.
- Εξοικονόμηση ενέργειας.

Άξονας Προτεραιότητας 4: Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας

Θεματικός στόχος 9: «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης» (ΕΤΠΑ)

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

- Κάλυψη των ποιοτικών και ποσοτικών αναγκών υγείας και πρόνοιας στην Περιφέρεια με τη δημιουργία επιλεγμένων υποδομών.
- Άμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων στον τομέα υγείας με την παροχή πρωτοβάθμιων υπηρεσιών υγείας σε απομονωμένες περιοχές.
- Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων (ΡΟΜΑ)

Θεματικός στόχος 10: «Επένδυση στην εκπαίδευση, κατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση»

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

- Περιορισμό των εδαφικών ανισοτήτων και την ενίσχυση της εκπαίδευσης χωρίς διαχωρισμούς.
- Βελτίωση της προσβασιμότητας σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και δια βίου μάθησης.

- Βελτίωση της ποιότητας όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης.

ΆΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

Θεματικός στόχος 8: «Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων»

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

- Μείωση της ανεργίας.
- Δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας.
- Αναβάθμιση των γνώσεων και των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού σε θεματικές που συνδέονται με δυναμικούς ή αναδυόμενους τομείς της περιφερειακής οικονομίας, με έμφαση σε άτομα με υψηλά προσόντα.

Θεματικός στόχος 9: «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης» (ΕΚΤ)

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

- Πρόληψη και αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού ευπαθών ομάδων.
- Αξιοποίηση των δυνατοτήτων της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας για πρόσβαση στην απασχόληση
- Ανάσχεση των εμποδίων πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και κοινωνικές υπηρεσίες κοινής ωφέλειας.

ΆΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΚΤ

ΆΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΤΠΑ

ΑΞ. ΠΡΟΤΕ-ΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΤΑΜΕΟ	ΘΕΜ. ΣΤΟΧΟΣ	ΕΠΕΝΔΥΣΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΧΡΗΜ/ΣΗ Θ. ΣΤΟΧΟΥ	ΧΡΗΜ/ΣΗ ΑΞΟΝΑ	
ΑΠ1 Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ	ΕΤΠΑ	ΘΣ1 Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας.	ΕΠ1.1 Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος.	ΕΣ1.1.1 Βελτίωση του βαθμού δικτύωσης των ερευνητικών φορέων της Περιφέρειας με τον ελληνικό και διεθνή χώρο.	1.1.1.1 Δράσεις ενίσχυσης φορέων για την ανάπτυξη αριστείας μέσα από την υποστήριξη της δικτύωσης ερευνητικών φορέων.	Ανάπτυξη υποστηρικτικών μηχανισμών διασύνδεσης των επιστημονικών φορέων τόσο μεταξύ τους (δίκτυα εργαστηρίων, δίκτυα υποδομών, παροχή κοινών υπηρεσιών ή εργαστηριακών αναλύσεων) όσο και με αντίστοιχους φορείς και επιστημονικές υποδομές	Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, Ερευνητικά κέντρα, Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου.	10.000.000,00	43.155.789,00	
			ΕΠ1.2 Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξης δεσμών & συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας & ανάπτυξης & του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων για την ανάπτυξη προϊόντων & υπηρεσιών,	ΕΣ1.2.1 Ανάπτυξη των συνεργασιών μεταξύ ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων της Περιφέρειας.	1.2.1.1 Ενίσχυση των συστάδων και συνεργασιών μεταξύ του ερευνητικού τομέα και των επιχειρήσεων.	Δημιουργία clusters (πχ υγεία-αγροδιατροφή) / ΝΕΑ ΓΝΩΣΗ / Δημιουργία δικτύων και συστάδων (clusters) ανάμεσα στα ερευνητικά κέντρα και τις επιχειρήσεις στους τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής RIS	Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, Ερευνητικά κέντρα, Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου Περιφέρεια Ηπείρου, ΜΜΕ, Ατομικές Επιχειρήσεις, Συνεταιριστικές Οργανώσεις			
		ΘΣ2 Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών.	ΕΠ2	ΕΠ2.2 Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του ηλεκτρονικού εμπορίου και της ενίσχυσης της ζήτησης για ΤΠΕ	ΕΣ 2.2.1 Αύξηση προσφοράς και ζήτησης για προϊόντα και υπηρεσίες ΤΠΕ στην τοπική επιχειρηματικότητα	2.2.1.1 Ανάπτυξη ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών από τις ΜΜΕ	Ανάπτυξη ολοκληρωμένων προϊόντων ΤΠΕ από τις επιχειρήσεις τα οποία θα απευθύνονται σε επιχειρήσεις και πολίτες της Περιφέρειας	Αναπτυξιακές εταιρείες, ΜΜΕ		9.038.948,00
				ΕΠ2.3 Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική κυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία.	ΕΣ 2.3.1 Αποτελεσματική διαχείριση, υποδομών, δεδομένων και υπηρεσιών των ΟΤΑ .	2.2.1.2 Ενίσχυση της ζήτησης υπηρεσιών ΤΠΕ από τις τοπικές ΜΜΕ	Δικαιολογητικό δαπάνης (voucher) σε τοπικές ΜΜΕ για τη λήψη ψηφιακών υπηρεσιών	Περιφέρεια Ηπείρου, Ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης		
				ΕΠ2.3 Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική κυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία.	ΕΣ 2.3.1 Αποτελεσματική διαχείριση, υποδομών, δεδομένων και υπηρεσιών των ΟΤΑ .	2.3.1.1 Ανάπτυξη και χρήση ψηφιακών συστημάτων, προϊόντων και υπηρεσιών από τους Ο.Τ.Α	Πρόσβαση σε πληροφορίες του δημόσιου τομέα	Ο.Τ.Α., Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α., Δημόσιοι φορείς, Εκπαιδευτικά ιδρύματα		
		ΘΣ3 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.	ΕΠ3	ΕΠ3.1 Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων.	ΕΣ3.1.1 Αύξηση των καινοτόμων ΜΜΕ στους τομείς της RIS3 της Περιφέρειας	3.1.1.1 Υποστήριξη ΜΜΕ (νέων ή υφιστάμενων) για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών	Υποστήριξη ΜΜΕ (νέων ή υφιστάμενων) για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, κυρίως στους τομείς της RIS	Επιχειρηματίες και ΜΜΕ		24.116.841,00
						ΕΠ3.2 Ανάπτυξη και εφαρμογή νέων επιχειρηματικών μοντέλων για ΜΜΕ, ιδίως σε σχέση με τη διεθνοποίηση.	ΕΣ3.2.1 Βελτίωση της εξωστρέφειας των ΜΜΕ της Περιφέρειας	3.1.1.2 Υποστηρικτικοί μηχανισμοί για την προώθηση της καινοτομίας στην τοπική επιχειρηματικότητα		
								<ul style="list-style-type: none"> Εκπόνηση σχεδίου και εφαρμογή δράσεων προσαρμογής στην οργανωτική αναδιάρθρωση. Εκπόνηση και εφαρμογή επιχειρησιακών σχεδίων για προσαρμογή στην εξωστρέφεια. Ενσωμάτωση ΤΠΕ στην διοικητική, παραγωγική και εμπορική διαδικασία. Ενίσχυση δημιουργίας και λειτουργίας κλαδικών και διακλαδικών δικτύων ΜΜΕ. Ανάπτυξη εφοδιαστικών αλυσίδων. 		ΜΜΕ, Περιφέρεια Ηπείρου, Ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης

Α.Ε. ΠΡΟΤΕ- ΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΘΕΜ. ΣΤΟΧΟΣ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΧΡΗΜ/ΣΗ Θ. ΣΤΟΧΟΥ	ΧΡΗΜ/ΣΗ ΛΕΟΝΑ
		ΘΣ3 Βε/	ΕΠ3.3 Στήριξη της δημιουργίας και επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών.	ΕΣ3.3.1 Βελτίωση του τεχνολογικού επιπέδου των ΜΜΕ της Περιφέρειας	3.3.1.1 Ενίσχυση των ΜΜΕ για επενδύσεις τεχνολογικού εκσυγχρονισμού	<ul style="list-style-type: none"> • Ενσωμάτωση συστημάτων αυτοματοποίησης και τεχνολογικός εκσυγχρονισμός • Ενσωμάτωση ΤΠΕ στην παραγωγική διαδικασία • Επενδύσεις σε συστήματα εξοικονόμησης ενέργειας • Προσαρμογή υποδομών για την τήρηση πιστοποιημένων συστημάτων παραγωγής • Ενσωμάτωση πράσινων υποδομών για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων • Ανάπτυξη νέων συστημάτων τυποποίησης προϊόντων, προσαρμοσμένων στη ζήτηση των αγορών 	Υφιστάμενα επιχειρηματικά σχήματα, ΜΜΕ		

ΑΞ. ΠΡΟΤΕ-ΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΘΕΜ. ΣΤΟΧΟΣ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΧΡΗΜ/ΣΗ Θ. ΣΤΟΧΟΥ	ΧΡΗΜ/ΣΗ ΛΕΩΝΑ		
ΑΠ2 Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος ανάπτυξη	ΕΠΤΑ	ΘΣ4 Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς.	ΕΠ4.3 Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτιρίων, και στον τομέα της στέγασης.	ΕΣ 4.3.1 Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας του κτιριακού αποθέματος της Περιφέρειας	4.3.1.1 Αναβάθμιση κτιρίων και βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια κτίρια	Παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης των ενεργοβόρων κτιρίων του δημοσίου τομέα. Επενδύσεις σε δημόσια κτίρια για εξοικονόμηση ενέργειας και χρήση ΑΠΕ. Δράσεις διάδοσης και ευαισθητοποίησης πολιτών και των στελεχών της αυτοδιοίκησης. Πιλοτικές εφαρμογές ολοκληρωμένης ενεργειακής αποδοτικότητας	ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού, Δημόσιοι Φορείς (ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ), Υπουργεία	25.246.289,00			
			ΕΠ4.5 Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με	ΕΣ 4.5.1 Μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος των αστικών κέντρων της Περιφέρειας	4.5.1.1 Επενδύσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των μεταφορών, ιδίως σε αστικές περιοχές	Καθαρές αστικές μεταφορές: ενεργειακή αποδοτικότητα στόλων μεσίων και βαρέων οχημάτων του δημοσίου, εκπόνηση & εφαρμογή σχεδίων βιώσιμης αστικής κινητικότητας (αστικοί ποδηλατόδρομοι, πεδοδρομήσεις κλπ), ενημέρωση/ευαισθητοποίηση, εκσυγχρονισμός στόλου των αστικών λεωφορείων και CNG	ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, φορείς μέσω μαζικής μεταφοράς.				
				ΕΣ 5.2.1 Ενίσχυση της ικανότητας της Περιφέρειας στην πρόληψη και αντιμετώπιση κινδύνων και καταστροφών	5.2.1.1 Επενδύσεις σε έργα πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών	Ενίσχυση του περιφερειακού μηχανισμού πολιτικής προστασίας για την πρόληψη κινδύνων και την αντιμετώπιση των καταστροφών (διάβρωση, πυρκαγιές, πλημμύρες, καταιγίδες και ξηρασία, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης της ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και συστημάτων και υποδομών διαχείρισης καταστροφών)	Περιφέρεια, Δήμοι και επιχειρήσεις τους, Φορείς Δημοσίου τομέα, Πανεπιστημιακά, Τεχνολογικά και Ερευνητικά Ιδρύματα				
			ΕΠ6.2 Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαι	ΕΣ 6.2.1 Αύξηση της αποτελεσματικότητας στη διαχείριση των υδατικών πόρων	6.2.1.1 Επενδύσεις στη διαχείριση υδατινών πόρων (πόσιμο νερό)	Μέτρα που ενισχύονται στο Διαχειριστικό Σχέδιο Λεκανών Απορροής Ηπείρου: μείωση απωλειών νερού από συστήματα υδροληψίας και διανομής ύδατος (ελέγχος διαρροών, καταγραφικά συστήματα απολήψεων κλπ), εξασφάλιση επάρκειας πόσιμου νερού και βελτίωση της ποιότητας, λοιπά μέτρα (π.χ. σχέδια ασφάλειας νερού στις μεγάλες ΔΕΥΑ, οριοθέτηση ζωνών προστασίας σημείων υδροληψίας υπόγειου νερού	ΟΤΑ Α' βαθμού και ΔΕΥΑ, Περιφέρεια Ηπείρου, Αποκεντρωμένη Διοίκηση, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ κλπ				
				6.2.1.2 Επενδύσεις στη διαχείριση λυμάτων	· Υποδομές συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων για την κάλυψη των υπολειπόμενων οικισμών Γ' προτεραιότητας / · Υποδομές συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων σε μικρούς οικισμούς (<2.000 ι.π.) που γειτνιάζουν με ευαίσθητα υδάτινα συστήματα ή ακτές κολύμβησης	ΟΤΑ Α' βαθμού και ΔΕΥΑ, Περιφέρεια Ηπείρου, Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Υπουργεία, ΝΠΙΔ κλπ					
		ΕΠ6.3 Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.	ΕΣ 6.3.1 Αύξηση της επίδρασης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς στην περιφερειακή οικονομία.	6.3.1.1 Επενδύσεις για την ανάδειξη της τοπικής οικονομίας με την αξιοποίηση του πολιτιστικού και φυσικού αποθέματος.	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς. Παρεμβάσεις για την αξιοποίηση και ανάδειξη του τρίπτυχου: τουρισμός - πολιτισμός - περιβάλλον (φυσικά τοπία) (ΙΤΙ)	Περιφέρεια Ηπείρου, Δήμοι, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας, Υπουργείο Πολιτισμού, επιμελητήρια και συλλογικοί φορείς, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ					
		ΕΠ6.4 Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προαγωγή των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μέσω και του δικτύου NATURA 2000 και των «πράσινων» υποδομών.	ΕΣ 6.4.1 Αποτελεσματική διαχείριση και προστασία περιοχών ιδιαίτερης οικολογικής αξίας.	6.4.1.1 Επενδύσεις για τη διαχείριση και προστασία περιοχών ιδιαίτερης οικολογικής αξίας για την Περιφέρεια Ηπείρου.	Μελέτη και θεσμοθέτηση προστασίας σε περιοχές NATURA 2000 και εκπόνηση Σχεδίων Διαχείρισης/ Διαχειριστικά μέτρα για την διατήρηση, την συντήρηση και την βελτίωση της κατάστασης των οικοτόπων / Συστήματα ερμηνείας περιβάλλοντος και υποδομές προσέλευσης επισκεπτών / Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για τη βιοποικιλότητα και τις περιοχές NATURA 2000 / Οριοθέτηση οικολογικών διαδρομών / Σχέδια Διαχείρισης.	Περιφέρεια Ηπείρου, Δήμοι, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας, Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων περιοχών, Υπουργεία					
									87.707.271,00		
										130.849.654,00	

Α.Ε. ΠΡΟΤΕ- ΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΘΕΜ. ΣΤΟΧΟΣ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΧΡΗΜ/ΣΗ Θ. ΣΤΟΧΟΥ	ΧΡΗΜ/ΣΗ ΛΕΩΝΑ
		ΘΣ6 Δικ	ΕΠ6.5 Ανάλυση δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνησης και απολύμανσης των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανση	ΕΣ 6.5.1 Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και του μικροκλίματος των αστικών περιοχών.	6.5.1.1 Εκπόνηση πολεοδομικών / χωροταξικών μελετών.	Εκπόνηση χωροταξικών μελετών σύμφωνα με το ν.4269/2014 : Τοπικά Χωρικά Σχέδια (ΤΧΣ)/ Ειδικά Χωρικά Σχέδια (ΕΧΣ)/ Ρυμοτομικά Σχέδια εφαρμογής (ΡΣΕ)/ Ειδικές Χωροταξικές Μελέτες Περιοχής Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ).	Περιφέρεια Ηπείρου, αστικοί Δήμοι και Δημοτικές Επιχειρήσεις, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας, Υπουργεία, ΝΠΙΔ		
					6.5.1.2 Επενδύσεις σε έργα αστικής αναζωογόνησης.	Παρεμβάσεις για την προώθηση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και της βιοκλιματικής αστικής ανάπτυξης, καθώς και δράσεων για την παρακολούθηση της ποιότητας της ατμόσφαιρας στα αστικά κέντρα.(ΒΑΑ)	Περιφέρεια Ηπείρου, αστικοί Δήμοι και Δημοτικές Επιχειρήσεις, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ		

Α.Ε. ΠΡΟΤΕ-ΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΘΕΜ. ΣΤΟΧΟΣ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΧΡΗΜ/ΣΗ Θ. ΣΤΟΧΟΥ	ΧΡΗΜ/ΣΗ ΛΕΩΝΑ
ΑΠ3 Ενίσχυση υποδομών μεταφορών	ΕΠΠΑ	ΘΣ7 Πρώιξη των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων.	ΕΠ7.α Στήριξη πολυτροπικού Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Μεταφορών επενδύοντας στο δίκτυο του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)	ΕΣ 7.1.1 Βελτίωση οδικού δικτύου ΔΕΔ-Μ	7.1.1.1. Αναβάθμιση υφιστάμενου οδικού δικτύου ΔΕΔ-Μ της Περιφέρειας	Παρεμβάσεις εθνικής οδοποιίας στο υφιστάμενο οδικό δίκτυο ΔΕΔ-Μ	Υπουργείο Μεταφορών και Δικτύων, Περιφέρεια Ηπείρου	74.360.781,00	74.360.781,00
			ΕΠ7.2 Ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων στην υποδομή ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων.	ΕΣ 7.2.1 Βελτίωση της προσβασιμότητας σε αστικά κέντρα και σε σημεία τουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος	7.2.1.1 Έργα υποστήριξης ΔΕΔ-Μ - Υποδομές	Σύνδεση ΔΕΔ-Μ με μεγάλα αστικά κέντρα (πχ. σύνδεση Ιόνιας Οδού με Πρέβεζα) Σύνδεση ΔΕΔ-Μ με περιοχές φυσικού κάλλους και τουριστικού ενδιαφέροντος (πχ. σύνδεση Ιόνιας Οδού με περιοχή Τζουμέρκων) Υλοποίηση υποδομών μεταφορών στο πλαίσιο ολοκληρωμένων εδαφικών επενδύσεων (ΙΤΙ)	Υπουργείο Μεταφορών και Δικτύων, Περιφέρεια Ηπείρου, Δήμος Ιωαννιτών		
			ΕΠ7.5 Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της ασφάλειας του εφοδιασμού μέσω της ανάπτυξης εξυπνων συστημάτων διανομής, αποθήκευσης και μεταφοράς ενέργειας και μέσω της ενσωμάτωσης σε αυτά της διανεμόμενης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.	ΕΣ 7.2.2 Βελτίωση οδικής ασφάλειας για τη μείωση της επικινδυνότητας του οδικού δικτύου	7.2.2.1 Επενδύσεις στη βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας στο επαρχιακό και εθνικό οδικό δίκτυο	Η αναβάθμιση του οδικού δικτύου σε επιλεγμένα επικίνδυνα σημεία και η προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού πληροφόρησης και πρόληψης ατυχημάτων	Περιφέρεια Ηπείρου, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη		
			ΕΣ 7.5.1 Βελτίωση της κατανάλωσης ενέργειας μικρών καταναλωτών .	7.5.1.1 Εγκατάσταση ευφυών συστημάτων μέτρησης ενέργειας.	Αντικατάσταση υφιστάμενων μετρητών ενέργειας με αντίστοιχα ευφυή συστήματα μέτρησης σε οικιακούς και μικρούς εμπορικούς και βιομηχανικούς καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας	Περιφέρεια Ηπείρου, ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε.			

ΑΠ4 Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας.	ΕΠΠΑ	ΘΣ9 Πρώιξη της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης.	ΕΠ9.1 Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και στις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, μείωση των ανισοτήτων όσον αφορά στην κατάσταση στον τομέα της υγείας, και προώθηση της κοινωνικής ένταξης με τη βελτίωση της	ΕΣ 9.1.1 Επέκταση και βελτίωση των υποδομών υγείας και εξασφάλιση συνθηκών πρόσβασης κυρίως στις ευπαθείς ομάδες.	9.1.1.1.Υποδομές Υγείας.	Μικρές παρεμβάσεις υποδομών και εξοπλισμός Μονάδων Υγείας της Περιφέρειας	6 ^η ΥΠΕ, Φορείς εποπτευόμενοι από το Υπουργείο Υγείας, ΟΤΑ Α και Β βαθμού της Περιφέρειας	12.970.340,00	28.940.680,00
			ΕΠ 9.β Παροχή στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση υποβαθμισμένων κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών	ΕΣ 9.1.2 Κάλυψη των ποιοτικών και ποσοτικών αναγκών πρόνοιας, στέγασης και σίτισης των ευπαθών ομάδων.	9.1.2.1.Κοινωνικές υποδομές πρόνοιας, φροντίδας και στέγασης	Δημιουργία ειδικών δομών για στήριξη ευπαθών ομάδων(βρεφονηπιακοί σταθμοί, Δημιουργία και αναβάθμιση μονάδων και εξειδικευμένων κέντρων για ειδικές εύλωτες ομάδες του πληθυσμού όπως κέντρα Alzheimer, δομών και υποδομών υποστήριξης εξαρτημένων ατόμων, Υποδομές για ΑΜΕΑ, όπως στέγες υποστηριζόμενης διαβίωσης)	Περιφέρεια Ηπείρου, 6 ^η ΥΠΕ, Φορείς εποπτευόμενοι από το Υπουργείο Υγείας, ΟΤΑ.		
			ΕΠ10.1 Επενδύσεις για την ανάπτυξη υποδομών στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, την επαγγελματική κατάρτιση και τη δια βίου μάθηση.	9.2.1 Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ΡΟΜΑ της Περιφέρειας Ηπείρου	9.2.1.1.Υποδομές για περιθωριοποιημένες κοινότητες	Μικρές κλίμακας υποδομές που θα διευκολύνουν τις συνθήκες διαβίωσης των Ρομά όπως: έργα περιβαλλοντικής προστασίας, δίκτυα κοινής ωφέλειας, δημιουργία κοινόχρηστων χώρων, κέντρα ημέρας κλπ	ΟΤΑ Α και Β βαθμού Περιφέρειας Ηπείρου		
			ΕΣ 10.1.1.Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση.	10.1.1.1.Υποδομές Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης.	Επέκταση και βελτίωση των κτιριακών υποδομών αλλά και του εξοπλισμού στην προσχολική, στη πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Ο.Τ.Α. Α' βαθμού της Περιφέρειας Ηπείρου / Κτιριακές Υποδομές Α.Ε			
		10.1.1.2.Υποδομές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.	Παρεμβάσεις σε υποδομές και εξοπλισμό εργαστηρίων της Γ' βαθμίας εκπαίδευσης	Πανεπιστήμια και Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Περιφέρειας Ηπείρου					
		10.1.1.3.Υποδομές για αρχική επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση ενηλίκων.	Βελτίωση των κτιριακών υποδομών αλλά και κυρίως του εξοπλισμού στην επαγγελματική κατάρτιση και την εκπαίδευση των ενηλίκων	Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης / Δήμοι της Περιφέρειας Ηπείρου					

Α.Ε. ΠΡΟΤΕ- ΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΘΕΜ. ΣΤΟΧΟΣ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΧΡΗΜ/ΣΗ Θ. ΣΤΟΧΟΥ	ΧΡΗΜ/ΣΗ ΛΕΩΝΑ
ΑΠ5 Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική Ένταξη και Καταπολέμηση Διακρίσεων.	ΕΚΤ	ΘΣ8 Πρόσβαση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων.	ΕΠ8.1 Πρόσβαση στην απασχόληση για αναζητούντες θέση εργασίας και οικονομικά μη ενεργά άτομα, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων και των ατόμων που έχουν αποκοπεί επί μακρόν από την αγορά εργασίας, μέσω επίσης τοπικών πρωτοβουλιών για την απασχόληση	ΕΣ 8.1.1 Υποδομές για περιθωριοποιημένες κοινότητες	8.1.1.1 Προγράμματα απασχόλησης ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε τομείς αιχμής για την περιφερειακή οικονομία.	Επιχορήγηση των επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων πτυχιούχων. Απαραίτητη προϋπόθεση για να ενταχθεί μια επιχείρηση στο Πρόγραμμα είναι να δραστηριοποιείται σε τομέα της οικονομίας ο οποίος εντάσσεται στην Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης.	Επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα	3.188.195,00	
			ΕΠ8.5 Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές.	ΕΣ8.5.1 Ενίσχυση της ικανότητας εργαζομένων και επιχειρήσεων για την προσαρμογή τους στο περιβάλλον που δημιουργείται από την έξυπνη εξειδίκευση.	8.5.1.1 Υποστήριξη εργαζομένων και επιχειρηματιών για την προσαρμογή τους στο περιβάλλον που δημιουργείται από την εφαρμογή της RIS3.	<ul style="list-style-type: none"> Ανάπτυξη δεξιοτήτων επιχειρηματιών που δραστηριοποιούνται σε τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής οικονομίας, μέσω δράσεων κατάρτισης, επιμόρφωσης, συμβουλευτικής Ανάπτυξη δεξιοτήτων των εργαζομένων σε επιχειρήσεις σε τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής οικονομίας κυρίως μέσω δράσεων κατάρτισης/ επιμόρφωσης. Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε επιχειρήσεις για διαμόρφωση επιχειρηματικών πλάνων, marketing plan 	Επιχειρηματίες, Επιχειρήσεις, Επιμελητήρια		
		ΘΣ9 Πρόσβαση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης.	ΕΠ9.1 Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας.	ΕΣ 9.1.1 Αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας ατόμων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση	9.1.1.1 Δράσεις για την ενεργό ένταξη στην αγορά εργασίας ομάδων του πληθυσμού που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση.	Ολοκληρωμένη δέσμη δράσεων επαγγελματικής κατάρτισης- επιμόρφωσης, mentoring, τύπου «κοινωνικού voucher» Ευπαθών Ομάδων για την αναβάθμιση προσόντων και δεξιοτήτων τους / Υπηρεσίες Κοινωνικής φροντίδας και φιλοξενίας τέκνων	Περιφέρεια Ηπείρου, Δήμοι, Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και εποπτευόμενοι από αυτό φορείς, Υπουργείο Παιδείας και εποπτευόμενοι φορείς, Αναπτυξιακές Εταιρείες καθώς και οι Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες (ΑΜΚΕ), Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ)		
			ΕΠ9.2 Κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά.	ΕΣ 9.2.1 Αύξηση των ευκαιριών κοινωνικής και οικονομικής ενσωμάτωσης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων.	9.2.1.1 Υποστήριξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων για την κοινωνικοοικονομική τους ενσωμάτωση.	Δράσεις για τους Ρομά οι οποίες θα προέλθουν από την διαμόρφωση ειδικού επιχειρησιακού σχεδίου / Παροχή υπηρεσιών για την ένταξη και την κοινωνική ενσωμάτωση μεταναστών και μέσω των Ανοιχτών Κέντρων / Κέντρα Κοινότητας / One Stop Shops τα οποία προσφέρουν μια ευρεία γκάμα υπηρεσιών για την προώθηση στην απασχόληση και την κοινωνική ένταξη	Περιφέρεια Ηπείρου, Δήμοι, Υπουργείο Παιδείας και εποπτευόμενοι φορείς, Υπουργείο Δημοσίας Τάξης & Προστασίας του πολίτη, Αναπτυξιακές Εταιρείες, Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες (ΑΜΚΕ).		
			ΕΠ9.3 Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών.	ΕΣ 9.3.1 Βελτίωση των συνθηκών κοινωνικής φροντίδας στην Περιφέρεια για άτομα που υφίστανται διακρίσεις.	9.3.1.1. Παρεμβάσεις για την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών.	Λειτουργία δομών υποστήριξης και κοινωνικής φροντίδας για ΑμεΑ /Υπηρεσίες υποστήριξης ατόμων που υφίστανται διακρίσεις /Εξειδικευμένη εκπαιδευτική υποστήριξη για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Περιφέρεια Ηπείρου, Δήμοι, Αναπτυξιακές Εταιρείες, Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες (ΑΜΚΕ), Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ), Υπουργείο Παιδείας		
			ΕΠ9.4 Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος.	ΕΣ 9.4.1 Διαφύλαξη της υγείας ευπαθών ομάδων	9.4.1.1 Ανάπτυξη δικτύου προστασίας της υγείας των πολιτών της Περιφέρειας.	Δράσεις παροχής υπηρεσιών στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας για ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού / Ολοκλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το Μνημόνιο Συνεργασίας / Δημιουργία δικτύου Μονάδων Οικογενειακής Ιατρικής / Ενδυνάμωση των Κέντρων Υγείας στις αγροτικές περιοχές και αναδιοργάνωση των μονάδων υγείας του ΠΕΔΥ/ Συντονισμός της παροχής υπηρεσιών υγείας μεταξύ της πρωτοβάθμιας και της νοσοκομειακής φροντίδας υγείας	Περιφέρεια Ηπείρου, Υπουργείο Υγείας και εποπτευόμενοι φορείς του, Πάροχοι υπηρεσιών κατάρτισης και συμβουλευτικής		
				ΕΣ 9.4.2 Βελτίωση της πρόσβασης ευπαθών ομάδων σε υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας	9.4.2.1 Παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας σε ευπαθείς ομάδες	Λειτουργία δομών κοινωνικής φροντίδας για ηλικιωμένων, κέντρα ημερήσιας φροντίδας ηλικιωμένων, κέντρα Alzheimer κλπ) / Εθνικό δίκτυο κοινωνικής παρέμβασης για τη φτώχεια (όπως κοινωνικά παντοπωλεία, μαγειρεία, λειτουργία ξενίων αστέγων κλπ.) / Λειτουργία δομών πρόληψης εξαρτημένων ατόμων	Περιφέρεια Ηπείρου, Δήμοι, Αναπτυξιακές Εταιρείες, Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες (ΑΜΚΕ), Υπουργείο Υγείας και εποπτευόμενοι φορείς του		
			ΕΠ9.5 Προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις καθώς και την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση.	Ε.Σ.9.5.1 Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση ευπαθών ομάδων πληθυσμού μέσω της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας	9.5.1.1. Ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε Περιφερειακό επίπεδο.	Ανάπτυξη επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας (start ups κοινωνικών επιχειρήσεων) / Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (ΚΟΙΣΠΕ): Ανάπτυξη νέων και λειτουργία υφιστάμενων / Δράσεις δικτύωσης επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας και κατάρτιση στελεχών κοινωνικών επιχειρήσεων / Περιφερειακός μηχανισμός κοινωνικής οικονομίας	Ευπαθείς ομάδες (γυναίκες, άνεργοι, δικαιούχοι Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, ψυχικά ασθενείς, οικονομικά ασθενείς πολίτες κλπ.). Σε κάθε περίπτωση η ομάδα στόχος θα προσδιοριστεί με την ολοκλήρωση της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη και την Καταπολέμηση της Φτώχειας		

41.934.630,00

38.746.435,00

Α.Ε. ΠΡΟΤΕ- ΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΘΕΜ. ΣΤΟΧΟΣ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΧΡΗΜ/ΣΗ Θ. ΣΤΟΧΟΥ	ΧΡΗΜ/ΣΗ ΛΕΟΝΑ
			ΕΠ9.6 Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων.	ΕΣ 9.6.1 Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση με αξιοποίηση του τοπικού δυναμικού.	9.6.1.1. Ολοκληρωμένα τοπικά προγράμματα για την προώθηση της απασχόλησης.	Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα	Περιφέρεια Ηπείρου, Δήμοι, Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες		
ΑΠ6 Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ.	ΕΚΤ			ΕΣ 6.1 Ενίσχυση των συστημάτων και των διαδικασιών διοίκησης και εφαρμογής του ΠΙΕΠ.	Προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση, επιθεώρηση.	Συμπληρωματικά / εξειδικευμένα συστήματα και Εργαλεία Οργάνωσης της Διαχείρισης		786.274,00	786.274,00
					Αξιολόγηση και μελέτες.	Αξιολόγηση, Μελέτες, Εμπειρογνημοσύνες, Τεχνικοί Σύμβουλοι			
					Πληροφόρηση και επικοινωνία.	Δράσεις Πληροφόρησης και Δημοσιότητας			
ΑΠ7 Τεχνική Βοήθεια ΕΠΠΑ.	ΕΠΠΑ			ΕΣ 7.1 Ενίσχυση των συστημάτων και των διαδικασιών διοίκησης και εφαρμογής του ΠΙΕΠ.	Προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση, επιθεώρηση.	Συμπληρωματικά / εξειδικευμένα συστήματα και Εργαλεία Οργάνωσης της Διαχείρισης		5.210.908,00	5.210.908,00
					Αξιολόγηση και μελέτες.	Αξιολόγηση, Μελέτες, Εμπειρογνημοσύνες, Τεχνικοί Σύμβουλοι			
					Πληροφόρηση και επικοινωνία.	Δράσεις Πληροφόρησης και Δημοσιότητας			
ΣΥΝΟΛΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ								325.238.716,00	325.238.716,00

Οργάνωση / Διάρθρωση

- *Ομάδα Σχεδιασμού Προγράμματος (ΟΣΠ) Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 στην Περιφέρεια Ηπείρου* : συγκροτήθηκε στις 3/9/2012, αποτελεί το σύνδεσμο της Περιφέρειας με τα Υπουργεία, την Τεχνική Επιτροπή Συντονισμού του ΥπΑΑΝ και τη Γραμματεία της, έχοντας ως έργο την υποστήριξη της Περιφέρειας στις διαδικασίες αναπτυξιακού προγραμματισμού της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, με την συμμετοχή της στις φάσεις και ενέργειες εκπόνησης των σχετικών κειμένων της προγραμματικής περιόδου. Συμμετέχουν εκπρόσωποι της Περιφέρειας, ΕΔΑ, ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΕ.
- *Θεματικές Ομάδες Εργασίας για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 στην Περιφέρεια Ηπείρου* : συγκροτήθηκαν στις 17/9/2013 για κάθε έναν από τους 11 Θεματικούς στόχους, έχοντας ως έργο την υποστήριξη της ΟΣΠ στις διαδικασίες αναπτυξιακού προγραμματισμού της προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Συμμετέχουν εκπρόσωποι Δ/σεων Περιφέρειας και ΕΔΑ.
- *Ομάδα Σχεδιασμού για την Αγροτική Ανάπτυξη κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 στην Περιφέρεια Ηπείρου* : συγκροτήθηκε στις 18/10/2012, έχοντας ως έργο την υποστήριξη της Περιφέρειας Ηπείρου στις διαδικασίες αναπτυξιακού προγραμματισμού της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης. Συμμετέχουν εκπρόσωποι Δ/σεων Περιφέρειας, ΕΔΑ, Επαγγελματικών φορέων, ΤΕΙ Ηπείρου, ΕΤΑΝΑΜ, ΕΑΣ
- *Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας & Καινοτομίας στην Περιφέρεια Ηπείρου*: συγκροτήθηκε στις 13/2/2013, λειτουργεί ως γνωμοδοτικό όργανο υποστηρίζοντας την Περιφέρεια σε θέματα έρευνας και καινοτομίας, επεξεργάζεται θέματα που σχετίζονται με την προώθηση της καινοτομίας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Περιφέρειας καθώς και προτείνει δράσεις που δύνανται να υλοποιηθούν από φορείς ή συμπράξεις. Συμμετέχουν εκπρόσωποι Παν/μιου και ΤΕΙ, Παραγωγικών/Οικονομικών/Επιστημονικών Φορέων, Περιφέρειας, Δήμων κλπ
- *Συμμετοχή στην πλατφόρμα S3*: υπεβλήθη αίτημα από την ΕΔΑ με ΑΠ 1411/2.4.2013 το οποίο και έγινε αποδεκτό, η πλατφόρμα έχει ως σκοπό μεταξύ άλλων να βοηθήσει τις Περιφέρειες στο σχεδιασμό της Στρατηγικής Καινοτομίας μέσω της «Εξυπνης Εξειδίκευσης». Συμμετοχή της ΕΔΑ στην 11^η συνάντηση εργασίας της πλατφόρμας S3 στο Ηράκλειο της Κρήτης 26&27/9/2013
- *Συμμετοχή της ΕΔΑ στο δίκτυο έξυπνης εξειδίκευσης για την νέα προγραμματική περίοδο (έγγραφο ΑΠ 5133/5.11.2013) και στην 1^η συνάντηση του δικτύου στην Αθήνα στις 25/11/2013 & στην 2^η συνάντηση 20/6/2014*
- *Συμμετοχή της ΕΔΑ στο δίκτυο Αξιολόγησης καθώς και στην 1^η & 2^η συνάντηση του δικτύου στην Αθήνα στις 25/11/2013 & 20/6/2014 αντίστοιχα*
- *Δημιουργία ιστοσελίδας <http://epirusinnovationcouncil.blogspot.gr>* : με σκοπό την ενημέρωση και προώθηση θεμάτων που σχετίζονται με το Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας Ηπείρου, την Πλατφόρμα S3 αλλά και γενικότερα θέματα Έρευνας και Καινοτομίας στην Ευρώπη. Επίσης δημοσιεύονται προτάσεις που υποβάλλονται από διάφορους φορείς

Σύμβουλοι / Εμπειρογνώμονες

- Σύμβουλος Τεχνικής Υποστήριξης ΕΔΑ Περιφέρειας Ηπείρου για το σχεδιασμό της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση

- Σύμβουλος εκ των προτέρων Αξιολόγησης & Στρατηγικής Περιβαλλοντικής εκτίμησης του ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020
- Σύμβουλος υποστήριξης κατά την σύνταξη & υποβολή του Επιχειρησιακού προγράμματος Ηπείρου 2014-2020

Διαβούλευση

- Συμμετοχή ΕΔΑ στην συνάντηση εργασίας με ΓΓΕΤ 4/9/2012 με θέμα την διαμόρφωση προτάσεων στρατηγικής και προτεραιοτήτων για έρευνα και την καινοτομία
- Συνάντηση-κοινή συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Ηπείρου με τους φορείς της Ηπείρου, με θέμα «Ενημέρωση για την Προγραμματική περίοδο 2014-2020», στα Ιωάννινα, στις 21 Σεπτεμβρίου 2012. Συμμετείχαν τα μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου και δημόσιοι / αυτοδιοικητικοί / κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς της Περιφέρειας.
- Συνάντησης εργασίας στο πλαίσιο της στρατηγικής για την έξυπνη εξειδίκευση, στα Ιωάννινα στις 16/10/2012 με τους εμπειρογνώμονες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Πρόσκληση ΕΔΑ με ΑΠ 4266/4.10.2012. Συμμετείχαν εκπρόσωποι Φορέων και Επιχειρήσεων της Ηπείρου.
- Εκπαιδευτική συνάντηση στο Μέτσοβο στις 15-17/2/2013, με θέμα την εκπαίδευση του συνόλου των στελεχών των ΕΔΑ Ηπείρου-Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας στα δεδομένα της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, μεταξύ των οποίων η λεπτομερής ανάλυση του «Κειμένου θέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης και τα Ελληνικά Προγράμματα περιόδου 2014-2020» καθώς και η παρουσίαση των ενεργειών εκ μέρους της Ελλάδας για την προετοιμασία του νέου ΕΣΠΑ. Συμμετείχαν Φορείς της Ηπείρου και κοινό ώστε να δοθεί η δυνατότητα στους εν δυνάμει δικαιούχους να συμμετέχουν και να γνωρίσουν τις αρχές βάσει των οποίων θα χρηματοδοτηθούν τα έργα της επόμενης περιόδου.
- Συνάντηση εργασίας με θέμα την παρουσίαση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Ηπείρου για τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 στα Ιωάννινα στις 25/4/2013, με σκοπό την αναζήτηση μεθόδων που θα εξασφαλίζουν την ενεργό συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων φορέων στο σχεδιασμό και την υλοποίηση μιας στρατηγικής καινοτομίας που θα ανταποκρίνεται πρωτίστως στις ανάγκες του επιχειρηματικού κόσμου της Περιφέρειας. Συμμετοχή εκπροσώπων Φορέων και Επιχειρήσεων της Ηπείρου. (Πρόσκληση ΑΠ 1719/17.4.2013)
- Αναπτυξιακή Ημερίδα για τη Νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 στα Ιωάννινα στις 26/4/2013, σε συνέχεια του 1ου Εθνικού Αναπτυξιακού Συνεδρίου στην Αθήνα. Συμμετοχή εκπροσώπων από Παραγωγικούς/Κοινωνικούς /Οικονομικούς Φορείς της Ηπείρου, Υπουργείων, Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΟΣΠ, Περιφερειακό Συμβούλιο Ηπείρου, Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας Ηπείρου,
- Συνάντηση εργασίας με τους Δήμους της Περιφέρειας Ηπείρου, στα Ιωάννινα στις 14/1/2014, με σκοπό την καταγραφή έργων που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στο σχεδιασμό των νέων παρεμβάσεων στον τομέα «προώθησης της απασχόλησης» καθώς και στον τομέα «κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας».
- Συνεδρίαση Επιτροπής Διαβούλευσης Περιφέρειας Ηπείρου, στα Ιωάννινα στις 24/2/2014, με θέμα την διαβούλευση για την στρατηγική της Περιφέρειας Ηπείρου καθώς και της έξυπνης εξειδίκευσης, στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου και την σύνταξη του ΠΕΠ 2014-2020.
- Συνάντηση εργασίας - ημερίδα της ΠΕΔ ΗΠΕΙΡΟΥ στην Άρτα, 28/3/2014, με θέμα το νέο ΕΣΠΑ και τις προτεραιότητες για τους Δήμους.

- Συνεδρίαση της Εκτελεστικής Επιτροπής Περιφέρειας Ηπείρου στα Ιωάννινα στις 14/7/2014 με θέμα την έγκριση πρότασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Ηπείρου 2014-2020.
- Συναντήσεις εργασίας με Δήμους και Δομές Κοινωνικής Αλληλεγγύης στην Ήπειρο, με θέμα την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων καθώς και διακίνηση σχετικών ερωτηματολογίων.
- Διοργάνωση ημερίδων / συνεδρίων / συναντήσεων με θέμα την νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020 σε Αθήνα, Ιωάννινα και άλλες πόλεις, οι οποίες διοργανώνονται είτε από την Περιφέρεια Ηπείρου είτε από Υπουργεία ή άλλες Περιφέρειες. Συμμετέχουν εκπρόσωποι Δ/σεων της Περιφέρειας / ΕΔΑ / Δήμων / ΑΕΙ-ΤΕΙ κλπ.
- Ανάρτηση κειμένων προγραμματικής περιόδου στην ιστοσελίδα της ΕΔΑ www.peproe.gr καθώς και σχετική ενημέρωση Φορέων

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΤΟΠΟΣ	ΘΕΜΑ
4/9/2012	ΑΘΗΝΑ	Συνάντηση εργασίας με ΓΓΕΤ για διαμόρφωση προτάσεων στρατηγικής και προτεραιοτήτων για έρευνα και την καινοτομία
21/9/2012	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνάντηση-κοινή συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Ηπείρου με τους φορείς της Ηπείρου, με θέμα «Ενημέρωση για την Προγραμματική περίοδο 2014-2020»
16/10/2012	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνάντησης εργασίας στο πλαίσιο της στρατηγικής για την έξυπνη εξειδίκευση με εκπροσώπους Φορέων και Επιχειρήσεων της Ηπείρου.
15-17/2/2013	ΜΕΤΣΟΒΟ	Εκπαιδευτική συνάντηση / ΕΔΑ / ΕΥΣΣΑΑΠ / ΕΕ
18,19/4 & 23/4/2013	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνάντηση με εμπειρογνώμονα της Γενικής Δ/σης Περιφερειακή Πολιτικής (REGIO) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Mr Robert Shotton για θέματα Υγείας / ΕΤΕΠΗ
25/4/2013	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνάντηση εργασίας με θέμα την παρουσίαση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Ηπείρου
26/4/2013	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Αναπτυξιακή Ημερίδα για τη Νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020
17/7/2013	ΑΘΗΝΑ	Τεχνική Συνάντηση για Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης
1/11/2013	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνάντηση με εμπειρογνώμονα της Γενικής Δ/σης Περιφερειακή Πολιτικής (REGIO) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Mr Robert Shotton για θέματα Υγείας / ΕΤΕΠΗ
14/11/2013	ΑΘΗΝΑ	Συνάντηση εργασίας στο Υπουργείο Υγείας
16/12/2013	ΑΘΗΝΑ	Σύσκεψη Δικτύου Αξιολόγησης / Χωρική Ανάπτυξη / Δικτύου Έξυπνης Εξειδίκευσης

3/1/2014	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνάντηση με Δήμο Ιωαννιτών για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη
14/1/2014	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνάντηση Δημάρχων, θεματικό εργαστήριο για την απασχόληση και την φτώχεια
15/1/2014	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνάντηση με εμπειρογνώμονα της Γενικής Δ/σης Περιφερειακή Πολιτικής (REGIO) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Mr Robert Shotton για θέματα Υγείας / ΕΤΕΠΗ
22/1/2014	ΑΘΗΝΑ	Τεχνική συνάντηση εργασίας, σχετικά με 3 ^η Εγκύκλιο Σχεδιασμού 2014-2020
23/1/2014	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνεδρίαση Περιφερειακού Συμβουλίου Έρευνας & Καινοτομίας
24/1/2014	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνάντηση – ενημέρωση φορέων για την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης ΗΠΕΙΡΟΥ
30/1/2014	ΑΘΗΝΑ	Συνάντηση με την ΕΥΣΕΚΤ για τη Νέα Προγραμματική περίοδο αναφορικά με την ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού και την κοινωνική ένταξη (παρουσίαση περιφερειακής κατανομής δράσεων που υλοποιήθηκαν από το ΕΠΑΝΑΔ , περιφερειακή κατανομή δράσεων υγείας κλπ)
31/1/2014	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνάντηση με Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων / ΤΕΙ / ΔΗΜΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ για ΠΕΠ Σύσκεψη υπό Γενικό Γραμματέα ΓΓΕΤ για Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης ΗΠΕΙΡΟΥ
4/2/2014	ΑΘΗΝΑ	Συνάντηση με ΕΕ, Ενημέρωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής για Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης ΗΠΕΙΡΟΥ
6/2/2014	ΑΘΗΝΑ	Συνέδριο για Μακροπεριφέρειες (Αδριατική-ΙόνιοEUSAIR
10/2/2014	ΑΘΗΝΑ	Ημερίδα, Εθνικό Στρατηγικό Πρόγραμμα πρόληψης παραγωγής αποβλήτων
11/2/2014	ΑΘΗΝΑ	Τεχνικές Συναντήσεις Εργασίας με Υπουργεία / εξειδίκευση περιεχομένου Προγραμμάτων
12/2/2014	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Σύσκεψη με Αντιπεριφερειάρχες
13/2/2014	ΑΘΗΝΑ	Τεχνική Συνάντηση για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας σε περιφερειακό επίπεδο κατά την περίοδο 2014-2020
20/2/2014	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Σύσκεψη με Χωροταξικό συμβούλιο Ηπείρου
18/7/2014	ΑΘΗΝΑ	Συνάντηση στη ΓΓΕΤ για ΤΠΕ
24/2/2014	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνεδρίαση Επιτροπής Διαβούλευσης Περιφέρειας Ηπείρου σχετικά με Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης ΗΠΕΙΡΟΥ, ΠΕΠ
10/3/2014	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Συνάντηση με ΕΠΕΡΡΑΑ
11/3/2014	Δήμος Ηγουμενίτσας και Δήμος Σουλίου	Συνάντηση με τις Κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων για την συμπλήρωση ερωτηματολογίου του Θ.Σ. 9
12/3/2014	Δήμος Ν.Σκουφά και Δήμος Αρταιών	Συνάντηση με τις Κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων για την συμπλήρωση ερωτηματολογίου του Θ.Σ. 9
13/3/2014	Δήμος Ζηρού και Δήμος Πρέβεζας	Συνάντηση με τις Κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων για την συμπλήρωση ερωτηματολογίου του Θ.Σ. 9
14/3/2014	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνάντηση με Δήμο Ιωαννιτών για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη
19/3/2014	Δήμος Δωδώνης και Δήμος Πάργας	Συνάντηση με ΕΨΕΠ για Κέντρο Ημέρας Alzheimer Συνάντηση με τις Κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων για την συμπλήρωση ερωτηματολογίου του Θ.Σ. 9

21/3/2014	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνάντηση με εμπειρογνώμονα της Γενικής Δ/σης Περιφερειακή Πολιτικής (REGIO) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Mr Robert Shotton για θέματα Υγείας / ΕΤΕΠΗ
21/3/2014	Δήμος Ζίτσας , Δήμος Πωγωνίου , Δήμος Κόνιτσας	Συνάντηση με της Κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων για την συμπλήρωση ερωτηματολογίου του Θ.Σ. 9
28/3/2014	ΑΘΗΝΑ ΑΡΤΑ	Συνάντηση για ΙΤΙ Πολιτιστική διαδρομή Ημερίδα ΠΕΔ ΗΠΕΙΡΟΥ, νέο ΕΣΠΑ
3/4/2014	ΑΘΗΝΑ	Ημερίδα για Κλείσιμο ΕΠ 2007-2013 & έναρξη νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020
11/4/2014	Κέντρο Ψυχικής Υγείας Ηγουμενίτσας, Ξενονάς Φιλιατών , Μητρόπολη Παραμυθιάς	Συνάντηση με λοιπούς φορείς παροχής υπηρεσιών σε ευπαθή άτομα (Δικαιούχους του ΤΗΣ9) για την συμπλήρωση ερωτηματολογίου του Θ.Σ. 9
14/4/2014	Φορείς Ψυχικής Υγείας στην Πρέβεζα – Νοσοκομείο Πρέβεζας	Συνάντηση με λοιπούς φορείς παροχής υπηρεσιών σε ευπαθή άτομα (Δικαιούχους του ΤΗΣ9) για την συμπλήρωση ερωτηματολογίου του Θ.Σ. 9
15/4/2014	Φορείς Ψυχικής Υγείας στην Άρτα – Νοσοκομείο Άρτας – Σύλλογος πολυτέκνων Άρτας	Συνάντηση με λοιπούς φορείς παροχής υπηρεσιών σε ευπαθή άτομα (Δικαιούχους του ΤΗΣ9) για την συμπλήρωση ερωτηματολογίου του Θ.Σ. 9
15,16 /5/2014	ΑΘΗΝΑ	Συνέδριο της Ελληνικής Προεδρίας για την Αξιολόγηση κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020
27/5/2014	ΑΘΗΝΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνάντηση για κρατικές ενισχύσεις 2014-2020 Συνάντηση με ΚΕΘΕΑ
30/5/2014	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Συμμετοχή στην Ημερίδα με τίτλο: «Η ένταξη της διάστασης της αναπηρίας και της προσβασιμότητας στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα & στα Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας 2014 – 2020»
3-6/6/2014	ΝΑΥΠΛΙΟ	Συνέδριο δικτύου ESPON, χωροταξία
11/6/2014	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Συνέδριο δικτύου URBACT, αστική ανάπτυξη
12-13/6/2014	ΑΘΗΝΑ	Συνέδριο WIRE V , Καινοτόμες περιφέρειες 2014
17/6/2014	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνάντηση με ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ / με ΕΤΕΠΗ
19 -20 /6/2014	ΑΘΗΝΑ	Σύσκεψη Δικτύου Αξιολόγησης / Χωρική Ανάπτυξη / Δικτύου Έξυπνης Εξειδίκευσης / παρατηρήσεις ΕΕ
24/6/2014	ΑΘΗΝΑ	Συμμετοχή στην «Ημερίδα Ενημέρωσης και Συντονισμού των δράσεων του Τομέα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης στα Περιφερειακά και Τομεακά Προγράμματα»
30/6/2014	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνάντηση με Δήμο Ιωαννιτών για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη
3/7/2014	ΑΘΗΝΑ	Συνάντηση με Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συζήτηση για παρατηρήσεις επί ΠΕΠ Διμερείς Συναντήσεις με ΥΠΑΝ για Ανταγωνιστικότητα και ΥΠΕΚΑ για Περιβάλλον
14/7/2014	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνεδρίαση Εκτελεστικής Επιτροπής Περιφέρειας Ηπείρου για έγκριση πρότασης υποβολής ΠΕΠ 2014-2020

21/7/2014	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Συνάντηση με εμπειρογνώμονα της Γενικής Δ/σης Περιφερειακή Πολιτικής (REGIO) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Mr Robert Shotton για θέματα Υγείας / ΕΤΕΠΗ
29/7/2014	Περιφέρεια Ηπείρου	Τεχνική συνάντηση στην Περιφέρεια με τους εμπλεκόμενους φορείς για τον Περιφερειακό σχεδιασμό για τους Ρομά στο πλαίσιο της Νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020
29/7/2014	Δήμος Ιωαννιτών	Περιφερειακός σχεδιασμός για τους Ρομά στο πλαίσιο της Νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 - επιτόπιες επισκέψεις σε οικισμούς ΡΟΜΑ
30/7/2014	Δήμος Φιλιπιάδας, Δήμος Πρέβεζας, Δήμος Άρτας	Περιφερειακός σχεδιασμός για τους Ρομά στο πλαίσιο της Νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 - επιτόπιες επισκέψεις σε οικισμούς ΡΟΜΑ
31/7/2014	Δήμος Σουλίου, Δήμος Ηγουμενίτσας	Περιφερειακός σχεδιασμός για τους Ρομά στο πλαίσιο της Νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 - επιτόπιες επισκέψεις σε οικισμούς ΡΟΜΑ
1/8/2014	Δήμος Ζίτσας και Πωγωνίου	Περιφερειακός σχεδιασμός για τους Ρομά στο πλαίσιο της Νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 - επιτόπιες επισκέψεις σε οικισμούς ΡΟΜΑ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014-2020

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ
ΤΟΜΕΑΣ,
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ,
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ,
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

ΤΠΕ,
ΝΕΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΥΓΕΙΑ, ΕΥΕΞΙΑ

**ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ
ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΗ**

- ΕΣΤΙΑΖΕΙ ΣΕ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΟΜΒΙΚΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ
- ΒΑΣΙΖΕΤΑΙ ΣΕ SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ
- ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
- ΕΜΠΛΕΚΕΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ
- ΕΙΝΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΜΕΝΗ

ΚΑΘΑΡΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, LOGISTICS

ΛΙΑΝΕΜΠΟΡΙΟ, ΧΟΝΔΡΕΜΠΟΡΙΟ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ, ΝΕΑΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ, ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Λογική Παρέμβασης του Σχεδίου Δράσης Εξειδίκευσης RIS3 (ACTION PLAN)

Το Συμβούλιο Καινοτομίας Ηπείρου, μέσα από διαβουλεύσεις, συναντήσεις, συζητήσεις και με την υποστήριξη του Συμβούλου-Μελετητή, έχει καταλήξει σε επιλεγμένους τομείς στους οποίους η Ήπειρος διαθέτει ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα, ικανότητα ανάπτυξης και ενσωμάτωσης καινοτομίας, νέες επιχειρηματικές ιδέες και ικανότητα μόχλευσης ιδιωτικών κεφαλαίων. Αυτοί οι τομείς είναι:

- ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ & ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ
- ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ
- ΤΠΕ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
- ΥΓΕΙΑ-ΕΥΕΞΙΑ

Οι 4 αυτοί τομείς εμπλέκονται και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους.

Ο Αγροτιοδιατροφικός τομέας μπορεί να αποτελέσει τομέα ανάπτυξης της Περιφέρειας τόσο όσον αφορά την αυτάρκειά της, την κάλυψη αναγκών της υπόλοιπης Ελλάδας αλλά και την υλοποίηση εξαγωγών. Επίσης, μπορεί να επηρεάσει την αύξηση της αξίας του τουριστικού προϊόντος μέσα από την ολοκληρωμένη ανάπτυξη και παραγωγή τοπικών προϊόντων και γαστρονομίας.

Η βιομηχανία της Εμπειρίας (συμπεριλαμβανομένου του τουρισμού, του πολιτισμού και της δημιουργικής βιομηχανίας) θα επικεντρωθεί στην αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος με χρήση πράσινων τεχνολογιών, θα αναπτύξει την δημιουργική βιομηχανία, άλλωστε υπάρχει ο κλάδος της αργυροχρυσοχοΐας ο οποίος πρέπει να μετεξελιχθεί, και θα δώσει βαρύτητα στον εναλλακτικό τουρισμό. Ο τουρισμός απαιτεί ένα ιδιαίτερο είδος πολιτικής απορρόφησης καινοτομιών καθώς δεν δημιουργεί την τεχνολογία, αλλά κυρίως τη χρησιμοποιεί. Σημαντικός παράγοντας αύξησης της αξίας του τουριστικού προϊόντος είναι η ανάδειξη του πολιτισμικού δυναμικού της περιοχής μέσα από καινοτόμους συνδυασμούς προορισμών ξεκούρασης και γνώσης (δίκτυο θεάτρων).

Η ακαδημαϊκή κοινότητα αποτελεί σημαντικό παράγοντα παραγωγής γνώσης στην περιφέρεια ιδιαίτερα στους τομείς της πληροφορικής και της ιατρικής και μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη της νεανικής επιχειρηματικότητας. Πολλά από τα ερευνητικά αποτελέσματα που παράγονται έχουν σημαντική αναγνώριση αλλά σπάνια οδηγούν σε επιχειρηματικότητα. Ιδιαίτερα ο τομέας της πληροφορικής έχει σημαντική ακαδημαϊκή υποστήριξη και έχει δημιουργήσει το 80% τουλάχιστον των νέων εταιρειών που έχουν εγκατασταθεί στο Τεχνολογικό Πάρκο. Ο χώρος αυτός μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα τόνωσης της νεανικής επιχειρηματικότητας αλλά και ανασταλτικό παράγοντα στο ισχυρό brain drain που χαρακτηρίζει την Περιφέρεια.

Ο κλάδος της Υγείας χαρακτηρίζεται ως ένας χώρος υψηλής πυκνότητας και κινητικότητας στη περιφέρεια και σημαντικό τομέα εξειδίκευσης όσον αφορά την παραγωγή γνώσης και νέων ιδεών αλλά και την προσφορά ιατρικών υπηρεσιών σε έναν μεγάλο αριθμό κατοίκων αλλά και επισκεπτών από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Έτσι διαφαίνεται ότι υπάρχουν τα απαραίτητα στοιχεία στην Περιφέρεια ώστε να μπορεί να αναπτύξει μία επιχειρηματική εξειδίκευση στον χώρο αυτό.

Έχοντας ολοκληρώσει τον προσδιορισμό των 4άρων προτεραιοτήτων της Στρατηγικής προχωρήσαμε στην εξειδίκευση αυτής, προσδιορίζοντας τις δράσεις κάθε προτεραιότητας. Η κάθε δράση αναλύεται στην περιγραφή της, την εξεύρεση πηγών χρηματοδότησης και την αντιστοίχιση με τους θεματικούς στόχους της νέας προγραμματικής περιόδου. Ορίστηκε ενδεικτικός προϋπολογισμός, δείκτες και ποσοστό χρηματοδότησης κάθε δράσης, ώστε να εκτιμηθεί η μόχλευση των ιδιωτικών κεφαλαίων που θα στοχεύσει η εφαρμογή του Προγράμματος. Η διαδικασία προσδιορισμού του ενδεικτικού Π/Υ, δεικτών και του ποσοστού χρηματοδότησης για τις δράσεις που αφορούν τόσο το ΕΠΑΝΕΚ όσο και το ΕΠ Αγροτικής Ανάπτυξης έγινε σε συνεργασία με τις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης που έχουν την ευθύνη των Προγραμμάτων αυτών

Όσον αφορά στους ενδεικτικούς προϋπολογισμούς ανά τομέα εξειδίκευσης της Περιφερειακής Στρατηγικής, η εικόνα παρουσιάζεται ως εξής:

- ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ & ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ, 29.440.000 €
- ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ, 28.100.000 €
- ΤΠΕ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, 13.350.000 €
- ΥΓΕΙΑ-ΕΥΕΞΙΑ, 40.150.000 €

Όσον αφορά στην ενδεικτική χρηματοδότηση (συνολικά 111.040.000€) ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα:

- ΕΠΑνΕΚ, 39.100.000 € ,
- ΠΑΑ, 25.270.000 € ,
- ΕΠαλθ, 3.320.000 €
- ΕΠ ΑΑΔ, 4.000.000 €
- ΠΕΠ Ηπείρου, 39.452.162 €.

Ο προϋπολογισμός του ΠΕΠ αναφέρεται στον Άξονα 1 «Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ», ενώ ο προϋπολογισμός των άλλων ΕΠ είναι ενδεικτικός και ανταγωνιστικός.

Για τη μεθοδολογία συμπλήρωσης της λογικής παρέμβασης του Σχεδίου Δράσης καθώς και τη μετέπειτα πορεία, η οποία χαρακτηρίζεται δυναμική, σημειώνονται τα εξής:

Η εξειδίκευση της Στρατηγικής γίνεται μέσω της επιχειρηματικής ανακάλυψης, όπου για κάθε δράση γίνεται προσπάθεια να αναγνωρισθούν οι ερευνητικοί φορείς και οι επιχειρήσεις που μπορούν να συμβάλουν και μέσω μεμονωμένων αλλά και κοινών συναντήσεων να καταλήξουμε στις προδιαγραφές των προσκλήσεων που θα πρέπει να συνταχθούν, με απώτερο στόχο την παραγωγή νέων ή βελτιωμένων προϊόντων στην Περιφέρεια. Η διαδικασία αυτή γίνεται δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή ώστε να μην καταλήξουμε σε συγκεκριμένα projects αλλά σε γενικότερες προδιαγραφές για να τηρείται ο ανταγωνισμός. Η διαδικασία είναι σε εξέλιξη και το διάστημα αυτό έχει δοθεί προτεραιότητα στην εξειδίκευση του τομέα της υγείας, ώστε πιλοτικά να δοκιμάσουμε την μεθοδολογία δράσης και να την εφαρμόσουμε ανάλογα και στους υπόλοιπους τομείς. Εκτιμάται ότι τους προσεχείς 3 μήνες θα ολοκληρωθεί η διαδικασία για τον τομέα της υγείας και θα προχωρήσουμε στην έκδοση των πρώτων προκηρύξεων, ενώ παράλληλα εντός των προσεχών μηνών θα ξεκινήσουμε και με τον τομέα της αγροδιατροφής, με απώτερο στόχο την ενεργοποίηση όλων των τομέων μέχρι το τέλος του έτους. Σύμφωνα με τον Πίνακα εξειδίκευσης, οι δράσεις της λογικής παρέμβασης ομαδοποιούνται ανά τομέα προτεραιότητας ως κάτωθι ειδικούς στόχους:

1. ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ & ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ (AGRO)

- 1.1 Ανάδειξη και αξιοποίηση τοπικού γενετικού δυναμικού στην αγροτική παραγωγή και παραγωγή τροφίμων
- 1.2 Ανάπτυξη πιστοποιημένης κτηνοτροφικής παραγωγής για παραγωγή προϊόντων ανώτερων χαρακτηριστικών
- 1.3 Ανάπτυξη πιστοποιημένης γεωργικής παραγωγής και διάδοση νέων καλλιεργειών
- 1.4 Προσαρμογή και ανάδειξη δυναμικού στον κλάδο της παραδοσιακής τυροκομίας
- 1.5 Ανάπτυξη νέων προϊόντων στον κλάδο της διατροφής και στον κλάδο αξιοποίησης υποπροϊόντων στη διατροφή αγροτικών ζώων
- 1.6 Συμπράξεις για την ανάδειξη τοπικών επώνυμων κτηνοτροφικών προϊόντων Ηπείρου
- 1.7 Ανάπτυξη εργαλείων για την εκπόνηση και εφαρμογή αλιευτικής πολιτικής για τη διατήρηση των ιχθυοθεμάτων
- 1.8 Προώθηση περιβαλλοντικά βιώσιμης, καινοτόμου και ανταγωνιστικής υδατοκαλλιέργειας

2. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ (EXPERIENCE)

- 2.1 Ανάπτυξη κλάδου της δημιουργικής βιομηχανίας
- 2.2 Καινοτόμα επιχειρηματικότητα και τουρισμός
- 2.3 Μηχανισμός ενίσχυσης επιχειρηματικότητας στον τουρισμό

3. ΤΠΕ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ (ICT)

- 3.1 Προώθηση έρευνας και καινοτομίας
- 3.2 Μετάβαση από την έρευνα στην καινοτομία
- 3.3 Προώθηση νεανικής καινοτόμου επιχειρηματικότητας
- 3.4 Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας στον κλάδο ΤΠΕ
- 3.5 Μηχανισμός ενίσχυσης επιχειρηματικότητας

4. ΥΓΕΙΑ-ΕΥΕΞΙΑ (HEALTH)

- 4.1 Αξιοποίηση και ανάπτυξη του κλάδου της Υγείας
- 4.2 Διαφοροποίηση τουριστικού προϊόντος για την ανάπτυξη της ευεξίας

4.3 Διασφάλιση της υγείας των καταναλωτών μέσω της παραγωγής διατροφικών προϊόντων υψηλής αξίας

4.4 Μηχανισμός ενίσχυσης επιχειρηματικότητας

Η λεπτομερής περιγραφή της λογικής παρέμβασης παρουσιάζεται στο Action Plan.

Ειδικότερα:

1. ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ & ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ (ΑΓΡΟ)

Ο πρώτος τομέας προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση αναφέρεται στον κλάδο της **Αγροδιατροφής** και επιδιώκεται η αναβάθμισή του, σε πρώτο στάδιο, με την ανάδειξη και αξιοποίηση του τοπικού γενετικού δυναμικού στην αγροτική παραγωγή και την παραγωγή τροφίμων. Περιλαμβάνονται δράσεις που αφορούν τα εξής:

- Χαρτογράφηση, ταυτοποίηση και αξιολόγηση του γενετικού υλικού αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων και τοπικών παραδοσιακών ποικιλιών φυτικής παραγωγής, καθώς και δημιουργία πρωτοκόλλων αναπαραγωγής αυτόχθονων ή σπάνιων φυλών και ποικιλιών καλλιεργούμενων φυτών.
- Ανάπτυξη ολοκληρωμένων προγραμμάτων βελτίωσης και αξιοποίησης αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων και κλωνικής επιλογής σε τοπικές παραδοσιακές ποικιλίες καλλιεργούμενων φυτών. Περιλαμβάνονται η τήρηση γενεαλογικού βιβλίου ή μητρώου, τα προγράμματα ελέγχου αποδόσεων ζωικού κεφαλαίου, η ενημέρωση παραγωγών σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο και ο γονοτυπικός έλεγχος του ζωικού κεφαλαίου.
- Ενίσχυση επενδύσεων για τη δημιουργία νέων ή προσαρμογή υφιστάμενων εκμεταλλεύσεων στην εκτροφή αξιολογημένων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων και τοπικών ποικιλιών καλλιεργούμενων φυτών.
- Σχεδιασμός, αναγνώριση και επισήμανση προϊόντων από εκτροφές αυτόχθονων σπάνιων φυλών και τοπικών παραδοσιακών ποικιλιών. Πιο συγκεκριμένα, πραγματοποιούνται έρευνες αγοράς, σχεδιάζονται οι προδιαγραφές των προϊόντων και συντάσσονται φάκελοι αναγνώρισης και επισήμανσης προϊόντων.
- Ανάπτυξη τυποποιημένων προϊόντων από εκτροφές αυτόχθονων σπάνιων φυλών και τοπικών παραδοσιακών ποικιλιών σε μεταποιητικές επιχειρήσεις.

Επιπρόσθετα, προτείνεται η ανάπτυξη της πιστοποιημένης κτηνοτροφικής παραγωγής για την παραγωγή προϊόντων ανώτερων χαρακτηριστικών, μέσω ενός πλέγματος δράσεων που περιλαμβάνουν:

- Έρευνα και ανάπτυξη ειδικών εκτροφών αγροτικών ζώων για την παραγωγή προϊόντων ανώτερων ποιοτικών χαρακτηριστικών με πιλοτική εφαρμογή σε κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.
- Ανάπτυξη υποδομών για τη δημιουργία σύγχρονων μονάδων εκτροφής που εφαρμόζουν πιστοποιημένα συστήματα εκτροφής για παραγωγή προϊόντων με ανώτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά
- Βελτίωση των δεξιοτήτων των παραγωγών για την εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης στην εκτροφή ζώων και την παραγωγή προϊόντων με ανώτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά, καθώς και σε βιολογικές μεθόδους εκτροφής.
- Εκσυγχρονισμός και προσαρμογή μονάδων εκτροφής στις απαιτήσεις πιστοποιημένης παραγωγής με χρήση ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης και παραγωγή προϊόντων με ανώτερα χαρακτηριστικά.
- Βελτίωση ηλικιακού προφίλ κτηνοτρόφων.
- Ενίσχυση εφαρμογής πιστοποιημένων μεθόδων παραγωγής στην κτηνοτροφία (συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης και βιολογική κτηνοτροφία).

Στο γεωργικό τομέα, επιχειρείται η ανάπτυξη πιστοποιημένης γεωργικής παραγωγής και η διάδοση νέων καλλιεργειών, που δύναται να επιτευχθεί με την εφαρμογή των κάτωθι ενεργειών:

- Ερευνητικά προγράμματα για νέες ή/και βιολογικές καλλιέργειες με πιλοτική εφαρμογή σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
- Βελτίωση των δεξιοτήτων των παραγωγών μέσω ενημέρωσης και εκπαίδευσης.
- Εκσυγχρονισμός και προσαρμογή γεωργικών εκμεταλλεύσεων στις απαιτήσεις πιστοποιημένης παραγωγής με τη χρήση ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης.
- Βελτίωση ηλικιακού προφίλ γεωργών.
- Ενίσχυση εφαρμογής πιστοποιημένων μεθόδων παραγωγής στη γεωργία (συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης και βιολογική γεωργία).

Στον τομέα της μεταποίησης, επιδιώκεται η προσαρμογή και η ανάδειξη του δυναμικού στον κλάδο της παραδοσιακής τυροκομίας χρηματοδοτώντας και υλοποιώντας τα κάτωθι:

- Τυποποίηση παραδοσιακών μεθόδων τυροκομίας με τη δημιουργία πρωτόκολλων παραγωγής, χρησιμοποιώντας σύγχρονες τεχνολογίες σε επιχειρήσεις.
- Εκσυγχρονισμός παραδοσιακών μονάδων τυροκομίας και υιοθέτηση νέων μεθόδων παραγωγής και τυποποίησης τυροκομικών προϊόντων.
- Βελτίωση των δεξιοτήτων των τυροκόμων με βάση τις απαιτήσεις των πρωτοκόλλων παραγωγής.
- Βελτίωση οργάνωσης και διαχείρισης μικρών μονάδων τυροκόμησης.

Παράλληλα, βασική επιδίωξη αποτελεί η ανάπτυξη νέων προϊόντων στον κλάδο της διατροφής και τον κλάδο αξιοποίησης υποπροϊόντων στη διατροφή αγροτικών ζώων, η οποία περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις:

- Ανάπτυξη εφαρμοσμένης έρευνας για τις επιχειρήσεις μεταποίησης στον τομέα των τροφίμων και της αξιοποίησης υποπροϊόντων με τη δημιουργία πρωτοκόλλων παραγωγής νέων προϊόντων.
- Παραγωγή νέων καινοτόμων προϊόντων στον τομέα των τροφίμων με την ενίσχυση των επενδύσεων.
- Αναβάθμιση δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού σε μεταποιητικές επιχειρήσεις που ενσωματώνουν καινοτομία
- Δικτύωση επιχειρήσεων που ενσωματώνουν καινοτομία με σκοπό την αναγνώριση, κατοχύρωση και προώθηση καινοτόμων προϊόντων.
- Ανάπτυξη δικτύων πωλήσεων για την εσωτερική και διεθνή αγορά.

Τέλος, στον τομέα της μεταποίησης, κρίνεται αναγκαία η ενίσχυση των συμπράξεων για την ανάδειξη τοπικών επώνυμων κτηνοτροφικών προϊόντων Ηπείρου. Ο εν λόγω στόχος δύναται να πραγματοποιηθεί υλοποιώντας τα κάτωθι:

- Βελτίωση γενετικού δυναμικού στους εκτρεφόμενους πληθυσμούς αγροτικών ζώων με τη δημιουργία πρότυπου κέντρου εκτροφής σπερματοδοτών και εφαρμογή σπερματέγχυσης στην αναπαραγωγή σε επιλεγμένες συνεργαζόμενες μονάδες εκτροφής.
- Έλεγχος και ποιοτική διαλογή σφάγιων αγροτικών ζώων σε συνεργαζόμενα σφαγεία.
- Παραγωγή ποιοτικών κτηνοτροφικών προϊόντων με τροποποίηση διατροφικών προγραμμάτων.
- Ανάπτυξη τοπικών επώνυμων κτηνοτροφικών προϊόντων με τη διενέργεια ερευνών αγοράς, το σχεδιασμό και τον καθορισμό προδιαγραφών στα προϊόντα, καθώς και τη σύνταξη φακέλων αναγνώρισης και επισήμανσης προϊόντων.
- Προώθηση τοπικών επώνυμων κτηνοτροφικών προϊόντων στην εσωτερική και διεθνή αγορά.
- Αναβάθμιση δεξιοτήτων εμπλεκόμενου ανθρώπινου δυναμικού σε νέες τεχνικές και την παραγωγή νέων προϊόντων.

Στον τομέα της αλιείας βασική στοχοθέτηση αποτελεί η ανάπτυξη εργαλείων για την εκπόνηση και εφαρμογή αλιευτικής πολιτικής με σκοπό τη διατήρηση των ιχθυοποθεμάτων, που περιλαμβάνει:

- Ανάπτυξη συστημάτων καταγραφής και παρακολούθησης του δυναμικού των τοπικών ιχθυοαποθεμάτων για είδη προτεραιότητας.
- Διαχείριση αλιείας σε ευαίσθητα θαλάσσια οικοσυστήματα (προστατευόμενες περιοχές, θεσμοθέτηση περιορισμών).
- Διαχείριση αλιείας σε εσωτερικά υδάτινα οικοσυστήματα και λιμνοθάλασσες (σχέδια διαχείρισης).
- Αναβάθμιση εμπλεκόμενου ανθρώπινου δυναμικού μέσω της διάδοσης ερευνητικών αποτελεσμάτων και καλών πρακτικών, την επιμόρφωση αλιέων και την ευαισθητοποίηση των ερασιτεχνών αλιέων.

Η τελευταία ομάδα δράσεων στον αγροδιατροφικό τομέα αναφέρεται στον κλάδο των υδατοκαλλιέργειών και προσδοκά να τον καταστήσει περιβαλλοντικά βιώσιμο, καινοτόμο και ανταγωνιστικό. Οι δράσεις που προτείνονται αφορούν τα εξής:

- Βελτίωση των υφιστάμενων μεθόδων εκτροφής με στόχο την αυξημένη παραγωγικότητα, την παραγωγή ποιοτικών και ασφαλών προϊόντων και την επίτευξη ήπιου περιβαλλοντικού αποτυπώματος.
- Αξιοποίηση τοπικού δυναμικού για την παραγωγή ιχθυοτροφών (υποπροϊόντα, υπολείμματα, υδρόβια βιομάζα).
- Διαχείριση και προστασία οικοσυστημάτων εκτροφής για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητάς τους με σκοπό την ανάπτυξη δραστηριοτήτων υδατοκαλλιέργειας.
- Αναβάθμιση εμπλεκόμενου ανθρώπινου δυναμικού αφενός με τη διάδοση ερευνητικών αποτελεσμάτων και καλών πρακτικών και αφετέρου με την επιμόρφωση υδατοκαλλιεργητών.

2. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ (EXPERIENCE)

Στο δεύτερο τομέα προτεραιότητας που αφορά τη **Βιομηχανία της Εμπειρίας**, τον **Τουρισμό** και τη **Δημιουργική Βιομηχανία** επιχειρείται σε αρχικό στάδιο η ανάπτυξη του κλάδου της δημιουργικής βιομηχανίας με τη δημιουργία Θερμοκοιτίδας «Πολιτιστικών και Δημιουργικών Επιχειρήσεων». Το εκκολαπτήριο θα αποτελέσει μια ανοιχτή πλατφόρμα δημιουργικής συνεργασίας για νέους και παλιούς δημιουργούς από την ευρύτερη περιοχή και είναι δυνατή η αξιοποίηση του υπάρχοντος χώρου του Κέντρου Παραδοσιακής Βιοτεχνίας. Επιπρόσθετα, προτείνεται η δημιουργία δικτύωσης στους κλάδους του κοσμήματος και των ξύλινων ειδών λαϊκής τέχνης, των παραδοσιακών γλυκών και των βοτάνων. Στο τελικό στάδιο χρηματοδοτούνται υφιστάμενες ή νέες επιχειρήσεις που επιθυμούν να προσφέρουν καινοτόμες, για την Περιφέρεια, υπηρεσίες ή παραγωγικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τον τουρισμό με ταυτόχρονη ενσωμάτωση στοιχείων του πολιτισμού και της δημιουργικής βιομηχανίας.

Η καινοτόμα επιχειρηματικότητα στον τομέα του τουρισμού επιχειρείται να υποστηριχθεί και να αναπτυχθεί με τις κάτωθι δράσεις:

- Ανάπτυξη συνεργατικών μοντέλων δράσης σε όλη την αλυσίδα αξίας
Υποστηρίζεται η δικτύωση ή η δημιουργία συστάδων επιχειρήσεων και παραγωγών (cluster) με στόχο την ενδυνάμωση των διασυνδέσεων και της συνεργασίας πάνω στην αλυσίδα αξίας, την ανάπτυξη τεχνολογικών και μη τεχνολογικών καινοτομιών και την προώθηση των τουριστικών, αγροδιατροφικών και άλλων προϊόντων της μεταποίησης που σχετίζονται με τον τουρισμό.
- Ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σχετιζόμενη με τον εναλλακτικό τουρισμό
Στόχος της προτεραιότητας αυτής είναι η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (ενδεικτικά αναφέρονται ο σχολικός, καταδυτικός, ιστιοπλοϊκός, θρησκευτικός, περιπατητικός και θεματικός τουρισμός) και η ανάπτυξη συνεργασιών ανάμεσα στις επιχειρήσεις σε όλη την αλυσίδα αξίας της βιομηχανίας της εμπειρίας και τις εναλλακτικές μορφές της τουριστικής βιομηχανίας όπως αυτές διαμορφώνονται σήμερα.

Βασική προϋπόθεση για την επιτυχή κατάληξη της εν λόγω προσπάθειας είναι η παροχή πιστοποιημένων υπηρεσιών μέσω εκπαίδευσης των οδηγών βουνού, rafting κλπ σε συνεργασία με πιστοποιημένες σχολές.

- Υποστήριξη μικρών επιχειρήσεων για τη χρήση νέων τεχνολογιών μέσω voucher.
- Υποστήριξη αγροτουριστικών επιχειρήσεων (καταλύματα) με την παροχή καινοτόμων υπηρεσιών.
- Εφαρμογή καινοτομίας σε υφιστάμενες τουριστικές μονάδες με τη μετατροπή τους σε "φιλικές προς το περιβάλλον μονάδες" (energy efficient buildings) μειώνοντας το κόστος κατανάλωσης ενέργειας (π.χ. χρήση τεχνολογιών BMS) και αποκτώντας οικολογικό σήμα (π.χ. Eco label).
- Δημιουργία χώρων ελλιμενισμού τουριστικών σκαφών.

Σε τελικό στάδιο, στον τομέα του τουρισμού και της δημιουργικής βιομηχανίας, δημιουργείται μηχανισμός ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας με την προώθηση των κατωτέρω δράσεων:

- Μηχανισμός ενίσχυσης επιχειρηματικότητας/Αξιοποίηση ICT στον τουρισμό-πολιτισμό, δημιουργώντας αφενός ένα ενιαίο Ευρετήριο Υπηρεσιών (Service Registry), που περιλαμβάνει τη δημιουργία σύγχρονων ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων για την καταχώρηση, διαχείριση & αξιολόγηση των δεδομένων του τουρισμού καθώς και αυτονομία στις κρατήσεις (διεθνείς υπηρεσίες – τοπικά οργανωμένες υπηρεσίες κρατήσεων), και αφετέρου πλατφόρμα καταγραφής κάθε είδους εκδήλωσης από οργανωτές, πολιτιστικούς φορείς ή επιχειρηματίες με ετήσιο προγραμματισμό και κεντρική οργάνωση για όλη την περιφέρεια.
- Δημιουργία εργαλείων και εφαρμογών ΤΠΕ για τον εμπλουτισμό της εμπειρίας
Η συγκεκριμένη δράση ενδεικτικά περιλαμβάνει εφαρμογές οδηγών πολιτιστικών και αστικών χώρων και μνημείων, εικονική αναπαράσταση γεγονότων, ψηφιοποίηση τουριστικών και πολιτισμικών πόρων και εφαρμογές έξυπνων πόλεων.
- Χρήση ΤΠΕ για την αύξηση της παραγωγικότητας, αυτονομίας και ποιότητας υπηρεσιών στη βιομηχανία της εμπειρίας.
Θα χρηματοδοτηθούν και θα προωθηθούν ενέργειες όπως η ανάπτυξη ιστοσελίδων και εφαρμογών δημιουργίας τουριστικών πακέτων για μικρές ξενοδοχειακές μονάδες, καθώς και διάχυση εφαρμογών διαχείρισης επισκεπτών σε όλα τα στάδια του τουρισμού.
- Ανάπτυξη και υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων ή υπηρεσιών e-learning.
Στην περίπτωση ανάπτυξης ηλεκτρονικού συστήματος μπορεί να περιλαμβάνεται ο σχεδιασμός και η υλοποίησή του (λογισμικό και υλικό), η ανάπτυξη του εκπαιδευτικού υλικού καθώς και η λειτουργία του.
- Προγράμματα απασχόλησης νέων πτυχιούχων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών των επιχειρήσεων και την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας των νέων.

3. ΤΠΕ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ (ICT)

Στον τρίτο τομέα προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση που αφορά τη **νεανική επιχειρηματικότητα** και τη χρήση των **ΤΠΕ**, σε πρώτο επίπεδο, προωθείται η έρευνα και η καινοτομία μέσω της:

- Χορήγησης υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς και μεταδιδακτορικούς φοιτητές με στόχο την αναβάθμιση των ικανοτήτων του προσωπικού, κυρίως των εργαστηρίων (αποφυγή του brain drain).
- Ενημέρωσης και της παροχής πληροφοριών σε ερευνητικές ομάδες για τις δραστηριότητες του Ορίζοντα 2020 (Helpdesk).
- Συμμετοχής των ελληνικών ερευνητικών ομάδων σε έργα του Ορίζοντα 2020 και COSME.
- Χρηματοδότησης σχεδίων που αξιολογήθηκαν θετικά από τον Ορίζοντα 2020 και COSME, αλλά δεν έλαβαν χρηματοδότηση λόγω μη διαθέσιμου προϋπολογισμού.

Σε επόμενο στάδιο, επιδιώκεται η μετάβαση από την έρευνα στην καινοτομία με την υλοποίηση των κατωτέρω ενεργειών:

- Προώθηση των συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων της Περιφέρειας
 - Αξιολόγηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων ΑΕΙ-ΕΚ με στόχο τη στοχευμένη προσέγγιση τοπικών επιχειρήσεων και δράσεις επίδειξης για τη διάχυσή τους.
 - Δράσεις ενίσχυσης επιχειρήσεων και ερευνητικών οργανισμών για την κατοχύρωση ερευνητικών αποτελεσμάτων με διπλώματα ευρεσιτεχνίας.
 - Τεχνικές συναντήσεις μεταξύ ερευνητών και επιχειρηματιών για την περαιτέρω αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων, καθώς και πλαίσιο συνεργασίας για την αποτελεσματική ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (Πρόγραμμα 'Φυτώριο ιδεών').
- Αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων (απόδειξη, επίδειξη καινοτομιών και νέων τεχνολογιών)
 Η δράση αφορά την υποστήριξη επιχειρήσεων σε συνεργασία και με ερευνητικές ομάδες (όπου είναι αναγκαίο), ώστε να εφαρμόσουν σε πιλοτικό επίπεδο ήδη διαθέσιμα ερευνητικά αποτελέσματα που εμφανίζουν προοπτικές αξιοποίησης. Δύναται να χρηματοδοτείται φάση πιλοτικής παραγωγής και επίδειξης της καινοτομίας, καθώς και προηγούμενα τελικά σχέδια εφαρμοσμένης έρευνας εφόσον απαιτούνται.

Η νεανική καινοτομία επιχειρηματικότητα επιχειρείται να υποστηριχθεί με την προώθηση δράσεων που περιλαμβάνουν:

- Διαμόρφωση δομής και χώρου (π.χ. ΕΤΕΠΗ) για την υποστήριξη της νεανικής και καινοτομικής επιχειρηματικότητας προσφέροντας χώρο για φυσική εγκατάσταση για τις υπό ανάπτυξη επιχειρήσεις (ακόμα και virtual), εκπαίδευση σε θέματα διοίκησης, κίνητρα χρηματοδοτικά, καθοδήγηση επιστημονικής και επιχειρηματικής φύσης και δικτύωση.
- Προγράμματα Νέας Καινοτομικής Επιχειρηματικότητας, δημιουργώντας Ταμείο ενίσχυσης τεχνοβλαστών (spin-off) και νεοφυών επιχειρήσεων (start-ups) κατά το αρχικό στάδιο λειτουργίας με δημόσια & ιδιωτικά κεφάλαια.
- Προγράμματα Νέας Καινοτομικής Επιχειρηματικότητας, με την χορήγηση seed capital για προσκλήσεις ενδιαφέροντος πάνω στην επίλυση προβλημάτων της περιφέρειας (SBIR).

Στον ίδιο τομέα προτεραιότητας επιδιώκεται η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στον κλάδο των ΤΠΕ με την:

- Ενίσχυση των συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων με τη μορφή δημιουργίας συνεργατικών σχηματισμών ή την ίδρυση νέων clusters (τομεακών ή καθετοποιημένων) για την αξιοποίηση οικονομιών κλίμακας και τον περιορισμό του κόστους παραγωγής και διακίνησης. Περιλαμβάνεται η επιδότηση των γενικών εξόδων και λοιπών λειτουργικών δαπανών, της κατάρτισης προσωπικού, της προβολής του συνεργατικού σχηματισμού, των επενδύσεων για την κατασκευή ή αναβάθμιση εγκαταστάσεων και εξοπλισμού.
- Ενίσχυση υποδομών ΤΠΕ στην περιφέρεια για τη χρήση τους σε παραδοσιακούς κλάδους, με σκοπό τη διαφοροποίηση και τον εκσυγχρονισμό, καθώς και την αξιοποίηση των υφιστάμενων μητροπολιτικών δικτύων.

Η τελευταία ομάδα δράσεων αφορά το μηχανισμό ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας στον τομέα προτεραιότητας και περιλαμβάνει την:

- Ενίσχυση υποδομών ΤΠΕ στην Περιφέρεια παρέχοντας σύγχρονες υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και εξυπηρέτησης πολιτών σε Δημόσιες υπηρεσίες, καθώς και απλοποίηση και ηλεκτρονικοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον πολίτη.
- Κατάρτιση, εξειδίκευση και εκπαίδευση του προσωπικού επιχειρήσεων με την ανάπτυξη προγραμμάτων που είναι προσανατολισμένα είτε στην πρακτική εφαρμογή καινοτομιών είτε στην επιμόρφωση και αναβάθμιση του στελεχειακού δυναμικού των επιχειρήσεων.

4. ΥΓΕΙΑ-ΕΥΞΕΙΑ (HEALTH)

Στον τέταρτο τομέα προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση που αφορά την **υγεία και ευεξία**, σε πρώτο επίπεδο, επιδιώκεται η αξιοποίηση και ανάπτυξη του κλάδου της Υγείας. Η ομάδα δράσεων περιλαμβάνει τα κάτωθι:

- ΝΕΑ ΓΝΩΣΗ στα φαρμακευτικά προϊόντα με στόχευση στην ανάπτυξη διεθνώς ανταγωνιστικών φαρμακευτικών προϊόντων, λειτουργικών τροφίμων και καλλυντικών βασισμένων στην εγχώρια γλωρίδα.
- ΝΕΑ ΓΝΩΣΗ στα καινοτόμα προϊόντα και εφαρμογές στην υγεία με στόχο την ανάπτυξη προϊόντων και εφαρμογών με ψηφιακό περιεχόμενο, όπως κινητές εφαρμογές και βιοαισθητήρες, καθώς και ανάπτυξη εύχρηστων, διαγνωστικών μεθόδων και εφαρμογών βιο-απεικόνισης, βιοπληροφορικής και big data analysis.
- Συμμετοχή σε μεγάλα ερευνητικά έργα εθνικής εμβέλειας στον χώρο της υγείας και των φαρμάκων.
- Ένταξη ερευνητικών υποδομών της Υγείας στον εθνικό χάρτη υποδομών.
- Χορήγηση υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς και μεταδιδακτορικούς φοιτητές για την απόκτηση τίτλων σπουδών και την αναβάθμιση των ικανοτήτων του προσωπικού κυρίως των εργαστηρίων (αποφυγή του brain drain).
- Βραβεία καινοτομίας στην υγεία μέσω διοργάνωσης διαγωνισμών καινοτομίας.
- Ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην υγεία που βασίζονται στην αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων (Proof of concept).
- Δικτύωση ΜΜΕ με τα υπάρχοντα clusters στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Δικτύωση υπηρεσιών υγείας με την υποστήριξη ιατρικών υπηρεσιών και τη δημιουργία δικτύου εργαστηρίων παροχής υπηρεσιών.
- Αναβάθμιση του επιπέδου της οργάνωσης και παροχής υπηρεσιών υγείας με την πιστοποίηση ιατρικών μονάδων και εργαστηρίων με βάση τα διεθνή πρότυπα.
- Ενίσχυση επιχειρήσεων για την παραγωγή καινοτόμων προϊόντων στην υγεία, ως αποτέλεσμα ερευνητικών προγραμμάτων.
- Συγχρηματοδοτούμενες ενέργειες με επενδυτές για την ανάπτυξη επιχειρηματικών ιδεών στην υγεία, που αφορούν απεικονιστικά μοντέλα, φάρμακα, ιατρικές τεχνολογίες και εργαλεία, καθώς και τη χρήση ΤΠΕ.
- Ενίσχυση επιχειρήσεων για την ανάπτυξη της αγοράς κλινικών δοκιμών.
- Ανάπτυξη καινοτόμων υπηρεσιών παρακολούθησης χρόνιων πασχόντων με εφαρμογές ΤΠΕ.
- Ενίσχυση επιχειρήσεων για την παραγωγή καινοτόμων προϊόντων και εφαρμογών με ψηφιακό περιεχόμενο, όπως κινητές εφαρμογές και βιοαισθητήρες, καθώς και ανάπτυξη εύχρηστων, διαγνωστικών μεθόδων και εφαρμογών βιο-απεικόνισης, βιοπληροφορικής και big data analysis.

Η δεύτερη ομάδα δράσεων αφορά στη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος μέσω ενίσχυσης των υφιστάμενων ή νέων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του τουρισμού για παροχή εξειδικευμένων ιατρικών υπηρεσιών και την τόνωση της ευεξίας. Αυτό ενδεικτικά μεταφράζεται στη δημιουργία εξειδικευμένων ξενοδοχείων για νεφροπαθείς και την αποκατάσταση ασθενών, καθώς και ξενοδοχειακών υποδομών ευεξίας για την εκμετάλλευση των ιαματικών λουτρών και θερμών πηγών.

Παράλληλα, μία ομάδα δράσεων κατευθύνεται στη διασφάλιση της υγείας των καταναλωτών μέσω της παραγωγής διατροφικών προϊόντων υψηλής αξίας. Οι δράσεις αφορούν τα κατωτέρω:

- ΝΕΑ ΓΝΩΣΗ στα εξειδικευμένα τρόφιμα με στόχο την ανάπτυξη νέων προϊόντων.
- ΝΕΑ ΓΝΩΣΗ στις συνθήκες υγείας του ζωικού κεφαλαίου μέσω ερευνητικών συμπράξεων και δοκιμών.
- Ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων υγείας για την υποστήριξη του ζωικού κεφαλαίου, που αφορά την παραγωγή διατροφικών συμπληρωμάτων από την αξιοποίηση αυτόχθονων αρωματικών φυτών και φυσικών ορυκτών.

Τέλος, σχεδιάζεται μία ομάδα οριζόντιων δράσεων υποστήριξης των ανωτέρω που περιλαμβάνουν:

- Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επιχειρήσεων για τις δυνατότητες των ερευνητικών φορέων να εκπονήσουν εξειδικευμένα ερευνητικά προγράμματα και για τα αποτελέσματα των ολοκληρωμένων.
- Υποβοήθηση νέων επιχειρήσεων για την ανάπτυξη επιχειρηματικών ιδεών (Mentoring and Coaching).
- Εκπαίδευση τεχνικού προσωπικού εργαστηρίων υγείας.
- Επιμόρφωση και εκπαίδευση προσωπικού παροχής υπηρεσιών υγείας στον τομέα του ιατρικού τουρισμού.
- Επιμόρφωση και εκπαίδευση προσωπικού μονάδων ζωικής παραγωγής για χρήση διατροφικών συμπληρωμάτων.
- Προγράμματα απασχόλησης ανέργων πτυχιούχων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της υγείας, του ιατρικού τουρισμού και της ευεξίας με σκοπό την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών των επιχειρήσεων και την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας.

Επισυνάπτονται οι ακόλουθοι πίνακες:

- Πίνακας Ι: Δράσεις ανά Τομέα Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης και
- Πίνακας ΙΙ: Δράσεις Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Δομή διακυβέρνησης RIS3 (GOVERNANCE)

Σε ότι αφορά τη δομή διακυβέρνησης της Περιφερειακής RIS3, αυτή περιλαμβάνει δύο επίπεδα:

A) Το Επιτελικό Επίπεδο (Αφορά τη χάραξη πολιτικής και τη λήψη αποφάσεων).

B) Το Εκτελεστικό Επίπεδο (Αφορά την τεκμηρίωση, το συντονισμό και την εφαρμογή της διαμορφωθείσας πολιτικής).

Κάθε επίπεδο στελεχώνεται από τους κάτωθι φορείς / όργανα:

A) Επιτελικό Επίπεδο

Στο επιτελικό επίπεδο περιλαμβάνονται τα όργανα διοίκησης της Περιφέρειας, τα οποία είναι αρμόδια για την χάραξη πολιτικής για την έρευνα και καινοτομία στην Περιφέρεια, καθώς και την λήψη / επικύρωση αποφάσεων στους τομείς αυτούς. Αυτά είναι ο **Περιφερειάρχης** και το **Περιφερειακό Συμβούλιο**, τα οποία όργανα συνεπικουρούνται στο έργο τους από ένα Συμβουλευτικό Όργανο, που είναι το **Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας Ηπείρου**

Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας Ηπείρου

Σύμφωνα με τον Ν.4310/2014 με απόφαση Περιφερειάρχη συγκροτείται Περιφερειακό Επιστημονικό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΣΕΚ), ως συμβουλευτικό όργανο για την υποστήριξη της Περιφέρειας και της ΓΓΕΤ και για την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΑΚ) και του Σχεδίου Δράσης σε περιφερειακό επίπεδο.

Το (ΠΣΕΚ) αποτελείται από επτά (7) μέλη, από τα οποία τρεις είναι καθηγητές ή ερευνητές, εκπρόσωποι δημόσιων ερευνητικών οργανισμών της οικείας Περιφέρειας και τα υπόλοιπα μέλη προέρχονται από την τοπική αυτοδιοίκηση, τους παραγωγικούς φορείς και τον επιχειρηματικό χώρο.

Η υποστήριξη παρέχεται με εισηγήσεις προς τον Περιφερειάρχη και τη ΓΓΕΤ για την ενθάρρυνση και υποστήριξη της ανάπτυξης της ΕΤΑΚ στην Περιφέρεια, τη δημιουργία περιφερειακών συσπειρώσεων ερευνητικών οργανισμών, τεχνολογικών φορέων, επιχειρήσεων, λοιπών φορέων και περιφερειακών Αρχών, για την προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας, την ενθάρρυνση ανάπτυξης σχημάτων σύμπραξης του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα και τη διαμόρφωση συνθηκών και προοπτικών επιτυχούς συμμετοχής οργανισμών των περιφερειών σε εθνικά και ευρωπαϊκά ερευνητικά έργα.

Η γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη του ΠΣΕΚ παρέχονται από την Περιφέρεια.

Στην Περιφέρεια υφίστατο Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας από το 2013. Σύμφωνα με τον νέο Νόμο, με απόφαση Περιφερειάρχη συγκροτήθηκε ήδη η τριμελής Επιτροπή αξιολόγησης των υποψηφίων για την διαδικασία επιλογής των μελών του νέου ΠΣΕΚ.

B) Εκτελεστικό Επίπεδο

Στο εκτελεστικό επίπεδο εντάσσονται οι φορείς που έχουν την ευθύνη της παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης της περιφερειακής RIS3, καθώς και οι φορείς διαχείρισης και οι φορείς υλοποίησης των σχετικών δράσεων. Ειδικότερα περιλαμβάνονται οι κάτωθι φορείς/ όργανα:

Συντονιστικό όργανο παρακολούθησης της RIS3

Το ρόλο του Συντονιστικού οργάνου αναλαμβάνει Διεύθυνση της Περιφέρειας κατόπιν σχετικής απόφασης του Περιφερειάρχη (προτείνεται η **Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού** ως καθ ύλην αρμόδια) **ή / και η ΕΥΔ ΕΠ** Περιφέρειας Ηπείρου.

Παράλληλα, συγκροτούνται **Ομάδες Εργασίας του Περιφερειακού Επιστημονικού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΣΕΚ)**, ανά τομέα προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης και στις οποίες συμμετέχουν τα μέλη του ΠΣΕΚ, εκπρόσωποι ερευνητικών, παραγωγικών και επιχειρηματικών φορέων της Περιφέρειας, εμπειρογνώμονες και στελέχη Δημόσιων Υπηρεσιών.

Το Συντονιστικό όργανο καθώς και οι Ομάδες Εργασίας έχουν ως κύρια αρμοδιότητα την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης της Περιφερειακής RIS3. Στις αρμοδιότητές τους, επίσης, περιλαμβάνονται:

- Η εξειδίκευση των δράσεων της RIS3
- Η ενημέρωση της ΠΣΕΚ μέσω αναφορών/ εισηγήσεων για θέματα της RIS3.
- Η υποστήριξη των οργάνων που συμμετέχουν στο Επιτελικό επίπεδο διακυβέρνησης της Περιφερειακής RIS3 για θέματα σχεδιασμού και τεκμηρίωσης της περιφερειακής RIS3.
- Η διατύπωση εισηγήσεων και προτάσεων για τυχόν αναθεωρήσεις της Περιφερειακής RIS3.
- Η συλλογή των απαιτούμενων στοιχείων τεκμηρίωσης για τις δράσεις της RIS3.
- Η παρακολούθηση και τροφοδότηση με στοιχεία του συστήματος δεικτών της περιφερειακής RIS3.
- Η υποστήριξη των φορέων διαχείρισης των δράσεων της RIS3 (εφόσον απαιτηθεί) κατά το στάδιο προκήρυξης των παρεμβάσεων (πχ. υποστήριξη στην εξειδίκευση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για χρηματοδότηση, λειτουργία ως help desk για τους ενδιαφερόμενους φορείς, υποστήριξη των Επιτροπών Αξιολόγησης των προτάσεων κλπ.)
- Η συνεργασία με τους φορείς διαχείρισης των δράσεων κατά το στάδιο της υλοποίησης των παρεμβάσεων.

Φορείς διαχείρισης

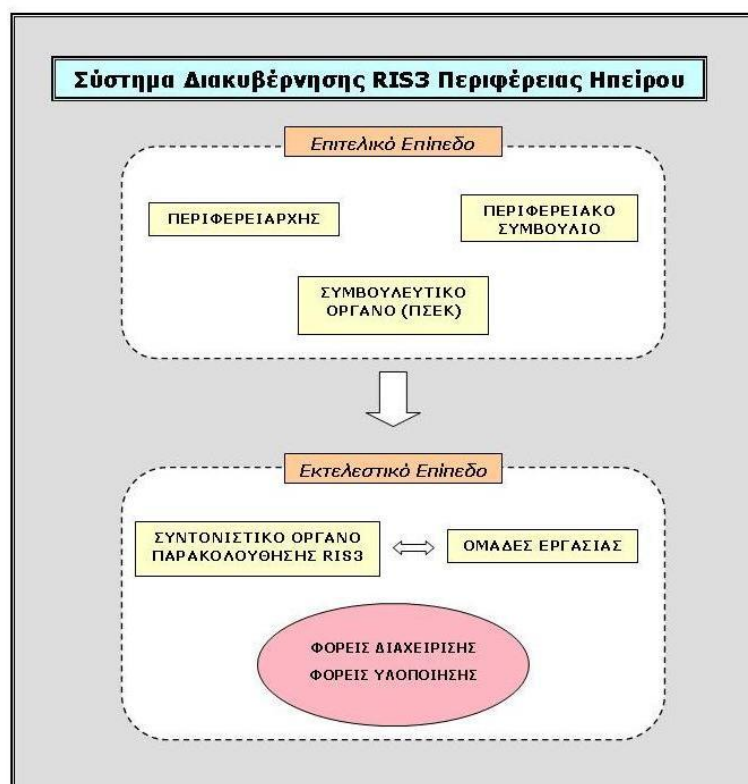
Πρόκειται για φορείς που συμμετέχουν στο σύστημα διακυβέρνησης της RIS3, οι οποίοι έχουν την αρμοδιότητα διαχείρισης των δράσεων της. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Οι **Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης** (ή/ και Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης) των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 που χρηματοδοτούν τις δράσεις της περιφερειακής RIS3 (όπως ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020, ΕΠ Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία 2014-2020 κλπ.) .
- Οι **φορείς διαχείρισης λοιπών** Προγραμμάτων (όπως HORIZON 2020, COSME κλπ)

Φορείς υλοποίησης

Πρόκειται, επίσης, για εξωτερικούς φορείς που συμμετέχουν στο σύστημα διακυβέρνησης της RIS3 και είναι αυτοί που θα υλοποιήσουν τις δράσεις (**Δικαιούχοι, Ανάδοχοι** κλπ).

Διάγραμμα 1: Σύστημα διακυβέρνησης

Μηχανισμός παρακολούθησης/αξιολόγησης της εφαρμογής της RIS3 (MONITORING)

Η παρακολούθηση αποσκοπεί στο να επαληθεύσει ότι οι πόροι χρησιμοποιούνται σωστά και δαπανώνται για την παροχή των προβλεπόμενων εκροών σύμφωνα με τον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων καθώς και ότι οι δείκτες εκροών εξελίσσονται προς την επιθυμητή κατεύθυνση. Η παρακολούθηση εντοπίζει επίσης τις αποκλίσεις από τους στόχους καθώς και τις καθυστερήσεις και τα εμπόδια στην εξέλιξη κάθε προτεραιότητας, μετρά την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των παρεμβάσεων και προτείνει τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα.

Αρμόδιος φορέας για την παρακολούθηση της υλοποίησης της στρατηγικής RIS3 είναι η Περιφέρεια Ηπείρου, μέσω του Συντονιστικού οργάνου και των Ομάδων εργασίας της.

Αναλυτικότερα, η διαδικασία της παρακολούθησης περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- παρακολούθηση της τήρησης των βασικών επιλογών, προτεραιοτήτων και κατευθύνσεων της στρατηγικής RIS3 με τη χρήση κατάλληλων διαδικασιών, δεικτών και συστημάτων εφαρμογής, ανατροφοδότησης και επικαιροποίησης.
- συνεχή αποτίμηση και διατύπωση προτάσεων, διορθωτικών μέτρων, προγραμμάτων, πρωτοβουλιών, δράσεων και κάθε είδους ενεργειών που κατά περίπτωση απαιτούνται, καθώς και τον εντοπισμό ενεργειών που αντίκεινται ή δεν εναρμονίζονται προς τις κατευθύνσεις ορθής εφαρμογής της RIS3.
- παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των δράσεων της περιφερειακής στρατηγικής RIS3 και εντοπισμό ενδεχόμενων αποκλίσεων από τους προϋπολογισμούς, τα χρονοδιαγράμματα και το φυσικό αντικείμενο με υποβολή προτάσεων για διορθωτικές ενέργειες.
- παροχή διαρκούς, αξιόπιστης και αντικειμενικής πληροφόρησης και τεκμηριωμένων απόψεων στους εμπλεκόμενους φορείς, στα αρμόδια όργανα και στους πολίτες.
- συμβολή στην ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα έξυπνης εξειδίκευσης.
- μεταφορά τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών άλλων χωρών σε σχετικά θέματα, εφόσον κριθεί σκόπιμο.

Όσον αφορά στους δείκτες, αποτυπώνονται στο Πίνακα Σχεδίου Δράσης. Διαχωρίζονται σε δείκτες εκροών και αποτελέσματος. Για το ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ οι δείκτες εκροών θα παρακολουθούνται μέσω του ΟΠΣ μέσω τυποποιημένων περιοδικών αναφορών που θα δίνουν οι Δικαιούχοι και οι ΕΦΔ στην ΕΥΔ. Όσον αφορά στους δείκτες των άλλων ΕΠ του ΕΣΠΑ που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο δράσης, επισημαίνεται ότι αυτοί είναι ενδεικτικοί τόσο ως προς την περιγραφή καθώς και ορισμένα από τα ΕΠ δεν έχουν ακόμη εγκριθεί, όσο και στην τιμή τους καθώς και ο δεσμευμένος προϋπολογισμός ανά Περιφέρεια δεν υπάρχει.

Επικύρωση Στρατηγικής RIS3 (ENDORSEMENT)

Η Περιφερειακή Στρατηγική RIS3 παρουσιάστηκε στην συνεδρίαση της Επιτροπής Διαβούλευσης της Περιφέρειας στις 24 Φεβρουαρίου 2014 καθώς και στο Περιφερειακό Συμβούλιο στις 27 Αυγούστου 2014.

Προγραμματίστηκε νέα συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Ηπείρου στις 20/3/2015 στο οποίο θα παρουσιασθεί μεταξύ των άλλων η εξειδίκευση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης όπως αυτή έχει διαμορφωθεί.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ (ΕΚΤ) ΣΤΟ ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014-2020

Οι δράσεις του ΕΚΤ υλοποιούνται από τον Άξονα 5 «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση διακρίσεων» με προϋπολογισμό 41.934.630 € του ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020 και τον Άξονα 6 «Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ» με προϋπολογισμό 786.274 €.

Περιλαμβάνει τους Θεματικούς Στόχους 8 και 9

Ο Θεματικός Στόχος 8 έχει δυο Επενδυτικές προτεραιότητες με προϋπολογισμό 3.188.195€, οι δράσεις των οποίων στοχεύουν στην Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης:

- ΕΠ8.1 Πρόσβαση στην απασχόληση για αναζητούντες θέση εργασίας και οικονομικά μη ενεργά άτομα, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων και των ατόμων που έχουν αποκοπεί επί μακρόν από την αγορά εργασίας, μέσω επίσης τοπικών πρωτοβουλιών για την απασχόληση)και
- ΕΠ8.5 Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές.

Ο Θεματικός Στόχος 9 έχει 6 επενδυτικές προτεραιότητες με προϋπολογισμό 38.746.435€:

- ΕΠ9.1 Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας.
- ΕΠ9.2 Κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά.
- ΕΠ9.3 Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών.
- ΕΠ9.4 Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος.
- ΕΠ9.5 Προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις καθώς και την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση.
- ΕΠ9.6 Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων.

Αιρεσιμότητες

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΠΕΠ ισχύουν οι ακόλουθες αιρεσιμότητες / προϋποθέσεις για την ενεργοποίηση του Προγράμματος και την επιλογή των πράξεων:

1. Έως την ανάπτυξη του περιφερειακού μηχανισμού, την υιοθέτησή του από τα αρμόδια όργανα της Περιφέρειας και τη λειτουργία του, δεν θα ενεργοποιηθεί καμία δράση εκπαίδευσης, κατάρτισης ή ανάπτυξης δεξιοτήτων από το ΕΚΤ του ΠΕΠ.
2. Στον ΘΣ 9 δεν θα ξεκινήσει η ενεργοποίηση και υλοποίηση δράσεων ΕΚΤ πριν την ολοκλήρωση της Περιφερειακής Στρατηγικής και την υιοθέτηση της από τα αρμόδια Όργανα της Περιφέρειας
3. Πριν την ενεργοποίηση των δράσεων με κοινωνική διάσταση / κοινωνικό χαρακτήρα (στις οποίες ενδεικτικά περιλαμβάνονται και οι παιδικοί/βρεφονηπιακοί κλπ σταθμοί, οι δράσεις τύπου health voucher, οι δράσεις για τις οποίες απαιτείται κάλυψη του

λειτουργικού κόστους δομών), θα προηγείται διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Για την εκπλήρωση των αιρεσιμοτήτων, η ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Ηπείρου, μετά από δημόσια διαβούλευση, προχώρησε στην εκπόνηση της «Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη και την αντιμετώπιση της Φτώχειας & του κοινωνικού αποκλεισμού» καθώς και της «Περιφερειακής Στρατηγικής για τους Ρομά». Ενώ για την «Διάγνωση των Αναγκών της Περιφερειακής Αγοράς Εργασίας» ανατέθηκε και συντάσσεται μελέτη.

Στο παρόν Περιφερειακό Συμβούλιο Ηπείρου θα παρουσιασθούν οι ανωτέρω μελέτες με σκοπό την υιοθέτηση των Στρατηγικών.

Α. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

Η Εκπόνηση και ολοκλήρωση του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Πολιτικής για τη μείωση της φτώχειας αποτελεί υποχρέωση της χώρας μας, στο πλαίσιο εκπλήρωσης της αιρεσιμότητας 9.1, στο θεματικό στόχο 9 «προώθηση της κοινωνικής ένταξης, καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε μορφής διάκρισης» κατά τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020. Η αιρεσιμότητα εκπληρώθηκε μέχρι 31/12/2014 από την Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με τη εκπόνηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη.

Επιπλέον η εξειδίκευση σε Περιφερειακά Στρατηγικά Σχέδια για την Κοινωνική ένταξη, και η υιοθέτηση τους από τα αρμόδια όργανα της Περιφέρειας, αποτελεί δέσμευση για την έναρξη υλοποίησης των σχετικών δράσεων. Ακόμη πριν την ενεργοποίηση των δράσεων με κοινωνική διάσταση / κοινωνικό χαρακτήρα (στις οποίες ενδεικτικά περιλαμβάνονται και οι παιδικοί/βρεφονηπιακοί κλπ σταθμοί, οι δράσεις τύπου health voucher, οι δράσεις για τις οποίες απαιτείται κάλυψη του λειτουργικού κόστους δομών), θα προηγηθεί διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Κοινωνική Δραστηριότητα στην Περιφέρεια Ηπείρου

Κατά το α΄ εξάμηνο του 2014 πραγματοποιήθηκε έρευνα στην Περιφέρεια, η οποία είχε ως στόχο την καταγραφή των κοινωνικών αναγκών για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας σε τοπικό επίπεδο με απώτερο στόχο τον σχεδιασμό κοινωνικών παρεμβάσεων στο πλαίσιο του ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020. Στην έρευνα συμμετείχαν οι Δήμοι της Περιφέρειας Ηπείρου, καθώς και λοιποί Φορείς κοινωνικής αλληλεγγύης.

Τα ευρήματα της έρευνας αυτής συνοψίζονται ακολούθως:

- Στο σύνολο των Δήμων της Περιφέρειας Ηπείρου καταγράφεται ικανοποιητική κοινωνική δραστηριότητα για την κάλυψη των αναγκών των ευάλωτων και ειδικών ομάδων του πληθυσμού, δεδομένου και των περιορισμένων διαθέσιμων πόρων, ενώ είναι εντονότερη στους Δήμους υψηλής συγκέντρωσης πληθυσμού.
- Όλοι οι Δήμοι διαθέτουν σχετικές υπηρεσίες (ΝΠΔΔ, Κοινοφελείς Επιχειρήσεις, Δ/νσεις των Δήμων) για την υποστήριξη των ευπαθών ομάδων και την υλοποίηση προγραμμάτων/ δράσεων κοινωνικού χαρακτήρα.
- Το σύνολο σχεδόν των Δήμων έχει αναπτύξει κάποιας μορφής συνεργασία με φορείς για την υποστήριξη ευπαθών ομάδων.
- Σε αρκετούς Δήμους λειτουργούν δομές αντιμετώπισης της φτώχειας (κοινωνικά παντοπωλεία, κοινωνικά φαρμακεία κλπ.).
- Το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι αποτελεί σημαντικό πρόγραμμα υποστήριξης των ηλικιωμένων καθώς και των ατόμων με κινητικές δυσλειτουργίες και ειδικά προβλήματα, ειδικά στις απομακρυσμένες ορεινές περιοχές των Δήμων.
- Τα ΑμεΑ αποτελούν για τους Δήμους την σημαντικότερη ευάλωτη ομάδα του πληθυσμού, ενώ οι ηλικιωμένοι αποτελούν την σημαντικότερη ειδική ομάδα του πληθυσμού με προτεραιότητα σε αυτούς που είτε αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας και είναι ανασφάλιστοι ή έχουν αδυναμία πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας ή υπηρεσίες υγείας είτε διαβιούν με χαμηλά εισοδήματα.

- Άλλες ομάδες που χρήζουν υποστήριξης είναι οι άνεργοι, οι μονογονεϊκές οικογένειες, οι πολύτεκνες οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα κ.α.
- Οι βασικές αδυναμίες – προβλήματα που εντοπίζουν οι Κοινωνικές Δομές και Υπηρεσίες των Δήμων είναι:
 - Ύπαρξη απομακρυσμένων ορεινών περιοχών με δυσκολία προσβασιμότητας σε κοινωνικές δομές και υπηρεσίες, η οποία δεν μπορεί να αμβλυθθεί λόγω των περιορισμένων πόρων των δομών για μεταφορικά κόστη.
 - Η ελλιπής χρηματοδότηση για την αποτελεσματική λειτουργία των υφιστάμενων αλλά και τη δημιουργία νέων κοινωνικών δομών και υπηρεσιών ώστε να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού των Δήμων των Δήμων με περισσότερες δομές και δικαιούχους.
 - Η έλλειψη προσωπικού (και ιδιαίτερα εξειδικευμένου) των κοινωνικών δομών.
 - Τα περιορισμένα κριτήρια επιλογής δικαιούχων με αποτέλεσμα να μην μπορεί να ωφεληθεί με κοινωνικά επιδόματα και άλλες κοινωνικές παροχές ένας μεγάλος αριθμός ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες και ειδικές ομάδες του πληθυσμού (π.χ μονογονεϊκές οικογένειες).
 - Οι καθυστερήσεις σε βασικές διοικητικές εργασίες που είναι απαραίτητες για την λήψη κοινωνικών παροχών όπως η έκδοση βιβλιαρίου απορίας και αποφάσεων των Κέντρων Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ).
- Στις προτάσεις των αρμοδίων για την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και την αντιμετώπιση των προβλημάτων που εντοπίζονται περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:
 - Η επέκταση και ενίσχυση του Προγράμματος Βοήθεια στο σπίτι με επιπλέον προσωπικό και τακτική χρηματοδότηση καθώς και άλλων σχετικών δράσεων που αφορούν τους ηλικιωμένους (Γηροκομεία, ΚΗΦΗ).
 - Δημιουργία και επέκταση των κοινωνικών δομών για την στήριξη της καθημερινότητας των ευάλωτων και ειδικών ομάδων του πληθυσμού και ιδιαίτερα των κοινωνικών ιατρικών-φαρμακείων, δεδομένου και της αύξησης των ανασφάλιστων πολιτών των Δήμων,.
 - Βελτίωση της προσβασιμότητας σε κοινωνικές δομές και υπηρεσίες των Δήμων.
 - Επέκταση των δομών και των υπηρεσιών προσχολικής αγωγής
 - Διεύρυνση των κριτηρίων επιλογής δικαιούχων κοινωνικών παροχών
 - Στήριξη οικονομικά αδύναμων δημοτών με την παροχή χρηματικών βοηθημάτων, σίτισης, ειδών διαβίωσης και περίθαλψης.
 - Υλοποίηση προγραμμάτων για την ένταξη ΡΟΜΑ, παλλινοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.
- Σημαντικό έργο υποστήριξης των ευπαθών ομάδων παρέχεται και από άλλους, εκτός δήμων, φορείς κοινωνικής αλληλεγγύης όπως φορείς Ψυχικής Υγείας, δομές για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, δομές για ΑμεΑ κλπ.
- Οι βασικές αδυναμίες – προβλήματα που εντοπίζουν οι εν λόγω φορείς είναι:
 - Ελλείψεις σε προσωπικό (εξειδικευμένο και μη)
 - Ελλείψεις σε υλικοτεχνική υποδομή.
 - Ανεπάρκεια πόρων για τη λειτουργία των φορέων καθώς και την χρηματοδότηση δράσεων.
 - Ελλείψεις εξειδικευμένων κέντρων/ τμημάτων σε ορισμένες περιοχές προκειμένου να καλύψουν οι ανάγκες των ομάδων στόχου.

- Μειωμένη εκπαίδευση των επαγγελματιών ψυχικής υγείας - ελλιπής ικανοποίηση των αναγκών της συνεχούς εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού.
- Έλλειψη εξειδικευμένων προγραμμάτων απασχόλησης – εκπαίδευσης ωφελούμενων των δομών με αποτέλεσμα των κοινωνικό αποκλεισμό τους.
- Αρκετοί ωφελούμενοι των δομών αντιμετωπίζουν προβλήματα λόγω διακοπής των επιδομάτων πρόνοιας.
- Καταγράφονται καθυστερήσεις στη διαδικασία χορήγησης επιδομάτων και των συντάξεων αναπηρίας στους ψυχικά πάσχοντες
- Μειωμένες προοπτικές εργασιακής απασχόλησης των ωφελουμένων των δομών.
- Υπάρχουν περιπτώσεις όπου το κοινωνικό στίγμα που εμποδίζει τους δεσμούς ωφελούμενων με την οικογένεια.
- Οι βασικές προτάσεις των φορέων περιλαμβάνουν:
 - Κάλυψη των αναγκών των φορέων σε στελεχιακό δυναμικό
 - Δημιουργία εξειδικευμένων δομών/ μονάδων/ κέντρων & κινητών μονάδων για τη αντιμετώπιση των αναγκών των ομάδων στόχου τους
 - Εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας και ψυχικής υγείας
 - Αξιοποίηση της Κοινωνικής Οικονομίας και Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας για την ένταξη των ωφελούμενων στην κοινωνία και την αγορά εργασίας
 - Κατάρτιση ωφελούμενων των φορέων σε συγκεκριμένα αντικείμενα.
- Τέλος, σημειώνεται το σημαντικό κοινωνικό έργο που προσφέρει η Εκκλησία προς τις ευπαθείς ομάδες σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της Ηπείρου.

Παρουσίαση των ευάλωτων και ειδικών ομάδων του πληθυσμού της Περιφέρειας Ηπείρου

Η αξιοποίηση των διαθέσιμων στατιστικών στοιχείων επιτρέπει την καταγραφή του αριθμού των ομάδων του πληθυσμού που ανήκουν στις πλέον ευάλωτες και ειδικές ομάδες ως προς τον κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Από την καταγραφή αυτή προκύπτει ότι η σημαντικότερη, από πλευράς συγκέντρωσης πληθυσμού, ευάλωτη ομάδα του πληθυσμού είναι τα **ΑμεΑ**, που ανέρχονται σε περίπου 4 χιλ. άτομα. Ο αριθμός αφορά τα ΑμεΑ που έχουν ωφεληθεί από τις κοινωνικές δομές και υπηρεσίες των Δήμων της Περιφέρειας Ηπείρου. Ακολουθούν τα **εξαρτημένα ή ανεξαρτημένα από ουσίες άτομα**, που ανέρχονται σε περίπου 1000 άτομα, ενώ ακόμα 131 άτομα ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες των οροθετικών, φυλακισμένων/αποφυλακισμένων και των ανήλικων παραβατών.

Σε ότι αφορά τις ειδικές και τις λοιπές ομάδες στην Περιφέρεια Ηπείρου υπάρχουν 39 χιλ. **άνεργοι**, εκ των οποίων παραπάνω από τους μισούς αναζητούν εργασία πάνω από 12 μήνες, ενώ σημαντικός είναι και ο αριθμός των **ανασφάλιστων πολιτών** που ανέρχεται σε 19,5 χιλ. άτομα ανεξάρτητα από την κατάσταση απασχόλησης.

Επίσης καταγράφονται 35,3 χιλ. **νοικοκυριά χωρίς κανένα απασχολούμενο μέλος**, 4,3 χιλ. άτομα μέλη **πολύτεκνων οικογενειών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα** και 11,7 χιλ. **μονογονεϊκά νοικοκυριά**.

Επιπρόσθετα, υπάρχουν 4,8 χιλ. άτομα **εγκατασταθέντες από το εξωτερικό** κατά την τελευταία πενταετία πριν την απογραφή με ξένη υπηκοότητα, ενώ επιπλέον 125 άτομα ανήκουν στους **αιτούντες άσυλο** και **παλινοστούντες**. Στην Περιφέρεια καταγράφονται επιπλέον 170 γυναίκες και παιδιά **θύματα κακοποίησης**. Τέλος, στην Περιφέρεια είναι εγκατεστημένοι 4,8 χιλ. μετανάστες και 1.800 **Ρομά**, ενώ καταγράφεται και μικρός αριθμός **αστέγων**.

SWOT Ανάλυση

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ		ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	
ΘΕΤΙΚΑ	ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
	Ισχυρά άτυπα κοινωνικά δίκτυα (όπως η οικογένεια) που αμβλύνουν το κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού		Υπαρξη Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης.
	Σημαντικός αριθμός τοπικών πρωτοβουλιών για παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας		Ενεργοποίηση θεσμού Κοινωνικής Οικονομίας με την ανάπτυξη του θεσμικού πλαισίου για την Κοινωνική Οικονομία και επιχειρηματικότητα (Ν. 4019/2011) και του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινωνικής Οικονομίας. Επίσης, η κοινωνική οικονομία και επιχειρηματικότητα αποτελεί βασική προτεραιότητα της ΠΠ 2014-2020.
	Μικρό ποσοστό νοικοκυριών με χαμηλό επίπεδο συνθηκών διαβίωσης σε ότι αφορά τις ανέσεις των νοικοκυριών		Υπαρξη Εθνικής Στρατηγικής και Επιχειρησιακού Σχεδίου της Περιφέρειας για την ένταξη των Ρομά
			Υπαρξη Εθνικής Στρατηγικής για την Υγεία και προώθηση του Health safety net για τους ανασφάλιστους πολίτες
			Πιλοτική εφαρμογή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και εν συνεχεία η καθολική εφαρμογή του
			Η έναρξη των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020
ΑΡΝΗΤΙΚΑ	ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΠΕΙΛΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
	Πληθυσμιακή συρρίκνωση και γήρανση του πληθυσμού με μεγαλύτερη ένταση σε σχέση με τη χώρα.		Περαιτέρω επιδείνωση της οικονομικής κρίσης και της ύφεσης.
	Υψηλή συγκέντρωση ηλικιωμένων σε ορεινές περιοχές με περιορισμένη πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υγείας		Περαιτέρω όξυνση της ανεργίας και της περιθωριοποίησης ευπαθών ομάδων.
	Χαμηλό κ.κ.ΑΕΠ σε όρους αγοραστικής δύναμης		Διαπιστωμένη αυξανόμενη ένταση (ποσοτικά και ποιοτικά) του φαινομένου της φτώχειας ενδοπεριφερειακά – ενδοπεριφερειακές ανισότητες
	Υψηλό ποσοστό νοικοκυριών και μεμονωμένων ατόμων που ζουν σε κίνδυνο φτώχειας		Αύξηση του αριθμού των φτωχών εργαζομένων
	Ενδοπεριφερειακές ανισότητες μέσου κ.κ.ΑΕΠ με τις ορεινές περιοχές να πλήττονται περισσότερο.		Διεύρυνση της πληθυσμιακής βάσης των περιθωριοποιημένων ατόμων που ζουν σε μη κανονικές κατοικίες ή δεν έχουν καθόλου στέγη
	Επιβάρυνση του συνόλου των δεικτών αγορά εργασίας με κύριο χαρακτηριστικό το υψηλό ποσοστό ανεργίας των νέων, των γυναικών αλλά και το υψηλό ποσοστό μακροχρόνια ανέργων		Υψηλός αριθμός ανασφάλιστων πολιτών με επίπτωση στα αποθεματικά των Ταμείων και στις δημόσιες δαπάνες για την κάλυψη των αναγκών τους από κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υγείας.
	Υψηλό ποσοστό νοικοκυριών χωρίς κανέναν απασχολούμενο		
	Σημαντικός αριθμός μονογονεϊκών και μονοπρόσωπων νοικοκυριών		
	Περιορισμένο δίκτυο εξειδικευμένων δομών κοινωνικής προστασίας		
Έλλειψη προσωπικού εξειδικευμένου στην παροχή κοινωνικής φροντίδας			

Περιφερειακή Στρατηγική

Κεντρικός στόχος της Περιφερειακής Στρατηγικής είναι:

Η διαφύλαξη και αναζωογόνηση του κοινωνικού ιστού με την ενδυνάμωση των δημόσιων πολιτικών πρόληψης / καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των κατοίκων που διαβιούν στην Περιφέρεια και αντιμετωπίζουν αυξημένα προβλήματα διαβίωσης και κοινωνικής ένταξης.

Για την επίτευξη του Κεντρικού Στόχου, διαμορφώνεται ένα συνεκτικό πλέγμα Στρατηγικών Στόχων (Σ.Σ) και Ειδικών Στόχων (Ε.Σ). Ειδικότερα:

- ΣΣ 1: Βελτίωση συνθηκών διαβίωσης, με ειδικούς στόχους:
 - ✓ Την Εξασφάλιση της πρόσβασης σε βασικά αγαθά
 - ✓ Τη Βελτίωση υποδομών για περιθωριοποιημένες κοινότητες
- ΣΣ 2: Πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας, με ειδικούς στόχους:
 - ✓ Την Πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας
 - ✓ Την Πρόσβαση σε υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας

- ΣΣ 3: Καταπολέμηση των διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, με ειδικούς στόχους:
 - ✓ Την Κοινωνική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων
 - ✓ Την Άρση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν άτομα που υφίστανται διακρίσεις
- ΣΣ 4: Πρόσβαση στην αγορά εργασίας, με ειδικούς στόχους:
 - ✓ Την Υποστήριξη ευπαθών ομάδων για την ενεργό ένταξη στην αγορά εργασίας
 - ✓ Την Αξιοποίηση του τοπικού δυναμικού για την πρόσβαση στην απασχόληση ευπαθών ομάδων

Οι βασικοί Άξονες Προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ήπειρο, βρίσκονται σε άμεση συνάφεια με τον Εθνικό στρατηγικό σχεδιασμό.

Άξονας Προτεραιότητας 1: Βελτίωση συνθηκών διαβίωσης

Ο εν λόγω Άξονας στοχεύει στην εξασφάλιση των βασικών συνθηκών διαβίωσης των ατόμων που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της φτώχειας.

Οι Ειδικοί Στόχοι του Άξονα Προτεραιότητας 1 είναι οι εξής:

- Ειδικός Στόχος 1.1: Εξασφάλιση της πρόσβασης σε βασικά αγαθά.
Στο πλαίσιο αυτού προβλέπονται παρεμβάσεις για :
 - ✓ Ανάπτυξη ή βελτίωση υποδομών στέγασης και σίτισης της Περιφέρειας
 - ✓ Πρόσβαση των απόρων σε βασικά υλικά αγαθά για εξατομικευμένη χρήση όπως τρόφιμα, ρουχισμός, υπόδηση κλπ.
- Ειδικός Στόχος 1.2: Βελτίωση υποδομών για περιθωριοποιημένες κοινότητες.
Στο πλαίσιο αυτού προβλέπονται παρεμβάσεις για :
 - ✓ Ανάπτυξη ή βελτίωση υποδομών για περιθωριοποιημένες κοινότητες όπως οι ΡΟΜΑ (πχ. έργα περιβαλλοντικής προστασίας, δίκτυα κοινής ωφέλειας, δημιουργία κοινόχρηστων χώρων κλπ.).

Άξονας Προτεραιότητας 2: Πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας

Στόχος του εν λόγω Άξονα είναι η εξασφάλιση της πρόσβασης των ευπαθών ομάδων σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας.

Οι Ειδικοί Στόχοι του Άξονα Προτεραιότητας 2 είναι οι εξής:

- Ειδικός Στόχος 2.1: Πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας.
Στο πλαίσιο αυτού προβλέπονται παρεμβάσεις για :
 - ✓ Συμπλήρωση / αναβάθμιση του δικτύου υποδομών υγείας (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, τριτοβάθμια)
 - ✓ Ανάπτυξη δικτύου ολοκληρωμένης παροχής υπηρεσιών υγείας (Health Safety Net) με σκοπό την καθολική κάλυψη και ίση πρόσβαση, με ειδική μέριμνα για τους μη έχοντες ασφαλιστική ικανότητα, τους διαβιούντες κάτω από το όριο της φτώχειας και άλλες απειλούμενες από κοινωνικό αποκλεισμό ομάδες του πληθυσμού.
- Ειδικός Στόχος 2.2: Πρόσβαση σε υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας.
Στο πλαίσιο αυτού προβλέπονται παρεμβάσεις για :

- ✓ Δημιουργία/ αναβάθμιση και λειτουργία κοινωνικών υποδομών, υποδομών πρόνοιας, φροντίδας για τη στήριξη ευπαθών ομάδων. Ενδεικτικά αναφέρονται:
 - Δομές κοινωνικής φροντίδας για ηλικιωμένους
 - Βρεφονηπιακοί σταθμοί
 - Δομές στήριξης εξαρτημένων ατόμων
 - Υποδομές για ΑμεΑ κλπ

Άξονας Προτεραιότητας 3: Καταπολέμηση των διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών

Ο Άξονας αυτός στοχεύει αφενός στη δημιουργία ευκαιριών για την κοινωνική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων που ζουν στην Ήπειρο (όπως ΡΟΜΑ, μετανάστες, άστεγοι), αφετέρου στην άρση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν άτομα που υφίστανται διακρίσεις για την κοινωνική τους ενσωμάτωση (πχ. ΑμεΑ, γυναίκες θύματα κακοποίησης, κακοποιημένα παιδιά κλπ.).

Οι Ειδικοί Στόχοι του Άξονα Προτεραιότητας 3 είναι οι εξής:

- Ειδικός Στόχος 3.1: Κοινωνική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων.
Στο πλαίσιο αυτού προβλέπονται παρεμβάσεις για :
 - ✓ Δράσεις για τους Ρομά στους τομείς εκπαίδευσης, απασχόλησης κλπ. σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο σχετικό Επιχειρησιακό Σχέδιο της Περιφέρειας.
 - ✓ Παροχή υπηρεσιών για την ένταξη και την κοινωνική ενσωμάτωση μεταναστών, αιτούντων άσυλο κλπ.
 - ✓ Κέντρα Κοινότητας / One Stop Shops τα οποία προσφέρουν μία ευρεία γκάμα υπηρεσιών για την προώθηση στην απασχόληση και την κοινωνική ένταξη.
- Ειδικός Στόχος 3.2: Άρση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν άτομα που υφίστανται διακρίσεις.
Στο πλαίσιο αυτού προβλέπονται παρεμβάσεις για :
 - ✓ Λειτουργία δομών υποστήριξης και κοινωνικής φροντίδας για ΑμεΑ (όπως ΚΔΑΠ ΑμεΑ, βρεφονηπιακοί σταθμοί ολοκληρωμένης φροντίδας, Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης κλπ).
 - ✓ Υπηρεσίες υποστήριξης ατόμων που υφίστανται διακρίσεις όπως γυναίκες θύματα κακοποίησης, κακοποιημένα παιδιά κλπ.
 - ✓ Εξειδικευμένη εκπαιδευτική υποστήριξη για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες κλπ.

Άξονας Προτεραιότητας 4: Πρόσβαση στην αγορά εργασίας

Στόχος του εν λόγω Άξονα είναι η βελτίωση των προϋποθέσεων για την ένταξη των ευπαθών ομάδων στην αγορά εργασίας.

Οι Ειδικοί Στόχοι του Άξονα Προτεραιότητας 4 είναι οι εξής:

- Ειδικός Στόχος 4.1: Υποστήριξη ευπαθών ομάδων για την ενεργό ένταξη στην αγορά εργασίας.
Στο πλαίσιο αυτού προβλέπονται παρεμβάσεις για :
 - ✓ Υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και φιλοξενίας τέκνων (όπως βρεφονηπιακοί και ΚΔΑΠ) για την αποδέσμευση των γονέων που έχουν τη φροντίδα εξαρτώμενων μελών ώστε να ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

- ✓ Συμβουλευτική και επαγγελματική επιμόρφωση – κατάρτιση για την αναβάθμιση προσόντων και δεξιοτήτων.
- ✓ Αξιοποίηση των δυνατοτήτων της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για την πρόσβαση στην απασχόληση των ευπαθών ομάδων.
- Ειδικός Στόχος 4.2: Αξιοποίηση του τοπικού δυναμικού για την πρόσβαση στην απασχόληση ευπαθών ομάδων.
Στο πλαίσιο αυτού προβλέπονται παρεμβάσεις για :
 - ✓ Τοπικά προγράμματα για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης ευπαθών ομάδων

Ωφελούμενοι

Ωφελούμενοι της Περιφερειακής Στρατηγικής είναι το σύνολο των ευπαθών ομάδων, που ζουν κάτω από το όριο ή σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, και μπορούν να διακριθούν τόσο ως προς το βασικό κριτήριο του θεσμικού ορισμού τους (Ευάλωτες και Ειδικές Ομάδες του πληθυσμού της Περιφέρειας Ηπείρου) όσο και ως προς δευτερεύοντα κριτήρια όπως αυτό της κατάστασης απασχόλησης (άνεργοι, φτωχοί εργαζόμενοι, μη οικονομικά ενεργοί, ανασφάλιστοι) και του είδους των αδυναμιών και των διακρίσεων που υφίστανται οι ευπαθείς ομάδες (κοινωνική ενσωμάτωση, ενεργός ένταξη στην αγορά εργασίας κ.α.).

Ως προς το βασικό κριτήριο του θεσμικού ορισμού των ευπαθών ομάδων, οι ωφελούμενοι της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης της Ηπείρου θα είναι:

- α) Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού, που η ένταξή τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή εμποδίζεται από σωματικά και ψυχικά αίτια ή λόγω παραβατικής συμπεριφοράς. Οι ομάδες αυτές που θα ωφεληθούν είναι:
 - άτομα με αναπηρίες (σωματικές ή ψυχικές ή νοητικές ή αισθητηριακές),
 - εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα,
 - οροθετικοί,
 - φυλακισμένοι/αποφυλακισμένοι και ανήλικοι παραβάτες.
- β) Ειδικές Ομάδες Πληθυσμού, οι οποίες βρίσκονται σε μειονεκτική θέση ως προς την ομαλή ένταξή τους στην αγορά εργασίας, από οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά αίτια. Οι ομάδες αυτές που θα ωφεληθούν είναι:
 - Άνεργοι, Μακροχρόνια Άνεργοι, Μη οικονομικά ενεργοί
 - Φτωχοί Εργαζόμενοι
 - Ανασφάλιστοι
 - Αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών και τα μέλη πολύτεκνων οικογενειών που διαβιούν σε νοικοκυριά με παιδιά και πρόσωπα με αυξημένους κινδύνους φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού,
 - Νοικοκυριά χωρίς κανένα εργαζόμενο
 - Γυναίκες και παιδιά θύματα κακοποίησης,
 - Άτομα με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες (π.χ. ΡΟΜΑ)
 - Μετανάστες και οι αιτούντες άσυλο ή αιτούντες διεθνούς προστασίας
 - Παλιννοστούντες,
 - Ασυνόδευτοι ανήλικοι,
 - Δικαιούχοι του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος,
 - Άστεγοι ή άτομα που έχουν αποκλειστεί από τη στέγαση και στερούνται βασικών αγαθών

Πηγές Χρηματοδότησης

Οι κύριες πηγές χρηματοδότησης της Περιφερειακής Στρατηγικής είναι:

- Ο Κρατικός Προϋπολογισμός
- Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι σε επίπεδο ΟΤΑ
- Πόροι από Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα της ΕΕ κυρίως στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Πόροι από γενικά και ειδικά Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Ιδιωτικοί πόροι

Σε ότι αφορά τα Ταμεία που δύναται να χρηματοδοτήσουν την Περιφερειακή Στρατηγική αυτά έχουν ως ακολούθως:

Κύρια Ταμεία

- Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)
- Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
- Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ)

Δευτερεύοντα Ταμεία

- Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ)
- Ευρωπαϊκά Ταμεία Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας
- Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση

Τέλος σημειώνεται ότι βασική πηγή χρηματοδότησης για την επίτευξη των στόχων της Περιφερειακής Στρατηγικής θα αποτελέσει το ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020 και πιο συγκεκριμένα ο Θεματικός Στόχος (ΘΣ9) 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης». Η συνολική δημόσια δαπάνη για τον ΘΣ9 στο πλαίσιο του ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020 ανέρχεται σε 51,7εκ.€ εκ των οποίων:

- τα 38,7εκ.€ είναι πόρους του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και Εθνικούς πόρους (αφορά την προβλεπόμενη εθνική συμμετοχή), και
- τα 13εκ.€ είναι με πόρους το Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και Εθνικούς πόρους (αφορά την προβλεπόμενη εθνική συμμετοχή).

Β. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΡΟΜΑ

Σε συνέχεια της Εθνικής Στρατηγικής ολοκληρώθηκε το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την ένταξη των Ρομά της Περιφέρειας Ηπείρου, το οποίο αποτελεί αιρεσιμότητα του ΣΕΣ.

Η Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους Ρομά

Τα τελευταία χρόνια, η κατάσταση των Ρομά βρίσκεται διαρκώς στο επίκεντρο της πολιτικής προσοχής στην Ευρώπη. Οι Ρομά – με περίπου 10 έως 12 εκατομμύρια άτομα αποτελούν τη μεγαλύτερη μειονότητα της Ευρώπης– πέφτουν πολύ συχνά θύματα

- ρατσισμού,
- διακρίσεων και κοινωνικού αποκλεισμού,
- ζουν σε απόλυτη φτώχεια
- δεν έχουν πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη και σε
- αξιοπρεπείς συνθήκες στέγασης.

Πολλές γυναίκες και παιδιά Ρομά πέφτουν θύματα βίας, εκμετάλλευσης και εμπορίας, ακόμα και μέσα στις ίδιες τους τις κοινότητες. Πολλά παιδιά Ρομά βρίσκονται στους δρόμους αντί να πηγαίνουν σχολείο. Η υστέρηση των Ρομά ως προς το μορφωτικό επίπεδο και οι δυσμενείς διακρίσεις που υφίστανται στην αγορά εργασίας είχαν ως συνέπεια για τους ίδιους υψηλά ποσοστά ανεργίας και αεργίας ή θέσεις εργασίας χαμηλής ποιότητας, χαμηλής ειδίκευσης και χαμηλών απολαβών.

Η ΕΕ, έχει θέσει στη διάθεσή της ένα ευρύ φάσμα νομικών, πολιτικών και οικονομικών μέσων. Αν και οι ιδιαίτερες περιστάσεις, ανάγκες και απαιτούμενες λύσεις ποικίλλουν σε πολύ μεγάλο βαθμό μεταξύ των ευρωπαϊκών κρατών, οι κοινές αξίες της ελεύθερης μετακίνησης και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, καθώς και οι κοινοί στόχοι για πολιτική σταθερότητα, οικονομική ευημερία, κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών, καθιστούν απαραίτητη την ανάληψη ρόλου από την Ευρώπη όσον αφορά τις πολιτικές για την ενσωμάτωση των Ρομά. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, στις 5 Απριλίου 2011, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε το έγγραφο «Πλαίσιο της ΕΕ για εθνικές στρατηγικές ένταξης των Ρομά μέχρι το 2020» με το οποίο καλούσε τα κράτη μέλη να καταρτίσουν ή να επανεξετάσουν τις σχετικές εθνικές στρατηγικές τους, ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις προκλήσεις που συνεπάγεται η ένταξη των Ρομά, ώστε να βελτιώσουν με απτό τρόπο την κατάσταση έως το τέλος της τρέχουσας δεκαετίας. Η έγκριση του πλαισίου από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ απέδειξε ότι η ενσωμάτωση των Ρομά καθίσταται σημαντική προτεραιότητα για όλα τα κράτη μέλη, παρά την οικονομική και δημοσιονομική κρίση.

Τα κονδύλια της ΕΕ (ιδίως των διαρθρωτικών ταμείων) θα μπορούσαν να είναι ένας ισχυρός μοχλός για τη βελτίωση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης ομάδων μειονεκτούντων ατόμων, όπως οι Ρομά.

Η Επιτροπή, στην έκτακτη συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 22 Μαρτίου 2012, υιοθέτησε τέσσερις τομείς για την εξειδίκευση των εθνικών πολιτικών και την ανάπτυξη προγραμμάτων δράσης για την αντιμετώπιση των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού που βιώνει η συγκεκριμένη ομάδα στις χώρες κράτη μέλη της Ε.Ε. Ειδικότερα οι τομείς είναι:

α) Εκπαίδευση

Ο στόχος της ΕΕ είναι να εξασφαλίσει ότι όλα τα παιδιά των Ρομά θα ολοκληρώνουν τουλάχιστον τη φοίτησή τους στο δημοτικό σχολείο και θα έχουν πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση.

β) Απασχόληση

Ο στόχος της ΕΕ είναι να μειωθεί το χάσμα μεταξύ των Ρομά και του υπόλοιπου πληθυσμού όσον αφορά την απασχόληση.

γ) Υγειονομική περίθαλψη

Ο στόχος της ΕΕ είναι να μειωθεί το χάσμα μεταξύ των Ρομά και του υπόλοιπου πληθυσμού όσον αφορά την υγειονομική περίθαλψη.

δ) Στέγαση και ουσιαστικές υπηρεσίες

Ο στόχος της ΕΕ είναι να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ του ποσοστού των Ρομά που έχουν πρόσβαση σε στέγαση και σε υπηρεσίες κοινής ωφέλειας και του υπόλοιπου ποσοστού αυτού του πληθυσμού.

Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, η ΕΕ καλεί τα κράτη μέλη να ακολουθήσουν στοχοθετημένη προσέγγιση σύμφωνα με τις κοινές βασικές αρχές για την ενσωμάτωση των Ρομά και να εξασφαλίσουν ότι οι εθνικές στρατηγικές ένταξης των Ρομά θα συμφωνούν με τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» υιοθετώντας τις αρχές της:

- Κινητοποίησης του περιφερειακού/τοπικού επιπέδου και της κοινωνίας των πολιτών
- Αποτελεσματικής παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμοζόμενης πολιτικής
- Απαγόρευσης των διακρίσεων και προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων

Στην κατεύθυνση αυτή η Ε.Ε. στοχεύει στη διαμόρφωση Εθνικών πολιτικών για τους Ρομά ενθαρρύνοντας τα κράτη μέλη να συνεχίσουν τον τακτικό διμερή διάλογο με την Επιτροπή και τους ενδιαφερόμενους φορείς ώστε:

- Να εμπλέξουν στις προσπάθειες τις περιφερειακές και τοπικές αρχές
- Να συνεργάζονται στενά με την κοινωνία των πολιτών
- Να χορηγούν αναλογικούς χρηματοδοτικούς πόρους
- Να παρακολουθούν την πρόοδο και να επιτρέπουν την προσαρμογή των πολιτικών
- Να καταπολεμούν τις διακρίσεις με πειστικό τρόπο

Η ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Ηπείρου προχώρησε σε συνεργασία με την ΜΟΔ ΑΕ στην σύνταξη του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Σχεδίου Δράσης για την ένταξη των Ρομά της Περιφέρειας Ηπείρου. Στο σχέδιο αυτό προσδιορίζεται το αντικείμενο της καταγραφής, παρουσιάζεται η μεθοδολογία αποτύπωσης της υφιστάμενης κατάστασης και ο τρόπος σύνταξης του δελτίου καταγραφής. Αποτυπώνεται η υφιστάμενη κατάσταση του πληθυσμού των Ρομά στους οικισμούς της Περιφέρειας, έτσι όπως διενεργήθηκε το καλοκαίρι του 2014. Αναλύονται οι τομείς στέγασης, εκπαίδευσης, απασχόλησης, υγείας και κοινωνικής φροντίδας. Στη συνέχεια επιχειρείται ο προσδιορισμός της στρατηγικής του προγράμματος για κάθε έναν από τους τομείς πολιτικής και η εξειδίκευσή του σε παρεμβάσεις για το χρονικό διάστημα της νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Τέλος, παρουσιάζεται η εξειδίκευση των δράσεων ανά τομέα για κάθε οικισμό της Περιφέρειας.

Στρατηγική Υλοποίησης Παρεμβάσεων – Άξονες και Μέτρα του Σχεδίου Δράσης

Άξονας προτεραιότητας 1: «ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ»

Ο τομέας της στέγασης έχει επιμερισθεί σε τέσσερις 4 ειδικούς στόχους που είναι:

1. **Εξασφάλιση βασικών συνθηκών στέγασης** που αφορά αρχικά σε υποστηρικτικές δράσεις και ενέργειες που απαιτούνται για παροχή στέγης, όπως, ενδεικτικά, σύνταξη υποστηρικτικών μελετών, διενέργεια εργασιών ωρίμανσης έργων, κατάρτιση μητρώου ακίνητης περιουσίας κλπ. Ακολούθως προβλέπεται μία σειρά δράσεων για την άμεση αντιμετώπιση του στεγαστικού ζητήματος των Ρομά που αφορούν δημιουργία χώρων υποδοχής, είτε με επισκευή και επανάχρηση παλαιών δημόσιων κτηρίων, είτε με δημιουργία χώρων υποδοχής των εποχικών-διερχόμενων Ρομά.

2. **Ολοκλήρωση δικτύου υποδομών**, αφορά τις εργασίες εγκατάστασης, επέκτασης και συντήρησης δικτύων υποδομής για την κάλυψη των οικισμών σε ηλεκτροδότηση, ύδρευση και αποχέτευση ακαθάρτων και όμβριων υδάτων.
3. **Διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων**, αφορά τις εργασίες για τη διάνοιξη οδών, εργασίες οδοποιίας, συντήρηση υφιστάμενου οδικού δικτύου, πεζοδρομήσεις και διαμόρφωση πεζοδρομίων, διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων, πάρκων, πλατειών, δενδροφυτεύσεις και εξοπλισμό αστικού εξοπλισμού.
4. **Λοιπές υποστηρικτικές ενέργειες**, αφορά μία σειρά υποστηρικτικών δράσεων για την αναβάθμιση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων των οικισμών Ρομά, που μπορεί να είναι προαπαιτούμενες μελέτες για την υλοποίηση των προγραμματιζόμενων δράσεων του επιχειρησιακού, ενέργειες για την εξασφάλιση προσπελασιμότητας στον οικισμό π.χ. επέκταση και πύκνωση δρομολογίων αστικών συγκοινωνιών, αλλά και δράσεις για την καθαριότητα των οικισμών προμήθεια εξοπλισμού - αγορά κάδων απορριμμάτων και πύκνωση δρομολογίων απορριμματοφόρων.

Άξονας προτεραιότητας 2: «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»

Ο τομέας της εκπαίδευσης έχει επιμερισθεί σε 2 ειδικούς στόχους που είναι:

1. **Μείωση της μαθητικής διαρροής**, αφορά προγράμματα ενημέρωσης ευαισθητοποίησης. Τα προγράμματα θα απευθύνονται αφενός στην κοινότητα των Ρομά, αναφορικά με θέματα προβολής των ωφελειών από τη συμμετοχή στην εκπαίδευση, αλλά και για θέματα συμπεριφοράς, υγιεινής και καθαριότητας με στόχο την καλύτερη ένταξη στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αφετέρου θα απευθύνονται στην μαθητική κοινότητα και το ευρύτερο περιβάλλον, (εκπαιδευτικούς, συλλόγους γονέων, μαθητές) για την αντιμετώπιση των στερεότυπων της μαθητικής κοινότητας Τέλος, σημαντικό είναι να διασφαλιστεί η εύκολη πρόσβαση στις σχολικές μονάδες σε κάθε στάδιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
2. **Αναλφαβητισμός**, αφορά στην κατηγορία παρέμβασης για την εκπαίδευση των ενηλίκων μέσω στοχευμένων προγραμμάτων σε ειδικές ομάδες του πληθυσμού για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού, σχολείων δεύτερης ευκαιρίας με απόκτηση τίτλου σπουδών αλλά και προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας.

Άξονας προτεραιότητας 3: «ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ»

Σε συμφωνία με το πλαίσιο που τίθεται από την εθνική στρατηγική για τους Ρομά, ο γενικός στόχος του Άξονα είναι η **«Αντιμετώπιση του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας και την καταπολέμηση της φτώχειας»**, με σκοπό την ποσοτική και ποιοτική βελτίωση της απασχόλησης των ΡΟΜΑ.

Αναλυτικότερα:

1. **Καταπολέμηση ανεργίας/Αύξηση απασχόλησης**, στο πλαίσιο του στόχου προβλέπεται η ανάπτυξη δράσεων για την ανάπτυξη επιχειρηματικότητας των Ρομά στους τομείς του εμπορίου και της παροχής υπηρεσιών.
2. **Πιστοποίηση - Ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων**, στο πλαίσιο του στόχου προβλέπονται δράσεις για την βελτίωση των δεξιοτήτων των Ρομά, καθώς και δράσεις εξοικείωσης τόσο των Ρομά με την μισθωτή εργασία ως εργαζόμενοι, αλλά και του γενικού πληθυσμού ως εργοδότη.
3. **Ανάπτυξη τοπικής οικονομίας**, στο πλαίσιο του στόχου προβλέπεται η χρηματοδότηση δράσεων για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και των συνεταιρισμών γενικότερα, με στόχο την προσφορά υπηρεσιών για την κάλυψη αναγκών της κοινότητας των Ρομά και όχι μόνο.

Άξονας προτεραιότητας 4: «ΥΓΕΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ»

Ο τομέας της Υγείας - Κοινωνική Φροντίδας εναρμονίζεται με την Εθνική Στρατηγική για την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, μέσω της εφαρμογής ενός δικτύου ολοκληρωμένης παροχής υπηρεσιών υγείας (Health Safety Net), με σκοπό την καθολική κάλυψη και ίση πρόσβαση, με ειδική μέριμνα για τους μη έχοντες ασφαλιστική ικανότητα, τους διαβιούντες κάτω από το όριο της φτώχειας και άλλες απειλούμενες από κοινωνικό αποκλεισμό ομάδες του πληθυσμού (Ν.4238/14, και λοιπές σχετικές υπουργικές αποφάσεις). Για το σκοπό αυτό δεσμεύονται πόροι για μερίδα της Κοινότητας Ρομά που δύναται να μην διαθέτει κάλυψη, και η πρόβλεψη αυτή αφορά όλη τη διάρκεια της επόμενης πενταετίας.

Άξονας προτεραιότητας 5: «ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ»

Για την εξυπηρέτηση των επιδιώξεων και την επίτευξη του Γενικού Στόχου, ο Άξονας εξειδικεύεται σε τρεις Ειδικούς στόχους.

- 1. Κοινωνική Ένταξη**, στο πλαίσιο του στόχου προβλέπονται δράσεις για την αντιμετώπιση της περιθωριοποίησης μέσω προγραμμάτων ανάπτυξης κοινωνικών δεξιοτήτων και δράσεων υποστήριξης των Ρομά για τις συναλλαγές τους με δημοσίους φορείς.
- 2. Ανάπτυξη Κοινωνικού διαλόγου**, στο πλαίσιο του στόχου ενδεικτικά περιλαμβάνονται δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για θέματα παιδικής εργασίας, ενδοοικογενειακής βίας, πολιτικά δικαιώματα και υποχρεώσεις, δικαιώματα του παιδιού, ισότητα των φύλων, προγράμματα οικογενειακού προγραμματισμού και δράσεις μείωσης της παραβατικότητας και η διοργάνωση Εργαστήριων Γονέων και Βιωματικά Σεμινάρια.
- 3. Υποστηρικτικές Υπηρεσίες - λειτουργία δομών**, η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των υποστηρικτικών ενεργειών. Ενδεικτικά, οι δράσεις που προβλέπονται αφορούν στην ανάπτυξη υπηρεσιών Κέντρων Στήριξης Ρομά και Ευπαθών Ομάδων, στις (4) τέσσερις μεγάλες πόλεις της Περιφέρειας. Προτείνεται η δημιουργία ενός Κέντρου Στήριξης ΡΟΜΑ (τύπου ΙΑΚ) στα Ιωάννινα το οποίο θα καλύπτει και τις ανάγκες του Δήμου Πωγωνίου. Επίσης ένα αντίστοιχο κέντρο που θα δημιουργεί είτε στην Άρτα είτε στην Πρέβεζα και θα εξυπηρετεί και τις υπόλοιπες 3 περιφερειακές ενότητες- Θεσπρωτίας, Πρέβεζας, Άρτας.

Γ. ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΠΕΠ ισχύει η ακόλουθη αιρεσιμότητα / προϋπόθεση για την ενεργοποίηση του Προγράμματος και την επιλογή των πράξεων: «Έως την ολοκλήρωση και την πλήρη εφαρμογή του Συστήματος Διάγνωσης Αναγκών της αγοράς εργασίας σε εθνικό επίπεδο και προκειμένου να επιτευχθεί με τρόπο λειτουργικό ο συστηματικός και περιοδικός προσδιορισμός των ζητούμενων αναγκών σε δεξιότητες και επαγγέλματα, δεν θα ενεργοποιηθεί καμία δράση εκπαίδευσης, κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου».

Για την εκπλήρωση της αιρεσιμότητας στις 24 Φεβρουαρίου 2015 υπεγράφη σύμβαση ανάθεσης έργου με αντικείμενο την εκπόνηση της Μελέτης για την Διάγνωση των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας της Περιφέρειας Ηπείρου.

Η εν λόγω μελέτη αποσκοπεί στο να εντοπίσει και να καταγράψει με τρόπο συστηματικό τις ανάγκες της περιφερειακής αγοράς εργασίας σε δεξιότητες και επαγγέλματα προκειμένου να είναι δυνατόν να ενεργοποιηθούν οι κατάλληλες δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων από το ΠΕΠ. Η μελέτη θα επικαιροποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα (ενδεικτικά: ανά 6 μήνες) και μέχρι την πλήρη εφαρμογή του εθνικού Συστήματος Διάγνωσης Αναγκών της αγοράς εργασίας.

Ειδικότερα:

1. Θα αναζητήσει και θα διαθέσει στην ΕΥΔ ΠΕ Περιφέρειας Ηπείρου τις μελέτες, έρευνες, εμπειρογνομosύνες και λοιπές εργασίες που αφορούν την απασχόληση, ανεργία, εργατικό δυναμικό, παραγωγική διάρθρωση και ανάγκες επιχειρήσεων σε δεξιότητες της Περιφέρειας Ηπείρου, οι οποίες έχουν εκπονηθεί από οποιονδήποτε φορέα την τελευταία 5ετία και δεν βρίσκονται στη διάθεση της Αναθέτουσας.
2. Θα προβεί σε συλλογή και επεξεργασία στατιστικών δεδομένων σχετικά με το εργατικό δυναμικό, την απασχόληση, την ανεργία, την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση, την παραγωγικότητα, τη δυναμική και μετατόπιση και τις ανάγκες των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας της περιφέρειας.
3. Θα διενεργήσει στοχευμένη έρευνα σε επιχειρήσεις ή/και οργανώσεις των επιχειρήσεων της Περιφέρειας για την συλλογή ποιοτικών πληροφοριών σχετικά με τις ανάγκες σε ειδικότητες και δεξιότητες των επιχειρηματιών και του εργατικού δυναμικού.
4. Θα συλλέξει και θα αναλύσει ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες από τα Γραφεία Διασύνδεσης των ΑΕΙ της Περιφέρειας Ηπείρου και από Κέντρα Επαγγελματικές Κατάρτισης.
5. Θα αναλύσει στοιχεία από το σχεδιασμό και τη μέχρι στιγμής υλοποίηση των Τοπικών Σχεδίων για την Απασχόληση της Περιφέρειας Ηπείρου.
6. Θα λάβει υπόψη του το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2014-2020, την περιφερειακή στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης (RIS3), τις εθνικές πολιτικές, κατευθύνσεις και σχέδια δράσης για την απασχόληση, κατάρτιση και επιχειρηματικότητα καθώς και τα Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».
7. Θα εντοπίσει και αξιολογήσει τις κρίσιμες τάσεις, μεγέθη και ανάγκες σε προσόντα, ειδικότητες και δεξιότητες της αγοράς εργασίας της Περιφέρειας Ηπείρου.

8. Θα διατυπώσει προτάσεις για την εξειδίκευση των δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης, προώθησης στην απασχόληση ή ανάπτυξης δεξιοτήτων από το ΕΚΤ με στόχο την επίτευξη των μέγιστων και κυρίως άμεσων αποτελεσμάτων, βάσει των δεικτών του ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020 .
9. Θα επεξεργαστεί και θα αναλύσει σενάρια - προτάσεις που θα αφορούν στην ανάπτυξη, εφαρμογή και λειτουργία ενός μόνιμου περιφερειακού μηχανισμού για την διάγνωση των αναγκών της περιφερειακής αγοράς εργασίας, προσαρμοσμένο στις ιδιαιτερότητες και τα δεδομένα της Περιφέρειας.